

Hausjärven kunta

Tasekirja vuodelta 2014

Kunnanhallitus 31.3.2015, 138 §
Kunnanvaltuusto 28.4.2015, 29 §

SISÄLLYSLUETTELO

I	TOIMINTAKERTOMUS.....	1
1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	1
1.1	Kunnanjohtajan katsaus.....	1
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
1.3	Luottamushenkilöorganisaatio	6
1.4	Tilivelvolliset kunnan organisaatiossa.....	7
1.5	Yleinen ja oman alueen kehitys	8
1.6	Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa.....	11
1.7	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	12
1.8	Kunnan henkilöstö	13
1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista asioista.....	15
1.10	Ympäristötekijät.....	15
2	Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	16
3	Kokonaistalouden tarkastelu.....	18
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen – tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	18
3.2	Toiminnan rahoitus – rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	20
3.3	Tase ja sen tunnusluvut	24
3.4	Ulkoiset kokonaistulot ja -menot.....	28
4	Kuntakonsernin toiminta ja talous	30
4.1	Konsernirakenne ja toiminnan ohjaus	30
4.2	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	32
4.3	Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä	32
4.4	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	33
4.5	Konserniyhteisöille ja muille tärkeille yhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen.....	33
4.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	37
5	Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä	44
II	TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	45
1	Valtuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen.....	45
2	Käyttötalouden toteutuminen	47
3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	121
4	Investointiosan toteutuminen	123
5	Rahoituslaskelmaosan toteutuminen	129
6	Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta.....	130
III	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	131
1	Kunnan tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase	131
2	Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase.....	136
3	Kuntakonsernin tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase	140
IV	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	145
V	LUETTELOT JA SELVITYKSET	167
VI	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	168

Tilinpäätös 2014

I TOIMINTAKERTOMUS

1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kulukuri piti – alijäämästä ylijäämään

Kunta tekee vuodelta 2014 kahden peräkkäisen alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen lievästi ylijäämäisen tuloksen. Tilikauden ylijäämä 237.027 euroa on erinomainen tulos – erityisesti kun otetaan huomioon lähtötilanne. Vuoden 2013 joulukuussa hyväksytty talousarvio oli 1,3 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden aikana kävi ilmi että talousarvion toimintatuotot oli arvioitu merkittävästi liian suuriksi, mutta toimintakuluissa oli nähtävissä vastaavansuuruinen leikkausmahdollisuus. Kun lisäksi ennusteet osoittivat, että verotuloja kertyi selvästi yli talousarvion tavoitteen, muutettiin talousarvion käyttötalousosaa niin, että muutetun talousarvion alijäämäksi muodostui 372.000 euroa.

Ilahduttavaa vuoden 2014 talouskehityksessä oli erityisesti se, että kulukuri piti vuoden aikana erinomaisesti ja toimintakulujen kasvu oli lopulta vain 0,3 %, kun kasvua vielä edellisenä vuonna oli 3,2 %. Varhaiskasvatuksessa yksityisen hoidon tukemisessa siirryttiin vuoden 2014 aikana palvelusetelin käyttöön ja muutoksella saavutettiin sille asetetut taloudelliset tavoitteet erinomaisesti. Perusturvatoimen vuonna 2013 käynnistämät ehkäisevän lastensuojelun kehittämishanke ja pitkäaikaistyöttömien aktivointihanke osoittautuivat vuoden 2014 aikana sekä toiminnallisesti että taloudellisesti hyvin toimiviksi ja tarpeellisiksi. Lastensuojelun kokonaiskustannukset alenivat edellisestä vuodesta 13 %, työmarkkinatuen kuntaosuuden menot 10 % ja toimeentulotukimenot 11 %.

Kokonaisuudessaan vuoden 2014 toimintakulut alittivat alkuperäisen talousarvion n. 730.000 eurolla (-1,4 %). Muutettuun talousarvioon verrattuna toimintakulut olivat 114.744 € pienemmät.

Tilinpäätöksessä toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 1,1 %:lla (117.618 €), mutta olivat 4,8 % (534.582 €) alkuperäistä talousarviota pienemmät. Merkittävin yksittäinen syy toimintatuottojen heikkoon kertymään oli se, että tonttimyyntitavoitetta ei saavutettu, mikä osaltaan vaikutti myös rakennusvalvonnan tulojen kertymiseen.

Verotulojen kertymä ylitti alkuperäisen talousarvion peräti 1.122.525 eurolla (3,7 %) ja muutetunkin talousarvion tavoitteen 222.525 eurolla (0,7 %). Kun lisäksi rahoituskulut muodostuivat alhaisen korkokannan vuoksi 69.064 € (11,8 %) talousarviota pienemmiksi, muodostui vuoden 2014 tilinpäätös 237.027,12 € ylijäämäiseksi. Taseen kumulatiivinen ylijäämä on vuoden 2014 jälkeen 4.122.805 €.

Merkittävimmät vuoden 2014 aikana toteutetut toiminnalliset muutokset olivat palvelusetelin käyttöönotto varhaiskasvatuksessa, terveyskeskuksen vuodeosaston 14 sairaansijan muuttaminen perusturvatoimen alaiseksi hoivaosastoksi ja Ryttylän sivukirjaston toiminnan lopettaminen. Ilahduttavaa on, että Ryttylään syntyi aktiivisten kuntalaisten voimin yksityinen, yhdistyksen ylläpitämä kirjasto, jolle kunta tarjoaa tilat ja jolle kunta lahjoitti merkittävän osan entisen sivukirjaston kirjoista ja kalustuksesta.

Tilinpäätös 2014

Kunta investoi tulevaisuuteen

Kunta jatkoi merkittävien peruspalveluinvestointien toteuttamista myös vuonna 2014. Ryttylän vanhan päiväkotirakennuksen saneeraaminen koulun tiloiksi valmistui kesällä ennen uuden lukuvuoden alkua. Koululla on nyt modernit opetusvälineet ja tarkoituksenmukaiset tilat, joissa toimia siihen asti, kun hankkeen kolmas vaihe saadaan toteutettua.

Toinen vuonna 2014 toteutettu merkittävä investointi oli osallistuminen Riihimäen jätevedenpuhdistamon saneeraushankkeeseen.

Kunta on määrätietoisesti pyrkinyt hankkimaan omistukseensa maa-alueita tulevia kaavoitustarpeita varten. Vuonna 2014 toteutettiin poikkeuksellisen paljon maanhankintaa. Maa-alueita ostettiin Monnista yhteensä 39,6 hehtaaria ja Ryttylästä 8,9 hehtaaria.

Investointien kokonaismäärä vuonna 2014 oli 4.609.371 €. Toiminnan ja investointien rahavirran tulisi tasapainoisessa taloudessa olla pidemmällä aikavälillä (5 vuotta) positiivinen. Hausjärvellä investointimenot ovat viime vuosina olleet niin suuret, että tämä rahavirta on jo runsaat 9,4 miljoonaa euroa negatiivinen.

Kestoiheena kuntarakenneuudistus ja sosiaali- ja terveydenhuollon tuleva rakenne

Hausjärven kunnanvaltuusto päätti marraskuussa 2013, että kunta tekee kuntarakennelain edellyttämän liitosselvityksen Lopen kunnan ja Riihimäen kaupungin kanssa. Kuntarakenteen selvitystyö käynnistettiin joulukuussa 2013 ja selvitystyön ensimmäinen vaihe valmistui keväällä 2014. Kuntien valtuustot päättivät 29.9.2014, että selvityksessä edetään toiseen vaiheeseen, jonka lopputuloksena syntyy liitossopimus. Tarkoitus on, että liitossopimus valmistuu toukokuun lopussa 2015 ja valtuustot voivat syyskuun kokouksissaan päättää toteutetaanko kolmen kunnan kuntaliitos vuoden 2017 alusta lukien.

Kuntarakenteen lisäksi vuotta 2014 leimasi edelleen epätietoisuus tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteesta. Maakunnallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennehankkeessa seurattiin tarkoin rakennelain valmistelua ja sen vaikutuksia maakunnan omaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteeseen. Tilinpäätöksen valmisteluvaiheessa on todettava, että sosiaali- ja terveydenhuollon rakennelakia ei saatu hyväksytyä päättävän vaalikauden aikana. Laaja yhteisymmärrys lienee kuitenkin syntynyt siitä, että lain valmistelua on välttämätöntä jatkaa eduskuntavaalien jälkeen muodostettavan uuden hallituksen voimin. Riihimäen seudun kuntien tavoitteena tulee olla muodostaa seudun sosiaali- ja terveydenhuollosta sellainen saumattomasti toimiva kokonaisuus, että se jatkossa sopii valtakunnallisiin organisoimista ja hallintoa koskeviin linjauksiin.

Vuoden 2015 näkymistä

Talouden tasapainottamispyrkimyksistä huolimatta vuoden 2015 talousarvio hyväksyttiin runsaat 0,9 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Taloussuunnitelman mukaan talouden tasapaino on mahdollista saavuttaa vuonna 2016, mikäli veroprosentteja korotetaan tai rakenteellisin säästötoimin saavutetaan vastaava menojen vähennys. Tammi - helmikuun kirjanpidon toteutuman perusteella käyttötalouden menojen kasvu on hieman talousarvion tavoitetta alhaisempi, mutta ensimmäisen ennusteen mukaan kuluvan vuoden verotulokertymä olisi jäämässä n. 0,2 milj.euroa alle talousar-

Tilinpäätös 2014

vion tavoitteen. Tässä vaiheessa vuotta on kuitenkin mahdotonta tehdä vielä koko vuotta koskevia ennusteita.

Kunnan työttömyysaste oli tammikuussa 2015 maakunnan alhaisin (8,9 %), mutta työttömyys on kuitenkin Hausjärvelläkin ollut kasvussa. Työttömyysprosentti kasvoi viime vuoden tammikuuhun verrattuna 0,9 prosenttiyksikköä. Myös nuorten ja yli vuoden työttömänä olleiden määrät ovat pysyneet huolestuttavan korkealla tasolla.

Kunnan asukasmäärä kasvoi vuonna 2014 ennakkotiedon mukaan 14 asukkaalla. Kuluvan vuoden tammikuussa kunnan asukasmäärä kuitenkin väheni 25 asukkaalla.

Tämä vuoden 2014 tilinpäätös on viimeinen, jonka laatimiseen olen Hausjärven kunnanjohtajana osallistunut. Palvelussuhteeni päättyy 30.6.2015. Haluan tässäkin yhteydessä kiittää kunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä sekä toivottaa Hausjärven kunnalle ja sen asukkaille menestystä myös tulevina vuosina.

Hausjärvellä 19. päivänä maaliskuuta 2015

Päivi Terävä
Kunnanjohtaja

Tilinpäätös 2014

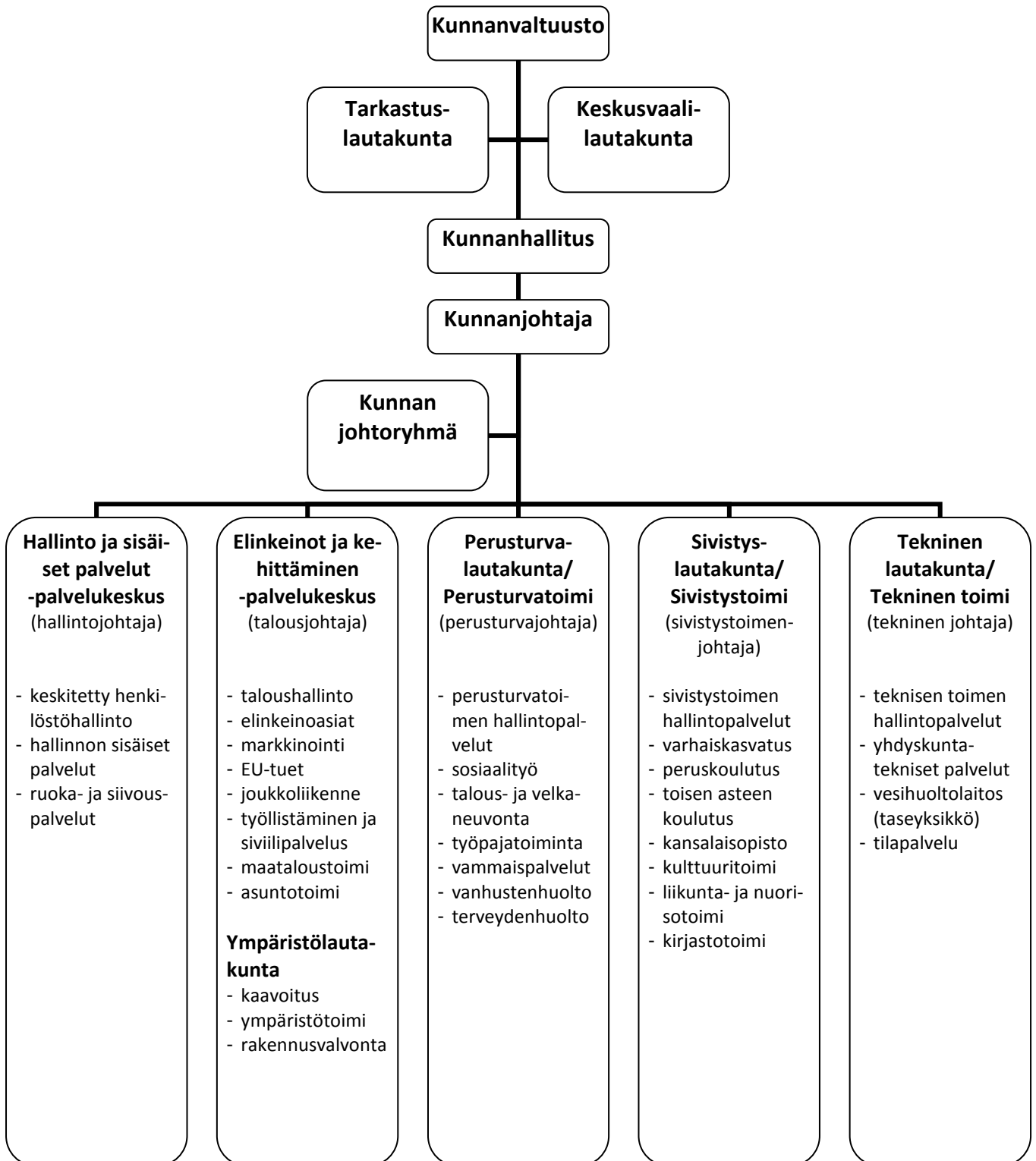
1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan hallintoon ja organisaatioon ei vuonna 2014 toteutettu oleellisia muutoksia.

Kunnanvaltuusto päätti 9.12.2014 muuttaa hallintojohtajan viran hallinto- ja talousjohtajan viraksi 1.1.2015 lukien. Tämän taustalla oli talousjohtajan viran tuleminen avoimeksi 1.1.2015 lukien.

Kunnan voimassa oleva organisaatiokaavio esitetään seuraavalla sivulla.

Tilinpäätös 2014

Tilinpäätös 2014

1.3 Luottamushenkilöorganisaatio

Kunnanvaltuuston valitsevat toimielimet:

Kunnanhallitus, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, perusturvalautakunta, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, ympäristölautakunta.

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuuston poliittiset voimasuhteet 31.12.2014

Suomen Keskusta	10
Kansallinen Kokoomus	8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	6
Perussuomalaiset	5
Ryttylän ryhmä	3
Suomen Kristillisdemokraatit	1
Vasemmistoliitto	1
Vihreä liitto	1
Yhteensä	35

Kunnanvaltuuston puheenjohtajisto

Puheenjohtaja	Kari Masalin (sd)
I varapuheenjohtaja	Timo Silván (kesk)
II varapuheenjohtaja	Timo Kulonen (ps)
III varapuheenjohtaja	Juha Salovaara (kok)

Valtuutetut ja jäsenyys valtuustoryhmässä

Nimi	Ryhmä	Nimi	Ryhmä	Nimi	Ryhmä
Arola Mikko	kok	Laine Auli	vihr	Pyrä Markku	ryt
Aropaltio Esko	ps	Lehtonen Juha	sd	Pyyhtiä Risto	ps
Arovuori Kyösti	kok	Lokinperä Pekka	kesk	Ratilainen Timo	ps
Brotherus Ilkka	kok	Masalin Kari	sd	Riihelä Tarja	kok
Hietanen Satu	kesk	Metsola Eeva-Kaisa	kesk	Ristavaara Heini	kesk
Hynönen Olli-Pekka	kok	Miettunen Outi	kesk	Roivas-Korhonen Soile	vas
Ihalainen Esko	kesk	Myyrä Minna	kesk	Ruottu Marko	kok
Jaakkola Simo	kesk	Mäkinen Jari	sd	Salovaara Juha	kok
Juuri Anu	ryt	Nuora Timo	kesk	Silván Timo	kesk
Kaitainen Tapani	kd	Pokkinen Erkki	ryt	Suikkari Mika	sd
Kala Pentti	sd	Pottonen Päivi	sd	Tiippana Risto	kok
Kulonen Timo	ps	Puranen Juha	ps		

Tilinpäätös 2014

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet 31.12.2014

Suomen Keskusta	3
Kansallinen Kokoomus	2
Ryttlän ryhmä	2
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	1
Perussuomalaiset	1
Yhteensä	9

Kunnanhallituksen puheenjohtajisto, muut jäsenet ja varajäsenet:

Jäsenet

Lokinperä Pekka (kesk), puheenjohtaja
 Tiippana Risto (kok), I varapuheenjohtaja
 Pokkinen Erkki (ryt), II varapuheenjohtaja
 Hietanen Satu (kesk)
 Juuri Anu (ryt)
 Mäkinen Jari (sd)
 Ratilainen Timo (ps)
 Riihelä Tarja (kok)
 Ristavaara Heini (kesk)

Henkilökohtaiset varajäsenet

Ihalainen Esko (kesk)
 Kettinen Nina (kok)
 Pyrä Markku (ryt)
 Päivi Linna (kesk)
 Huhtala Ritva (sd)
 Lehtonen Juha (sd)
 Esko Aropaltio (ps)
 Hynönen Olli-Pekka (kok)
 Metsola Eeva-Kaisa (kesk)

Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Päivi Terävä.

Tilintarkastaja

Kunnan tilintarkastajana toimi PwC Julkistarkastus Oy, JHTT-yhteisö.

1.4 Tilivelvolliset kunnan organisaatiossa

Hausjärven kunnan hallintosäännön 30 §:ssä todetaan tilivelvollisuudesta seuraavaa: ”Kunnanvaltuusto määrittää luottamustoimielimet, joiden jäsenet ovat tilivelvollisia ja tilivelvolliset viranhaltijat virkanimikkeiden tarkkuudella voimassaolevien sääntöjen ja talousarviorakenteen perusteella. Tilivelvolliset päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä tai tehtävien tai virkanimikkeiden muuttuessa.”

Tilinpäätös 2014

Kunnanvaltuuston päätöksellä Hausjärven kunnan tilivelvolliset viranhaltijat on määritelty seuraavasti:

Toimielin

Palvelukeskus

Vastuualue

Tilivelvollinen

Keskusvaalilautakunnan alaiset toiminnot	Kunnanjohtaja
Tarkastuslautakunnan alaiset toiminnot	Kunnanjohtaja
Kunnanhallituksen alaiset toiminnot:	Kunnanjohtaja
Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus	Hallintojohtaja
Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus	Talousjohtaja
Ympäristölautakunnan alaiset toiminnot	Kaavoituspäällikkö
Perusturvalautakunnan alaiset toiminnot	Perusturvajohtaja
Sivistyslautakunnan alaiset toiminnot	Sivistystoimenjohtaja
Tekninen lautakunnan alaiset toiminnot (ml. vesihuoltolaitos)	Tekninen johtaja

Investointiosa

Kunnanhallitus	Kunnanjohtaja
Perusturvalautakunta	Perusturvajohtaja
Sivistyslautakunta	Sivistystoimenjohtaja
Tekninen lautakunta	Tekninen johtaja

Rahoitusosa

Kunnanjohtaja

Kunnan toimielinten jäsenet ovat kuntalain mukaisesti tilivelvollisia.

1.5 Yleinen ja oman alueen kehitys

Yleinen talous- ja työllisyyskehitys

Tilastokeskuksen 2.3.2015 julkaisemien ennakkotietojen¹ mukaan Suomen bruttokansantuotteen volyymi supistui 0,1 prosenttia vuonna 2014. Bruttokansantuote oli näin ollen 204 miljardia euroa. Kansantulo puolestaan supistui reaalisesti 0,5 prosenttia.

Kansantalouden kysyntää vähensi erityisesti yksityisten investointien ja viennin supistuminen. Yksityiset investoinnit vähenivät 6,5 prosenttia, mutta julkiset investoinnit kasvoivat 0,6 prosenttia. Yksityisen kulutuksen volyymi väheni 0,2 prosenttia, mutta julkinen kulutus kasvoi 0,2 prosenttia. Viennin volyymi väheni 0,4 prosenttia ja tuonnin volyymi 1,4 prosenttia.

¹ Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Kansantalouden tilinpito [verkkajulkaisu]. ISSN=1795-8881. 2014. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 23.3.2015]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/vtp/2014/vtp_2014_2015-03-02_tie_001_fi.html

Tilinpäätös 2014

Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä kasvoi nimellisesti 1 prosenttiin. Yritysten arvioidaan maksaneen osinkoja 5 prosenttia enemmän ja veroja 17 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yritysten rahoitusasema oli 6,2 miljardia euroa ylijäämäinen. Ylijäämä kasvoi edellisestä vuodesta myös sen takia, että investoinnit supistuivat 6 prosenttia.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli kuudetta vuotta peräkkäin alijäämäinen, 7 miljardia euroa. Edellisenä vuonna alijäämä oli 5,1 miljardia euroa. Alijäämä oli 3,4 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, mikä ylittää EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen 3 prosentin kynnyksarvon – ensimmäistä kertaa vuoden 1996 jälkeen.

Valtionhallinnon alijäämä oli 8 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 7,4 miljardia euroa. Alijäämän kasvuun vaikutti eniten yhteisöveroprosentin alentaminen. Kuntien ja kuntayhtymien alijäämä kasvoi ennakkotietojen mukaan 1,9 miljardiin euroon, kun se edellisenä vuonna oli 1,5 miljardia euroa.

Työeläkelaitosten ylijäämä pieneni 3,7 miljardista eurosta 3,5 miljardiin. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvomuutoksia. Muut sosiaaliturvarahastot olivat 0,6 miljardia euroa alijäämäisiä lähinnä kasvaneiden työttömyysmenojen takia. Vuonna 2013 niiden talous oli vielä tasapainossa.

Kotitalouksien reaalitytulot supistuivat kolmatta vuotta. Käytettävissä oleva nettotulo väheni reaalisesti 1,1 prosenttia. Kotitalouksien oikaistu reaalitytulo supistui 0,7 prosenttia. Siihen luetaan mukaan myös hyvinvointipalvelut eli julkisyhteisöjen ja kolmannen sektorin kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Palkkatulot kasvoivat nimellisesti 0,6 prosenttia. Sen sijaan sosiaalietuudet kasvoivat 4,5 prosenttia muun muassa eläkeläisten ja työttömien lukumäärän kasvun takia. Omaisuus- ja yrittäjätulot kasvoivat 0,9 prosenttia.

Kotitalouksien maksamat välittömät verot kasvoivat 5,8 prosenttia eli selvästi enemmän kuin tulot. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 1,4 prosenttia, mutta investoinnit supistuivat 5,2 prosenttia, koska uudisrakentaminen väheni.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen² mukaan työttömiä oli vuoden 2014 joulukuussa 232 000, mikä oli 27 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömyysaste oli 8,8 prosenttia, kun se edellisvuoden joulukuussa oli 7,9 prosenttia. Työttömyysasteen trendi oli 9,2 prosenttia.

Työttömiä miehiä oli 128 000 ja naisia 104 000 henkeä. Miesten työttömyysaste oli 9,4 ja naisten 8,2 prosenttia.

Neljännellä vuosineljänneksellä eli loka-joulukuussa 2014 työttömyysaste oli 8,4 prosenttia, mikä oli 0,7 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuoden 2013 vastaavalla ajanjaksolla. Työttömyysaste oli vuonna 2014 keskimäärin 8,7 prosenttia, kun se vuonna 2013 oli 8,2 prosenttia.

Työllisiä oli vuoden 2014 joulukuussa 2 413 000 (virhemarginaali $\pm 33 000$), mikä oli hieman enemmän kuin vuotta aiemmin. Työllisiä miehiä oli 12 000 enemmän ja naisia 9 000 vähemmän kuin vuoden 2013 joulukuussa. Työllisten määrä kasvoi hieman julkisella sektorilla ja väheni hieman yksityisellä sektorilla edellisvuoden joulukuuhun verrattuna.

² Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-7830. joulukuu 2014. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 23.3.2015]. Saantitapa: http://tilastokeskus.fi/til/tyti/2014/12/tyti_2014_12_2015-01-20_tie_001_fi.html

Tilinpäätös 2014

Työllisyysaste eli työllisten osuus 15–64-vuotiaista oli joulukuussa 67,4 prosenttia, mikä oli 0,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Miesten työllisyysaste nousi edellisen vuoden joulukuusta 0,8 prosenttiyksikköä 68,0 prosenttiin. Naisten työllisyysaste oli 66,8 prosenttia, ja se pysyi lähes ennallaan edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna. Työllisyysasteen kausi- ja satunnaisvaihtelusta tasoitettu trendi oli 68,3 prosenttia.

15–24-vuotiaita nuoria oli joulukuussa 2014 yhteensä 649 000. Heistä työllisiä oli 238 000 ja työttömiä 59 000. Nuorten työvoima (työlliset ja työttömät) oli näin ollen 297 000. Nuorten 15–24-vuotiaiden työttömyysaste oli joulukuussa 19,8 prosenttia, mikä oli 3,2 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Nuorten työttömyysasteen trendi oli 21,9 prosenttia. 15–24-vuotiaiden nuorten työttömien osuus samankäisestä väestöstä oli 9,0 prosenttia.

Työvoiman ulkopuolella olevia oli vuoden 2014 joulukuussa 1 455 000 henkeä eli 22 000 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työvoiman ulkopuolella olevista oli ns. piilotyöttömiä 138 000, mikä oli 14 000 vähemmän vuoden 2013 joulukuuhun verrattuna.

Kuntatalouden kehitys

Tilastokeskuksen keräämien ennakkotietojen mukaan³ Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2014 lopussa 14,9 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 1,1 miljardia euroa eli 7,9 prosenttia. Lainakannan kasvu hidastui edellisvuodesta, jolloin kasvua oli 1,6 miljardia euroa.

Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta vuoden 2014 lopussa oli 2 733 euroa, kun vastaava luku edellisvuonna oli 2 542 euroa.

Kuntien vuosikatteet heikkenivät 1,6 prosenttia, johon vaikutti muun muassa valtionosuuksien pieneneminen 1,3 prosentilla. Kunnista ainoastaan 14 arvioi vuosikatteen jäävän negatiiviseksi vuonna 2014, kun edellisvuoden tilinpäätöstietojen mukaan vuosikate oli negatiivinen 28 kunnalla.

Kuntien toimintakatteet heikkenivät edellisvuotta vähemmän, vain 1,5 prosenttia toimintakulujen kasvun hidastumisen ansiosta. Toimintakulut kasvoivat vain 1,0 prosenttia eli hyvin maltillisesti verrattuna edelliseen vuoteen.

Kuntien verorahoituksen eli valtionosuuksien ja verotulojen kasvu hidastui edellisvuodesta 1,4 prosenttiin. Kuntien valtionosuuksien kasvu taittui, sillä ne pienivät 105 miljoonalla eurolla edellisvuodesta. Verotulojen 516 miljoonan euron kasvu piti silti verorahoituksen kehityksen lievästi positiivisena. Verotulojen kasvu oli kuitenkin huomattavasti pienempää kuin edellisenä vuonna, jolloin se oli 1,3 miljardia euroa.

Kuntien toimintakulut ilman liikelaitoksia kasvoivat 1,0 prosenttia. Kasvu hidastui merkittävästi edellisvuodesta, jolloin kasvua oli 3,3 prosenttia. Toimintakuluista palvelujen ostot kasvoivat 3,0 prosentilla, kun taas palkkakulut laskivat lievästi 0,1 prosenttia edellisvuoden tasosta. Kuntien toimintatuotot ilman liikelaitoksia kasvoivat myös edellisvuotta vähemmän. Kasvua niissä oli 1,1 prosenttia.

Kuntayhtymien toimintakulut ilman liikelaitoksia pysyivät puolestaan edellisen vuoden tasolla. Toimintakuluista palvelujen ostot kasvoivat 3,7 prosentilla, mutta toisaalta palkkakulut pienivät 1,1 prosenttia. Kuntayhtymien toimintatuotot ilman liikelaitoksia kasvoivat 0,7 prosenttia, joka oli edellisvuotta vähemmän.

³ Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain [verkkojulkaisu]. ISSN=2324-0814. 4. vuosineljännes 2014. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 23.3.2015]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/kkt/2014/04/kkt_2014_04_2015-02-11_tie_001_fi.html

Tilinpäätös 2014

Vuonna 2014 kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioihin vaikutti kuntalain muutos, joka velvoitti kunnat ja kuntayhtymät yhtiöittämään markkinoilla toimivat liikelaitokset ja muut yksiköt vuoden 2014 loppuun mennessä. Tämän seurauksena muun muassa kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos Manner-Suomen tasolla moninkertaistui edellisvuodesta satunnaisiin eriin merkittyjen kirjanpidollisten voittojen vuoksi.

Lisäksi kuntien bruttomääräiset investointimenot ja -tulot kasvoivat huomattavasti edellisvuodesta. Nettoinvestoinnit kasvoivat kuitenkin vain 1,0 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Hausjärven kunnan väestö- ja työllisyyskehitys

Hausjärven kunnan väestömäärä joulukuun lopussa 2014 oli Tilastokeskuksen ennakkotietojen⁴ mukaan 8 822 asukasta. Näin ollen asukasluku oli edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 14 asukasta eli 0,2 % suurempi. Kuntien välinen muuttoliike aiheutti Hausjärvelle nettomääräisesti yhdeksän asukkaan vähennyksen, mutta syntyneitä oli 15 enemmän kuin kuolleita ja nettomaahanmuutto oli kahdeksan henkilöä.

Hausjärven työttömyysluvut ovat Kanta-Hämeen parhaita ja myös parempia kuin Suomessa keskimäärin, mutta kuitenkin kasvussa. Hämeen ELY-keskuksen 20.1.2015 julkaiseman joulukuun 2014 työllisyyskatsauksen mukaan työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta oli Hausjärvellä joulukuun lopussa 9,2 %, kun vastaava luku Kanta-Hämeessä oli 12,3 % ja koko maassa 13,9 %. Hausjärven työttömyysaste oli joulukuun 2014 lopussa 1,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 61 henkilöllä eli 18,1 %.

Eriyisen huolestuttavaa on nuorten työttömyysasteen kasvu. Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus alle 25-vuotiaiden työvoimasta oli vuoden 2014 joulukuun lopussa 18,1 % eli 4,0 prosenttiyksikköä edellisvuotta enemmän. Kanta-Hämeessä nuorten työttömyysaste oli 18,8 % ja kasvu 0,8 prosenttiyksikköä. Hausjärven nuorten työttömyysaste on kuitenkin Riihimäen seudun matalin.

Yli vuoden työttömänä olleiden lukumäärä oli vuoden 2014 lopussa 88 henkilöä eli 18 henkilöä (25,7 %) enemmän kuin vuotta aiemmin. Hausjärven kunnassa pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut suhteellisesti enemmän kuin Kanta-Hämeessä (13,0 %) ja Riihimäen seudulla (12,9 %). Avoimia työpaikkoja oli joulukuun lopussa 2014 Hausjärvellä 15 kappaletta eli neljä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Vuonna 2014 uudispienrakentamisen määrä pysyi vuoden 2013 tasolla. Tonttikysyntä oli edelleen hyvin vaihtelevaa. Kunta myi vuoden 2014 aikana kaksi tonttia ja antoi vuokralle yhden.

1.6 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Hausjärven kunnan toimintatuotot kasvoivat vuoden 2014 aikana 1,6 % vuoden 2013 tilinpäätökseen verrattuna. Toimintakulut kasvoivat vain 0,3 %. Koko maassa kuntien toimintakulujen kasvun on ennakoitu muodostuvan 0,5 %:ksi, joten Hausjärvellä menojen kasvu oli keskimääräistä pienempää. Merkittävää on myös toimintakulujen kasvun supistuminen edellisestä vuodesta ja erityisesti vuosista 2011 ja 2012.

Vuodelle 2014 kirjatut verotuotot olivat 0,7 % muutettua talousarviota suuremmat. Verotulojen kasvu vuodesta 2013 oli 2,56 %. Tätä kehitystä voidaan pitää hyvänä ottaen huomioon yleisen suhdanne- ja työllisyys-tilanteen.

⁴ Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön ennakkotilasto [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-8381. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 23.3.2015]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/vamuu/tau.html>

Tilinpäätös 2014

Vuodelle 2014 kirjautui valtionosuuksia 0,3 % vähemmän kuin muutetun talousarvion valtionosuusarvio. Alitus johtuu pääosin siitä, että opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää valtionosuutta tarkistettiin tilikauden lopussa alaspäin. Kokonaisuudessaan valtionosuus pieneni edellisvuodesta 1,1 %.

Rahoitustuotot ja -kulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Nettokulut olivat 7,0 % (34 233 €) edellisvuotta suuremmat. Muutetussa talousarviossa oli varauduttu lähes kaksinkertaiseen nettokuluun tähän nähden.

Poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin tilikaudelle 5,1 % vähemmän kuin mihin talousarviossa oli varauduttu. Poistosumma pieneni 0,8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Poistosumman pieneneminen selittyy vuonna 2013 tehdyistä kertaluonteisista poistoista.

Satunnaisiin kuluihin on kirjattu Hausjärven Vammaissäätiön kanssa tehdyn kiinteistökaupan purku ja kyseisen kiinteistön tasearvon alaskirjaus.

Käyttötalousosa toteutui keskeisimmiltä osiltaan odotettua parempana. Vuosikate oli 23,5 % muutettua talousarviota parempi ja peräti 54,6 % alkuperäistä talousarviota parempi. Näin ollen vuosikatteen toteutuminen kevensi kunnan velkaantumispainetta. Vuosikate oli 114,1 % poistoista, kun aloitavassa talousarviossa tavoite oli vain 42,5 %. Tasapainon mukainen tavoiteprosentti on 100.

Investointimenojen yhteismäärä oli 4 609 371 € ja investointitulojen yhteismäärä 179 974 €. Suurimmat investoinnit olivat Ryttylän entisen päiväkodin saneeraus koulun tiloiksi (1 114 742 €) ja kunnan osuus Riihimäen jätevedenpuhdistamon saneeruksesta (2 365 500 €).

Hausjärven kunnan sisäisenä taseyksikkönä teknisen lautakunnan alaisuudessa toimii vesihuoltolaitos. Vesihuoltolain mukaisesti vesihuolto tulisi järjestää omakustannusperiaatteella. Myös pääomakulut on syytä huomioida, kun tarkastellaan omakustannusperiaatteen toteutumista.

Vuonna 2013 kunnanvaltuusto hyväksyi lyhennysohjelman ja ehdot lainalle, jonka kunta on antanut vesihuoltolaitokselle silloin, kun vesihuoltolaitos muodostettiin omaksi taseyksiköksi. Lainanlyhennykset ja lainan korot kirjattiin kunnan ja taseyksikön kirjanpitoon jo vuodelta 2013.

Vesihuoltolaitoksen lainamäärä kasvoi vuoden 2014 aikana merkittävästi em. jätevedenpuhdistamohankkeesta johtuen. Tämä asettaa huomattavan paineen vesimaksujen korottamista merkitseville ratkaisulle. Vesihuoltolaitos saa tuloja vain asiakkailtaan eli veden käyttäjiltä.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 9.12.2014 suunnitelmapoistojen perusteiden muuttamisen. Vuoden 2014 poistot lasketaan tämän päätöksen mukaisesti. Muutos oli vähäinen verrattuna tammikuussa 2014 päätettyihin ja jo tilikauden 2013 poistolaskentaan vaikuttaneeseen muutokseen.

Kunnanvaltuuston 17.12.2013 vuodelle 2014 hyväksymää talousarviota muutettiin joiltakin osin tilikauden aikana. Kunnanvaltuusto päätti muutoksista 29.9.2014 (58 §), 11.11.2014 (75, 78 §) ja 9.12.2014 (85 §). Lisäksi kunnanhallitus ja lautakunnat tekivät toimivaltansa puitteissa vähäisempiä muutoksia omiin talousarvioihinsa.

1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Valmisteilla olevat kansalliset rakenneuudistukset ovat keskeisimpiä kunnan tulevaisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Hausjärven kunta osallistuu vuoden 2013 lopussa aloitettuun kuntarakenneselvitykseen yhdessä

Tilinpäätös 2014

Riihimäen kaupungin ja Lopen kunnan kanssa. Selvitysprosessin jälkeen tehtävä ratkaisu mahdollisesta kuntaliitoksesta tulee päätettäväksi syksyllä 2015.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uusista valtakunnallisista järjestämis- ja tuotantoratkaisuista ei ole voimassa olevia päätöksiä tilinpäätöksen laatimishetkellä.

Valmisteilla on myös valtionosuusjärjestelmän muutos. Muutos on melko perusteellinen, mutta käytettävissä olevien laskelmien perusteella valtionosuusjärjestelmän muutos ei aiheuta kunnalle merkittäviä muutoksia valtionosuusrahoituksen määrään. Sen sijaan jo päätetyt valtionosuusleikkaukset jatkuvat aina vuoteen 2017 asti ja tämä on kunnan palvelujen rahoittamisen kannalta merkittävä asia: ilman vuonna 2012 aloitettuja vuosittaisia valtionosuusleikkauksia kunnan valtionosuustulo olisi arvion mukaan vuosina 2012-2017 noin 11 miljoonaa euroa suurempi kuin ilman leikkauksia.

Valtionosuusleikkausten vaikutus on huomioitu kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa, mutta mahdolliset lisäleikkaukset ovat ongelmallisia kunnan talouden tasapainottamistavoitetta silmällä pitäen. Onkin tärkeää, että kuntien velvoitteita puretaan samalla kun valtionosuusrahoitusta vähennetään. Samoin on tärkeää, että kun velvoitteita puretaan, kunnassa pystytään tekemään riittävät päätökset toiminnan sopeuttamiseksi vähempien tai matalampien velvoitteiden tasolle.

Valtionosuuksien leikkaustarpeeseen vaikuttaa yleisen taloudellisen tilanteen kehittyminen. Yleinen taloustilanne vaikuttaa myös verotulojen kehittymiseen. Verotulot ja valtionosuudet ovat kunnan toiminnan kannalta keskeiset erät.

Työmarkkinatuen rahoitusuudistus on siirtänyt kunnille merkittävästi lisärahoitusvastuuta pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuesta. Muun muassa väestörakenteen muuttumisen vuoksi kuntaan kohdistuu sosiaali- ja terveysmenojen kasvupainetta seuraavina vuosina. Kunnan käyttötalousmenojen kannalta on myös tärkeää, että terveydenhuollon kuntayhtymien talous pysyy jatkossa hallinnassa.

Kunta on kiinnittänyt huomiota myös maksujen ja taksojen perusteisiin. Jatkossa painetta kohdistuu erityisesti vesihuoltolaitoksen maksuihin, sillä vesihuoltolaitoksen investoinnit ovat mittavia.

Kunta on investoinut pääsääntöisesti liikaa tulorahoitukseensa nähden. Silti investointipaineita on edelleen. Kunnan velkamäärä on kasvanut huolestuttavasti ja suuri investoinnit merkitsevät lainamäärän kasvua tulevina vuosina. Tämä kasvattaa osaltaan korkoriskiä: vaikka kunnan lainojen suojausaste onkin korkea, kunnan keskimääräisiin korkokustannuksiin vaikuttaa merkittävästi se, mihin korkotasoon uusia lainoja joudutaan kiinnittämään. Toisin sanoen myös korkotason pysyminen matalana parantaa kunnan mahdollisuuksia saavuttaa talouden tasapaino suunnitellusti vuoteen 2017 mennessä. Tällä hetkellä kunnan suunnitelma talouden tasapainottamisesta perustuu oletukselle, että toimintamenojen kasvu pysyy maltillisena, rahoitusmarkkinat säilyvät vakaina ja korkotaso matalana sekä siihen, että talous elpyy hitaan kasvun uralle.

Jotta kunta pystyy palvelemaan kuntalaisiaan riittävällä määrällä riittävän laadukkaita palveluita siedettävällä ja elinvoiman turvaavalla verorasituksella, tulee kunnan pystyä hillitsemään käyttötalousmenojen kasvua ja supistaa investointejaan tulevina vuosina. Toisaalta kunnalla voidaan sanoa olevan periaatteessa hyvät edellytykset asukasmäärän kasvulle ja uusien yritysten syntymiselle.

1.8 Kunnan henkilöstö

Vuoden 2014 tilinpäätöksen mukaiset palkat ja palkkiot ovat 12 607 889 € eli 0,8 % edellisvuotta suuremmat. Summa sisältää sairausvakuutuskorvaukset ja työllistettyjen palkat, joista on vähennetty työllistämistukitulot.

Tilinpäätös 2014

Kokonaisuudessaan vuonna 2014 henkilöstökulut olivat 16 509 532 € eli 1,0 % edellisvuotta suuremmat. Lisäksi henkilöstökuluja aktivoitiin aineellisiin hyödykkeisiin 250 €. Yhteissumma on siis 16 509 782 €.

Seuraava taulukko kuvaa kunnan henkilöstömäärää tilinpäätöspäivänä 31.12.2014 ja muutosta edellisvuoden vastaavaan tilanteeseen.

	31.12.2013		31.12.2014		Muutos 2013-2014	
	vakin.	määräaik.	vakin.	määräaik.	vakin.	määräaik.
Keskushallinto	43	7	41	4	-4,7 %	-42,9 %
Perusturvatoimi	83	19	86	26	3,6 %	36,8 %
Sivistystoimi	105	47	103	47	-1,9 %	0,0 %
- varhaiskasvatus	37	6	38	1	2,7 %	-83,3 %
Tekninen toimi	24	1	24	0	0,0 %	-100,0 %
Yhteensä	292	80	292	78	0,0 %	-2,5 %
	372		370		-0,5 %	
Työllistetyt	10		18		80,0 %	
Yhteensä sis. työllistetyt	382		388		1,6 %	

Voidaan todeta, että kunnan henkilöstömäärä ei käytännössä muuttunut tilikauden aikana. Työllistettyjä oli tilinpäätöspäivänä palveluksessa edellisvuotta enemmän.

On huomattava, että kunta ryhtyi vuonna 2013 hankkimaan alle kolmen kuukauden sijaistarpeisiin työvoimaa ensisijaisesti vuokratyönä Seuturekry Oy:ltä. Toimintamalli koski vanhustenhuoltoa ja varhaiskasvatus- ta. Vuoden 2014 lopussa valmisteltiin sen laajentamista ruoka- ja siivouspalveluihin.

Vuokratyötä ei voida hyödyntää tehtävissä, joita on hoidettava virkasuhteessa. Tämä estää toimintamallin oleellisen laajentamisen opetustoimessa, joskin tuntiopettajien ja koulunkäyntiavustajien tehtäviä voidaan toteuttaa myös vuokratyönä.

Kunnanvaltuuston 17.12.2013 hyväksymään vuoden 2014 talousarvioon sisältyivät seuraavat henkilöstö-resurssilisäykset:

- Perusturvatoimi/Vanhustenhuolto. Koivumäen hoivaosaston (toiminnan siirto Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymältä) henkilöstö 1.1.2014 alkaen: 1 vastaava sairaanhoitaja ja 7 perus-/lähihoitajaa. Näistä 6 henkilöä siirtyy kuntayhtymän palveluksesta kunnalle ja 2 henkilöä varten siirtyy määrärahavaraus.

Vuoden 2013 aikana on täytetty toimia, jotka olivat kustannuksissa vuonna 2013 vain osan vuotta mutta vuonna 2014 tulevat olemaan täysimääräisinä seuraavasti:

- Sivistystoimi/Varhaiskasvatus. Kirkonkylän päiväkotin neliosastoiseksi: lastenhoitaja 1.2.2013 lukien ja lastenhoitaja 1.8.2013 lukien.
- Perusturvatoimi/Vanhustenhuolto. Hoitaja 1.3.2013 lukien ja hoitaja 1.12.2013 lukien.

Vuodelta 2014 laaditaan toimintakertomuksesta erillään henkilöstökertomus.

Tilinpäätös 2014

1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista asioista

Tavoitteiden toteuttamisen kannalta merkityksellisimmät riskit ovat toimialojen arvion perusteella avainhenkilö- ja resurssiriski. Kunnan pienen organisaation haavoittuvuus korostuu erityisesti tehtävissä, joita tekee vain yksi henkilö. Tällaisia tehtäviä on useita jokaisella toimialalla. Avainhenkilö- ja resurssiriskejä on pyritty hallitsemaan erityisesti hyvän esimiestyön keinoin: viestinnällä, tehtävänkuvamäärittelyillä, koulutuksella ja tarvittaessa korvausrekrytoinneilla.

Resurssiriskiä pyritään hallitsemaan myös osana vuosittaista toiminta- ja taloussuunnittelua: talousarviovalmistelussa suunnitellaan ja yhteismitallistetaan tehtävät ja tavoitteet käytettävissä oleviin voimavaroihin. Lisäksi erityisesti sijaisten saatavuuteen liittyvää riskiä on pyritty pienentämään siten, että kunta on vuodesta 2013 alkaen hankkinut sijaistyövoimaa ostopalveluna Seuturekry Oy:ltä.

Toiminnallisiin riskeihin liittyy myös hankintoihin liittyvät riskit. Kunta ostaa yhä enemmän palveluja, mutta hankintoihin liittyvää kilpailutus- sekä sopimusten laadinta- ja valvontaosaamisresurssia on rajoitetusti. Riskiä on pyritty pienentämään siten, että kunta käyttää mahdollisimman paljon KL-Kuntahankinnat Oy:n ja KuntaPro Oy:n kilpailuttamia puitesopimuksia. Jälkimmäiseltä kunta voi myös ostaa erilaisia hankintojen asiantuntijapalveluita.

Kunnassa on toimintavuoden aikana havaittu edellä mainittujen riskien ohella myös tietoturvariskin kasvaminen. Kunnassa on paljon tietojärjestelmiä, jotka sisältävät luottamuksellisia tietoja. Tämä riski on ollut olemassa ennenkin ja sitä hallinnoidaan yhdessä RHL-Data Oy:n kanssa. Uutena asiana on havaittu sosiaalisen median mukanaan tuoma riski: kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöiden tulee käyttää sosiaalista mediaa niin, ettei luottamuksellisia tietoja välity julkiseen jakeluun.

Taloudellisista riskeistä merkittävimmät kohdistuvat verotulojen ja valtionosuuksien kehitykseen sekä korkotason nousuun. Näiden riskien osalta keskeistä on yleisen taloudellisen tilanteen ja rahamarkkinoiden tilanteen kehittyminen. Suomeen ja suomalaisten julkisten palveluiden rahoitukseen vaikuttaa yleismaailmallinen kehitys, kuten Euroopan ja euroalueen velkakriisi ja hidas talouskasvu, Venäjän kehitys ja meneillään oleva väkivaltainen konflikti Ukrainassa. Näiden riskien olemassaoloon kunta ei voi vaikuttaa, mutta kylläkin siihen, miten suuri vaikutus riskien konkretisoitumisella on kunnan toimintaan ja talouteen.

Myös terveydenhuollon kuntayhtymien talouden kehitys muodostaa kunnalle riskin, jota on pyrittävä hallitsemaan aktiivisella omistajuudella. Lisäksi kunnan konserniyhteisöjen omaisuusarvoihin liittyy riskejä, jotka edellyttävät aktiivista seuranta- ja tarvittaessa toimia riskien pienentämiseksi.

1.10 Ympäristötekijät

Kunnanvaltuusto hyväksyi kunnan haja-asutuksen vesihuollon strategian päivityksen 18.3.2014.

Hausjärven kunta osallistui sopimuksen mukaan Riihimäen jätevedenpuhdistamon laajennus- ja saneeraus-hankkeeseen. Puhdistamossa käsitellään Riihimäen kaupungin, Lopen kirkonkylän, Läyliäisten sekä Launosten taajamien ja Hausjärven Oitin, Hikiän ja Ryttylän alueiden yhdyskuntajätevedet sekä useiden teollisuuslaitosten jätevesiä sekä sako- ja umpikaivolietetteitä. Hanke on tärkeä erityisesti Vantaanjoen pääuoman yläjuoksun veden ravinnekuormituksen, hygieenisen laadun sekä kalaston ja pohjaeläinten kannalta, mutta tärkeää se on myös joen keski- ja alajuoksulla.

Kunta maksoi osuutensa jätevedenpuhdistamon laajennus- ja saneeraushankkeesta vuoden 2014 aikana.

Tilinpäätös 2014

2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tarkoitus on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä ja viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan tulee toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauk käytännössä.

Kunnanhallitus ohjaa ja valvoo kunnan toimintaa. Kunnanjohtajalla on kokonaisvalvontavastuu ja edelleen toimialajohtajilla on vastuu toiminnan riskien ja tietoriskien tunnistamisesta, ennaltaehkäisemisestä ja hallitsemisesta. Myös tulosyksiköiden johtajat ja suuremmista toimintakokonaisuuksista vastaavat esimiehet vastaavat sisäisen valvonnan toteutumisesta henkilöriskien, omaisuuden vahinkoriskien ja tietoriskien tunnistamiseksi, ennalta ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valvontaympäristö

Kunnan hallinnon ja talouden valvonnassa ulkoinen ja sisäinen tarkastus muodostivat yhteisen valvontajärjestelmän tilikaudella 2014. Toimivasta johdosta riippumattomat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja järjestivät ulkoisen valvonnan. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastasi kunnanhallitus.

Kunnalla ei ole erillistä sisäistä tarkastajaa, joten sisäinen tarkastus jakautuu esimiesten ja toimielinten sisäiseen tarkkailuun, seurantaan ja ohjaamiseen. Näiden toimien tarkoituksena on ollut varmistua lakien, asetusten, muiden määräysten, viranomaisohjeiden sekä kunnan toimintojen järjestämiseen liittyvien ohjeiden ja suunnitelmien noudattamisesta. Toimialojen johtavat viranhaltijat ovat tunnistaneet oman toimialansa keskeisimmät riskit, joiden perusteella on laadittu yhteenveto kappaleeseen 1.9.

Kunnan strategia, organisaatio sekä toimintaa ohjaavat säännöt ovat ajan tasalla. Kunnan toimintaa ohjaavista säännöistä tuoreimpia ovat hallintosääntö, tarkastussääntö, valtuuston työjärjestys, omistajapolitiikka ja konserniohje. Sääntöjen ylläpito- ja päivittämistarvetta tarkastellaan jatkuvasti ja tavoite on, että säännöstö olisi jatkuvasti tarkoituksenmukainen kulloisessakin toimintaympäristössä.

Valvontaa ja seurantaa edistää työyksiköiden pienuus sekä erilaiset kokoukset ja keskustelut: johtoryhmän kokous, toimialapalaverit, työpaikkakokoukset, yhteiset koulutustilaisuudet ja kehityskeskustelut.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Tiedossa ei ole poikkeamia kunnan säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteet on asetettu talousarviossa ja ne on laadittu hallintokuntien toimesta. Talousarvion tulo- ja menojako vastaa organisaatorakennetta ja jokaiselle määrärahalle voidaan osoittaa siitä vastaava toimielin tai tilivelvollinen viranhaltija.

Kunnanhallitus ja lautakunnat määräävät kukin toimialallaan vuosittain laskujen hyväksyjät. Kunnanhallitukselle raportoidaan toiminnasta ja taloudesta pääosin kuukausittain. Vuonna 2014 tehtiin yksi osavuosi-katsaus ensimmäisestä puolesta vuodesta. Tätä ennen osavuosi-katsauksia on ehty kolme. Raportointia on muutettu valtuustoaloitteen pohjalta. Raportit on saatettu myös kunnanvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

Tilinpäätös 2014

Toimintojen tuloksellisuuden tavoitteiden asettaminen huomioi strategiset päämäärät, keskeiset menestystekijät, mittarit ja tavoitetasot:

- taloudesta ja vetovoimasta
- henkilöstöstä ja henkilöstön uudistumisesta
- asiakkaasta ja kuntalaisesta sekä
- palveluiden järjestämisestä ja tuotantotavoista.

Tuloarvioiden ja määrärahojen käytön osalta on harjoitettu säännöllistä raportointia vuoden 2012 tapaan. Kunnanhallitukselle on esitetty kuukausittain rahamääräiset toteutumat verotulokertymiseen ja toteutumien perusteella on kuukausittain laadittu ennusteita koko tilivuoden tulevasta toteutumasta. Lisäksi kunnanvaltuusto on käsitellyt talousarvioon tehdyt perustellut muutokset vuoden 2014 aikana. Myös toimialat seuraavat talousarvion toteutumista raporteista kuukausittain.

Riskienhallinnan järjestäminen

Henkilöstökoulutuksella on pyritty varmistamaan osaamisen riittävyys ja pyritty vähentämään avainhenkilöriskien syntymistä.

Varautumisen ja valmiussuunnittelun kannalta keskeisiä henkilöitä on osallistuu vuosittain varautumiskoulutuksiin ja maanpuolustuskursseille.

Kunnan vakuutusturva kilpailutettiin vuoden 2013 aikana. Tässä yhteydessä analysoitiin kunnan riskejä erilaisissa toiminnoissa ja vakuutusturva mitoitettiin riskien mukaisesti. Lisäksi riskienhallintaa vahvistettiin siten, että kunta ryhtyi käyttämään vakuutusmeklarin palveluja. Silti voidaan sanoa, että riskienhallinnan järjestäminen ei ole perustunut kaikilta osin riittävän ajantasaisiin, kattaviin ja järjestelmällisiin menettelyihin. Riskienhallinnan tuloksiin liittyvän arvion mukaan strategiaan, talouteen, toimintaan, henkilöstöön ja vahinkoihin liittyvien riskien ennakoinnissa ja hallinnassa onnistuttiin kuitenkin tilikaudella 2014.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kunnanhallituksen tiedossa ei ole, että omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa olisi toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai että olisi jouduttu korvausvastuuseen tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen.

Käyttöomaisuus- ja irtaimistokirjanpidon ylläpito ja tarkistaminen on suoritettu sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti.

Sopimustoiminta

Tilinpäätöshetkellä ei ole tiedossa sopimusriitoja. Kunnan tiedossa ei ole muita sellaisia sopimuksista aiheutuvia mahdollisia negatiivisia seuraamuksia, joista aiheutuisi taloudellista vahinkoa.

Tilinpäätös 2014

3 Kokonaistalouden tarkastelu

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen – tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tuloslaskelma sisältää vain ulkoiset kulut ja tuotot. Tilinpäätös sisältää Hausjärven kunnan lisäksi taseyksikkönä käsitellyn Hausjärven vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen. Kokonaisuutena tilinpäätös on 237 027,12 euroa ylijäämäinen. Vesihuoltolaitoksen tulos on 58 897,36 euroa ylijäämäinen.

TULOSLASKELMA JA SEN
TUNNUSLUVUT

(ilman sisäisiä erä)

	2014	Muutos, €	Muutos, %	2013	Muutos, %	2012
Toimintatuotot	6 048 135	15 777	0,3 %	6 032 358	1,6 %	5 935 166
Valmistus omaan käyttöön	17 080	7 394	76,3 %	9 686	-73,9 %	37 134
Toimintakulut	-47 910 672	3 893	0,0 %	-47 914 565	3,4 %	-46 327 713
Toimintakate	-41 845 458	27 064	-0,1 %	-41 872 522	3,8 %	-40 355 413
Verotulot	31 780 725	794 626	2,6 %	30 986 099	10,6 %	28 007 690
Valtionosuudet	13 098 308	-141 446	-1,1 %	13 239 754	-2,4 %	13 563 318
Rahoitustuotot ja -kulut	-515 936	-28 352	5,8 %	-487 584	-7,4 %	-526 634
Vuosikate	2 517 640	651 893	34,9 %	1 865 747	170,8 %	688 960
Poistot ja arvonalentumiset	-2 194 067	16 787	-0,8 %	-2 210 855	14,9 %	-1 924 269
Satunnaiset erät	-86 546	-86 546		0		0
Tilikauden tulos	237 027	582 135	168,7 %	-345 108	-72,1 %	-1 235 308
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	237 027	582 135	168,7 %	-345 108	-72,1 %	-1 235 308

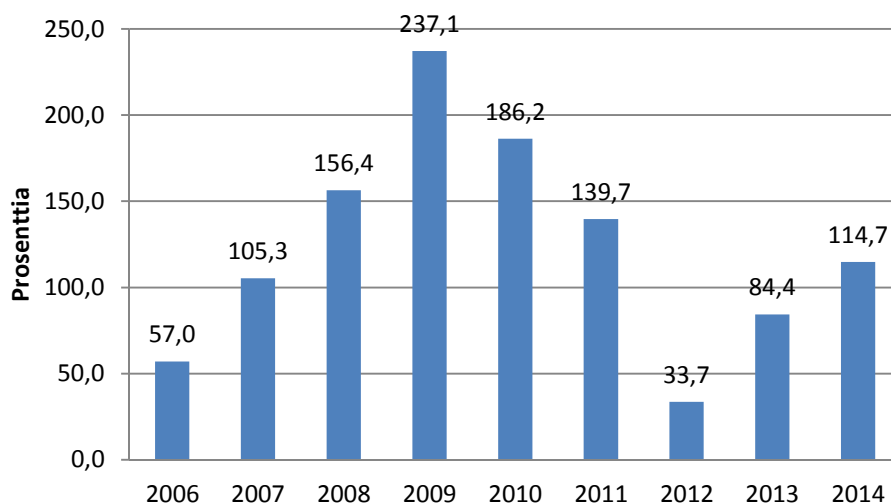
Tuloslaskelman tunnusluvut

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2014	2013	2012	2011
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	12,6	12,6	12,8	12,4
Vuosikate/poistot %	114,7	84,4	35,8	139,7
Vuosikate, €/ asukas	285,4	211,8	77,7	255,9
Asukasmäärä	8 822	8 808	8 864	8 809

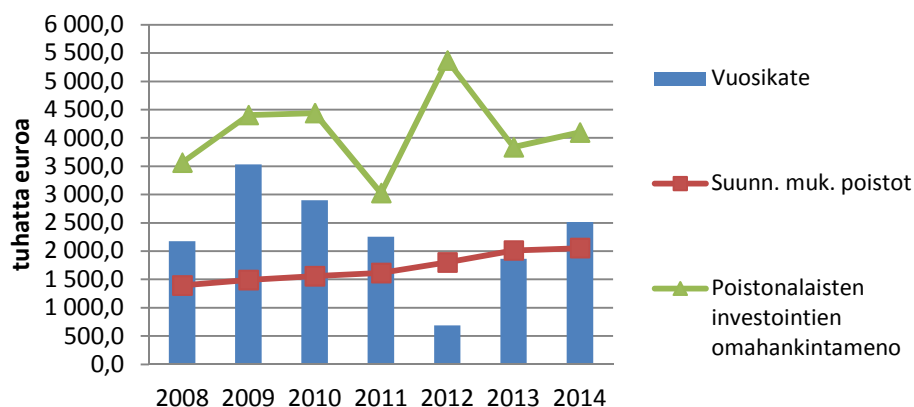
Tilinpäätös 2014

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, on kunnan tulorahoitus riittävä. Poistojen on silloin vastattava kunnan keskimääräistä investointitasoa.

Vuosikate/poistot, %

Vuosikate, poistot ja investointien omahankintameno

Hausjärven kunnan vuosikate/poistot -tunnusluku on kehittynyt negatiiviseen suuntaan vuoden 2009 tilinpäätöksen jälkeen. Vuoden 2012 tilinpäätöksessä tunnusluku saa erityisen heikon arvon 35,8 %. Vuosien 2013 ja 2014 osalta tunnusluku on edellisvuotta parempi. On kuitenkin huomattava, että tunnusluvun paraneminen on johtunut pitkälti poikkeuksellisesta ja osin kertaluonteisesta verotulojen kasvusta. Vuosikatella on kuitenkin vuonna 2014 jo kyetty kattamaan suunnitelman mukaiset poistot.

Tilinpäätös 2014

3.2 Toiminnan rahoitus – rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

RAHOITUSLASKELMA

	2014 €	2013 €	2012 €
Toiminnan ja investointien rahavirta			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	2 517 639,84	1 865 746,93	688 960,36
Satunnaiset erät	-86 545,56		
Tulorahoituksen korjauserät	34 934,16	-25 142,35	-219 127,44
<i>*TOIMINNAN RAHAVIRTA</i>	<i>2 466 028,44</i>	<i>1 840 604,58</i>	<i>469 832,92</i>
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-4 609 371,33	-4 019 205,32	-5 368 161,44
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	90 897,02	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	179 974,00	41 726,30	497 128,07
<i>*INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</i>	<i>-4 429 397,33</i>	<i>-3 886 582,00</i>	<i>-4 871 033,37</i>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 963 368,89	-2 045 977,42	-4 401 200,45
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten vähennys	13 600,00	13 600,00	45 100,00
<i>*ANTOLAINOJEN MUUTOKSET</i>	<i>13 600,00</i>	<i>13 600,00</i>	<i>45 100,00</i>
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 500 000,00	6 600 000,00	3 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 933 396,00	-4 450 304,00	-3 807 630,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 500 000,00	500 000,00	1 000 000,00
<i>*LAINAKANNAN MUUTOKSET</i>	<i>2 066 604,00</i>	<i>2 649 696,00</i>	<i>692 370,00</i>
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9 891,89	34 864,01	-28 031,02
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 458,78	7 122,21	12 143,83
Saamisten muutos	-61 808,13	-186 489,54	384 477,25
Korottomien velkojen muutos	398 777,06	-344 828,17	313 782,63
<i>*MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET</i>	<i>344 402,04</i>	<i>-489 331,49</i>	<i>682 372,69</i>
Rahoituksen rahavirta	2 424 606,04	2 173 964,51	1 419 842,69
Rahavarat 31.12.	2 734 422,01	2 273 184,86	2 145 197,77
Rahavarat 1.1.	2 273 184,86	2 145 197,77	5 126 555,53
Rahavarojen muutos	461 237,15	127 987,09	-2 981 357,76

Tilinpäätös 2014

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2014	2013	2012	2011
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-9 077 195	-7 746 840	-7 054 453	-4 096 084
Investointien tulorahoitus, %	54,6	47,5	12,8	74,5
Pääomamenojen tulorahoitus, %	26,4	22,3	7,5	34,8
Lainanhoitokate	0,6	0,5	0,3	0,7
Kassasta maksut / vuosi, 1.000 €	57 967	56 893	57 582	53 348
Kassan riittävyys, päivää	17,2	14,6	13,6	35,1
Asukasmäärä	8 822	8 808	8 864	8 809

¹ Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta on uusi tunnusluku.

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja invest. rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

² Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

³ Pääomamenojen tulorahoitus, % = $100 \times \text{vuosikate} / (\text{investointien omahankintameno} + \text{antolainojen nettolisäys} + \text{lainanlyhennykset})$

Pääomamenojen tulorahoitus -tunnusluku osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

⁴ Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

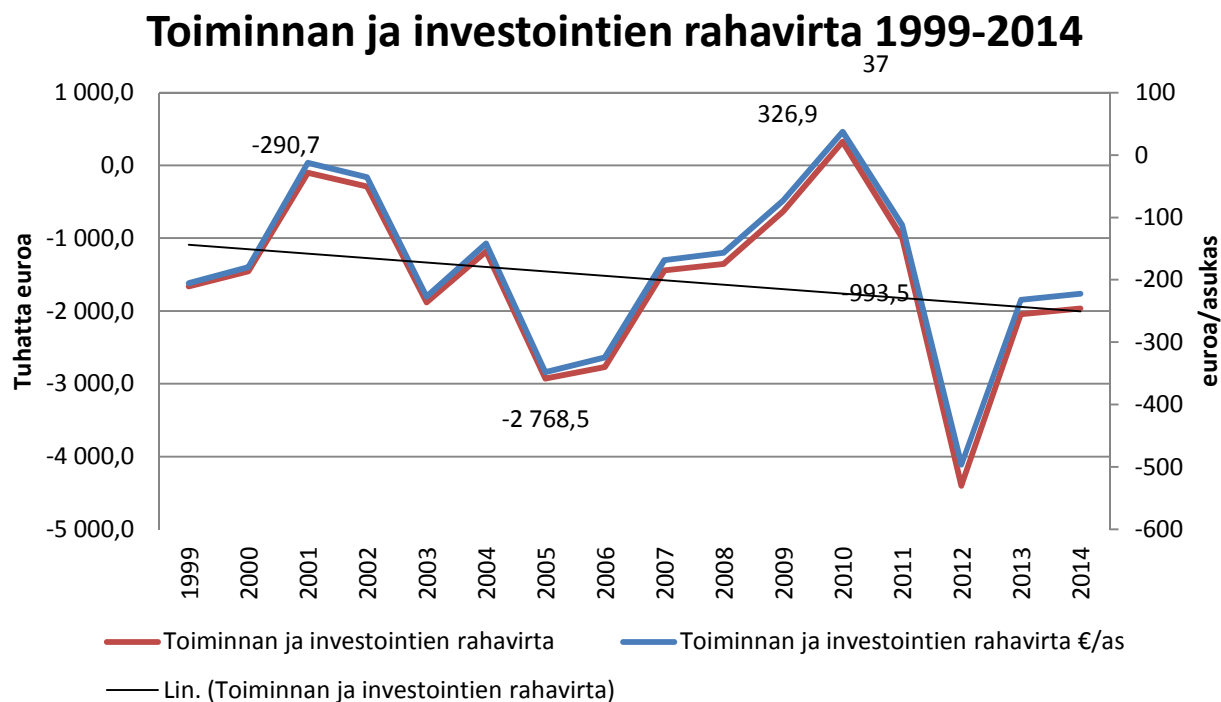
⁵ Kassan riittävyys = $365 \times \text{rahavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku kuvaa kunnan maksuvalmiutta ja se ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

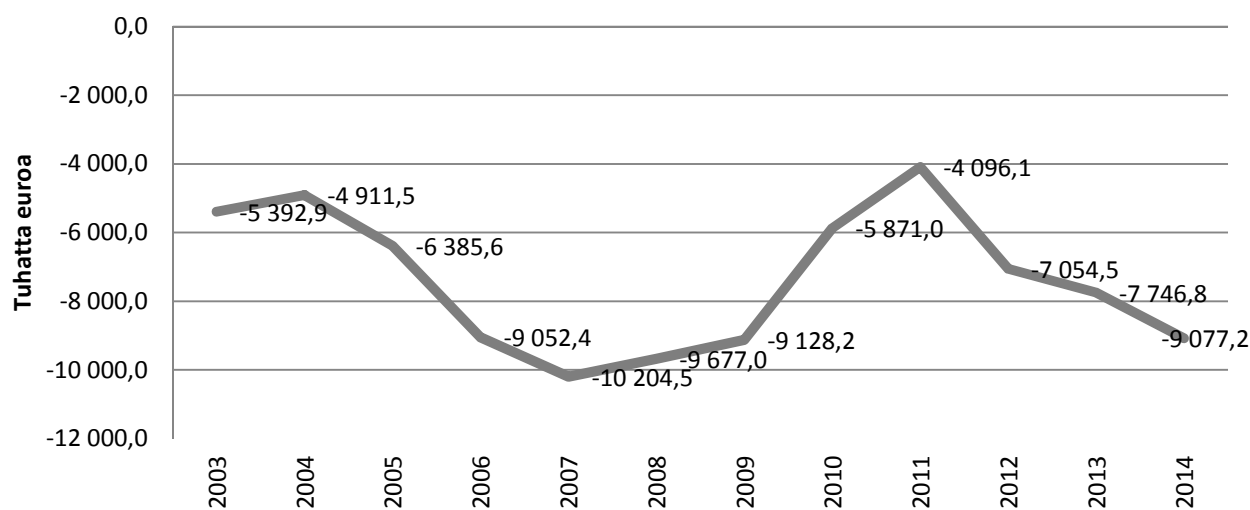
Koska vuosikate oli edellisvuotta parempi ja koska investointimenot olivat edeltävää vuotta pienemmät, toiminnan ja investointien rahavirta parani edelliseen vuoteen nähden. Toiminnan ja investointien rahavirta oli kuitenkin negatiivinen, joka merkitsee sitä, että kunta on joutunut kattamaan menojaan lainanotolla.

Tilinpäätös 2014

Kunnassa, jossa talous on tasapainossa, toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saa muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Hausjärven kunnan investoinnit ovat olleet suuret tulorahoitukseen nähden ja toiminnan ja investointien rahavirran kertymä on jo pitkällä aikavälillä negatiivinen.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 2003-2014

Tilinpäätös 2014

Tulorahoituksen riittävyys investointeihin parani edellisvuoteen nähden, mutta ei edelleenkään riittänyt kattamaan investoinneista kuin runsaat puolet. Kääntäen tämä merkitsee sitä, että lähes puolet investoinneista jouduttiin kattamaan muilla keinoin kuin tulorahoituksella. Kunnan rahatilanne ei muuttunut olennaisesti vuoden takaiseen eikä kunta myynyt merkittävästi pysyvien vastaavien hyödykkeitä, joten kunta otti lisää velkaa.

Vuosikatteen paranemisen myötä myös pääomamenojen tulorahoitusprosentti parani edellisvuoteen verrattuna. Pääomamenojen osalta on huomattava, että kun kunta on ottanut viime vuosina paljon uutta lainaa, myös lainanlyhennykset ovat kasvaneet.

Kunnan lainanhoitokate on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Vuosikatteen paranemisen myötä lainanhoitokate parani hieman vuonna 2013 edelliseen vuoteen nähden ja vuonna 2014 jäätettiin käytännössä samalle tasolle kuin edellisenä vuonna. Kunnan lainanhoitokyky on edelleen heikko. Tämä merkitsee sitä, että kunta on joutunut tänä aikana ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta ja vähentämään rahavaroja vieraan pääoman hoitamiseksi.

Kunnan maksuvalmiudessa ei tapahtunut suuria muutoksia. Kuntaliiton suosituksen mukaan kassan riittävyyden tavoitearvona voidaan pitää 14-30 päivän kassan riittävyyttä, joten Hausjärven kassan riittävyys on tämän raja-arvon sisällä, joskin sen alarajan lähellä. Merkittävän suuret verotilitykset mahdollistivat sen, että maksuvalmius voitiin turvata valtuuston päättämien lainanottovaltuuksien rajoissa. Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi kunnassa käytettiin vuoden aikana kuntatodistusohjelmaa tilapäisrahoitukseen. Tilinpäätöksen mukainen kassan riittävyys merkitsee sitä, että vuonna 2015 ei ole lähtökohtaisesti mahdollista rahoittaa käyttötalousmenoja tai investointeja rahavaroja pienentämällä.

Tilinpäätös 2014

3.3 Tase ja sen tunnusluvut

Taseen tarkoitus on kuvata kunnan taloudellista asemaa tilinpäätöshetkellä. Hausjärven kunnan tase sisältää kunnan ja sen taseyksikkönä toimivan vesihuoltolaitoksen taseen.

VASTAAVAA	2014 euroa	2013 euroa	2012 euroa	2011 euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	46 939 026,00	44 752 229,99	43 064 960,24	40 087 771,10
Aineettomat hyödykkeet	2 422 961,47	103 646,65	176 461,85	191 910,55
Aineettomat oikeudet	2 770,13	7 735,04	19 161,59	13 576,49
Muut pitkävaik. menot	2 420 191,34	95 911,61	157 300,26	178 334,06
Aineelliset hyödykkeet	35 261 772,12	35 376 654,45	33 647 969,50	30 607 231,66
Maa- ja vesialueet	6 154 548,23	5 657 072,86	5 606 876,81	5 504 627,18
Rakennukset	19 789 442,54	18 867 573,57	16 427 076,52	14 754 106,28
Kiinteät rak. ja laitteet	8 623 432,50	9 311 136,45	8 892 118,86	8 020 475,49
Koneet ja kalusto	685 525,02	784 698,76	945 354,12	1 061 910,31
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	8 823,83	756 172,81	1 776 543,19	1 266 112,40
Sijoitukset	9 254 292,41	9 271 928,89	9 240 528,89	9 288 628,89
Muut osakkeet ja osuudet	9 086 092,41	9 090 128,89	9 045 128,89	9 048 128,89
Muut lainasaamiset	163 200,00	176 800,00	190 400,00	205 000,00
Muut saamiset	5 000,00	5 000,00	5 000,00	35 500,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	35 823,88	37 189,77	38 640,66	53 510,56
Valtion toimeksiannot	2 966,79	4 344,25	5 815,88	20 745,95
Lahjoitusrahast. er.katteet	32 857,09	32 845,52	32 824,78	32 764,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 942 516,93	3 417 012,87	3 109 658,45	6 487 637,29
Vaihto-omaisuus	100 389,58	97 930,80	105 053,01	117 196,84
Aineet ja tarvikkeet	100 389,58	97 930,80	105 053,01	117 196,84
Saamiset	1 107 705,34	1 045 897,21	859 407,67	1 243 884,92
Pitkäaikaiset saamiset	43 747,78	43 747,78	43 747,78	307 229,04
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	206 339,26
Pitkäaikaiset muut saamiset	43 747,78	43 747,78	43 747,78	100 889,78
Lyhytaikaiset saamiset	1 063 957,56	1 002 149,43	815 659,89	936 655,88
Myyntisaamiset	462 872,18	548 746,17	483 321,69	427 395,89
Muut saamiset	405 787,83	309 123,34	208 803,49	340 364,05
Siirtosaamiset	195 297,55	144 279,92	123 534,71	168 895,94
Rahat ja pankkisaamiset	2 734 422,01	2 273 184,86	2 145 197,77	5 126 555,53
VASTAAVAA YHTEENSÄ	50 917 366,81	48 206 432,63	46 213 259,35	46 628 918,95

Tilinpäätös 2014

VASTATTAVAA	2014 euroa	2013 euroa	2012 euroa	2011 euroa
OMA PÄÄOMA	18 646 636,23	18 409 609,11	18 754 716,78	20 122 928,09
Peruspääoma	14 523 831,54	14 523 831,54	14 523 831,54	14 523 831,54
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 885 777,57	4 230 885,24	5 466 193,41	4 958 130,27
Tilikauden yli-/alijäämä	237 027,12	-345 107,67	-1 235 308,17	640 966,28
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00	0,00	10 700,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00	0,00	10 700,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	152 504,87	143 978,87	110 565,76	153 466,67
Valtion toimeksiannot	2 966,79	4 344,25	5 815,88	22 405,95
Lahjoitusrahastojen pääomat	43 585,06	43 517,77	43 445,94	43 270,99
Muut toimeksiantojen pääomat	105 953,02	96 116,85	61 303,94	87 789,73
VIERAS PÄÄOMA	32 118 225,71	29 652 844,65	27 347 976,82	26 341 824,19
Pitkäaikainen	22 586 264,00	19 772 160,00	18 211 148,00	18 837 110,00
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	22 586 264,00	19 772 160,00	18 211 148,00	18 787 110,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	50 000,00
Lyhytaikainen	9 531 961,71	9 880 684,65	9 136 828,82	7 504 714,19
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	5 467 146,00	6 214 646,00	5 075 962,00	3 622 630,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	50 000,00	185 000,00
Saadut ennakot	0,00	3 306,70	3 365,23	
Ostovelat	1 539 374,57	1 263 574,63	1 543 618,28	1 306 135,95
Muut velat	301 509,34	278 979,86	289 515,11	279 572,93
Siirtovelat	2 223 931,80	2 120 177,46	2 174 368,20	2 111 375,31
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	50 917 366,81	48 206 432,63	46 213 259,36	46 628 918,95

Tilinpäätös 2014

Taseen tunnusluvut

TASEEN TUNNUSLUVUT				
	2014	2013	2012	2011
Omavaraisuusaste, % ¹	36,7	38,3	40,7	43,2
Rahoitusvarallisuus, €/asukas ²	-3 205,2	-2 989,8	-2 745,7	-2 267,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, % ³	63,1	58,2	57,6	56,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	4 122,8	3 885,8	4 230,9	
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	467,3	441,2	477,2	0,0
Lainakanta 31.12., 1.000 € ⁴	28 053,4	25 986,8	23 337	22 645
Lainakanta 31.12./asukas	3 179,94	2 950,36	2 632	2 571
Lainasaamiset, 1.000 € ⁵	163	177	190	205

Asukasluku	8 822	8 808	8 866	8 807
------------	-------	-------	-------	-------

¹ Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 % ja 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

² Rahoitusvarallisuus, €/asukas = $(\text{saamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{asukasmäärä}$.

Tunnusluku kuvaa nopeasti rahaksi muutettavissa olevien erien riittävyyttä vieraan pääoman takaisinmaksuun. Negatiivinen erotus osoittaa määrän, joka vieraasta pääomasta jää rahoitusomaisuudella kattamatta.

³ Suhteellinen velkaantuneisuus = $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / (\text{käyttötulot})$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

⁴ Lainakanta 31.12. = vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

⁵ Lainasaamiset 31.12. = sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Tilinpäätös 2014

Taseen loppusumma kasvoi noin 2,7 milj. euroa. Tämä johtui pääasiassa rahavarojen lisäyksestä ja investoinneista. Koska investoinnit katettiin pääosin lainarahalla, tämä näkyy taseen vastaavaa-puolella vieraan pääoman kasvamisena.

Tilikauden ylijäämäinen tulos tarkoittaa sitä, että oma pääoma suureni hieman. Vieraan pääoman lisäys oli kuitenkin tätä voimakkaampaa. Taserakenne siis muuttui aiempaa epäedullisemmaksi. Kunnan omavaraisuusaste heikkeni edelleen eli entää 36,7 %. Vastaava luku saman kokoluokan kunnissa oli vuoden 2012 tilinpäätöstietojen mukaan 53,0 %. Koko maan kuntien tilinpäätöstietojen mukaan vuonna 2012 keskimääräinen omavaraisuusaste oli 62,1 %

Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluku kasvoi edellisistä vuosista. Näin ollen kunnan kyky selvitä omalla tulorahoituksella velan takaisinmaksusta on heikentynyt. Tunnusluvun arvoa voidaan pitää tyydyttävänä tai huonona. Saman kokoluokan kunnissa suhteellinen velkaantuneisuus oli vuoden 2012 tilinpäätöstietojen mukaan 46,2 % eli parempi kuin Hausjärven kunnalla.

Kunnan lainakanta kasvoi ja on nyt jo lähes 3200 euroa asukasta kohden. Tilastokeskuksen keräämien tilinpäätösarvioiden mukaan Hausjärvi on velkaantuneempi kuin samankokoiset kunnat tai yleensä kunnat keskimäärin.

Taseen ja sen tunnuslukujen mukaan kunnan taloudellinen asema on keskimääräistä heikompi ja heikkenee edelleen. Taserakenne on muuttunut epäedullisempaan suuntaan vieraan pääoman osuuden kasvaessa. Vaikka taloudellisen aseman heikkeneminen pysähtyisi, vaatisi hyvän taserakenteen saavuttaminen usean vuoden myönteisen talouskehityksen.

Tilinpäätös 2014

3.4 Ulkoiset kokonaistulot ja -menot

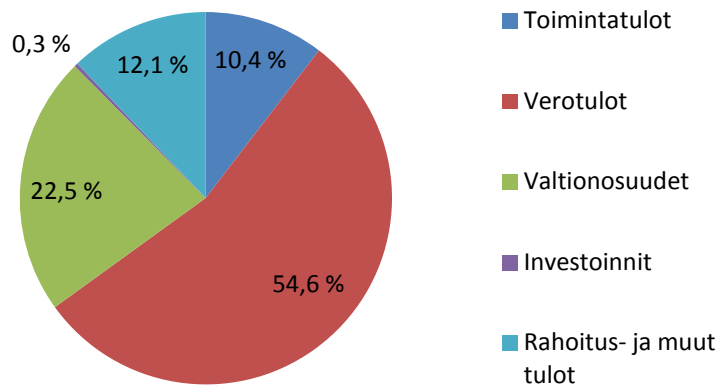
Kokonaistulojen ja menojen laskelma on koottu vuoden 2014 tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja jossa taseyksikkö (vesihuoltolaitos) on yhdistetty rivi riviltä. Kokonaistulo- ja menokäsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön. Näin ollen tarkastelussa tuloihin luetaan myös lainanotto.

2014			2014		
TULOT	1 000 €	+/- %	MENOT	1000	+/- %
<i>Varsinainen toiminta</i>			<i>Varsinainen toiminta</i>		
Toimintatuotot	6 048,1	0,3 %	Toimintakulut	47 910,7	0,0 %
Verotulot	31 780,7	2,6 %	-Valmistus omaan käyttöön	-17,1	76,3 %
Valtionosuudet	13 098,3	-1,1 %	Korkokulut	524,5	49,1 %
Korkotuotot	9,5	9,6 %	Muut rahoituskulut	5,9	-96,1 %
Muut rahoitustuotot	5,0	-6,9 %	Satunnaiset menot	86,5	
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
-Pysyv. vast. hyödykk. luov.voitot	46,4	-284,7 %	-Pakollisten varausten muutos	0,0	
			-Pysyv. vast. hyödykk. luov.tappiot	81,4	
<i>Investoinnit</i>			<i>Investoinnit</i>		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	-	Investointimenot	4 609,4	14,7 %
-Pysyv. vast. hyödykk. luov.tulot	180,0	331,3 %			
<i>Rahoitustoiminta</i>			<i>Rahoitustoiminta</i>		
Antolainasaamisten vähennykset	13,6	0,0 %	Antolainasaamisten lisäykset	0,0	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 500,0	28,8 %	Pitkäaik. lainojen vähennys	4 933,4	10,9 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	-1 500,0	-400,0 %			
Kokonaistulot yhteensä	58 181,6	1,2 %	Kokonaismenot yhteensä	58 134,7	2,2 %

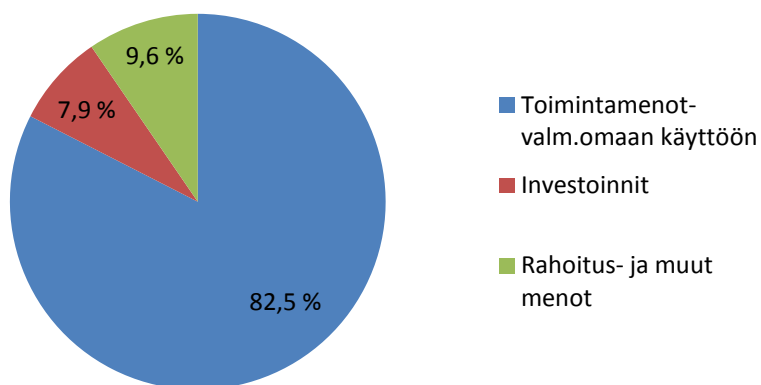
Kokonaistulojen ja -menojen laskelman mukaan kunnan talous oli hieman ylijäämäinen, noin 120 000 euroa. Euromääräisesti ja suhteellisesti eniten kokonaistalouden kehittymistä selittävät tulojen osalta merkittävän verotulojen kasvu ja lainanoton voimakas lisäys. Sen sijaan valtionosuudet vähenivät. Menojen osalta kasvu oli kokonaisuudessaan 2,1 %. Lisäys johtuu pääasiassa investointimenojen kasvusta.

Tilinpäätös 2014

2014 Kokonaistulot 58,2 M €

2014 Kokonaismenot 58,1 M €

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

4 Kuntakonsernin toiminta ja talous

4.1 Konsernirakenne ja toiminnan ohjaus

Kuntalain perusteella kuntien on vuodesta 2008 lukien pitänyt laatia täydellinen konsernitilinpäätös sisältäen konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja liitetiedot. Kunnan konsernitilinpäätös laaditaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien, joissa kunta on jäsenenä, tilinpäätösten yhdistelmänä. Säännösten mukaan konsernitilinpäätökseen yhdistellään lisäksi olennaisuuden periaatetta noudattaen konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Tilikaudelta 2014 laadittu konsernitilinpäätös on neljäs Hausjärven kunnan täydellinen konsernitilinpäätös. Täydellisen konsernitilinpäätöksen laadintavelvollisuus koskee kuntaa, jolla on liikevaihdoltaan merkittäviä tytäryhteisöjä tai jolla tytäryhteisöjen osuus konsernitaseesta on merkittävä. Hausjärven Vammaissäätiön ottaminen mukaan konsernitilinpäätökseen on aiheuttanut laadintavelvollisuuden laukeamisen. Täydellinen konsernitilinpäätös tarkoittaa konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman sekä niiden liitetietojen muodostamaa tilinpäätöskokonaisuutta.

Hausjärven konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia kertomusvuoden aikana. Näin ollen Hausjärven kunnan konsernitilinpäätös sisältää seuraavat tilinpäätöshetken yhteisöt:

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty, kpl	Ei yhdistelty, kpl
Tytäryhteisöt		
<i>Asunto- ja kiinteistö- osakeyhtiöt</i>	1	0
<i>Muut osakeyhtiöt</i>	1	0
Osakkuusyhteisöt		
<i>Asunto- ja kiinteistö- osakeyhtiöt</i>	1	0
<i>Muut osakeyhtiöt</i>	1	0
Säätiöt	1	0
Yhdistykset	0	1
Kuntayhtymät	5	0
Yhteensä	11	1

Asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt	Kiinteistö Oy Ryttylän Kylätalo Asunto Oy Hausjärven Pelikuja	tytär osakkuus
Muut yhtiöt	Hausjärven Talo Oy RHL-Data Oy	tytär osakkuus
Säätiöt	Hausjärven Vammaissäätiö	osakkuus
Yhdistykset	Fannyn Tupa ry	ei yhdistellä
Kuntayhtymät	Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä Hämeen päihdehuollon kuntayhtymä Eteva kuntayhtymä Hämeen liitto -kuntayhtymä	

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Hausjärvellä on laadittu omistajapolitiikka ja Hausjärvi-konsernin konserniohjeet, jotka on viimeksi päivitetty kunnanvaltuustossa 11.12.2012. Konserniohjeissa määritellään konserniohjauksen perusteet ja tavoitteet. Kunnanvaltuusto asettaa konsernin tavoitteet talousarviovalmistelun yhteydessä.

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto on Hausjärvi-konsernin toiminnan ylin toimielin. Kunnanvaltuusto hyväksyy konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet.

Kunnanvaltuusto tarkistaa koko konsernin strategian vähintään kerran valtuustokaudessa ja asettaa strategiset vuositavoitteet vuosittain taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Kunnanvaltuusto asettaa taloussuunnitelmassa tytäryhteisölle ja toiminnallisesti merkittävälle yhteisöille vuosittaiset tavoitteet.

Kunnanvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan perusteet. Omistajapolitiikan tavoitteena on laadukkaiden ja kustannustehokkaiden palvelujen tuottaminen kuntalaisille.

Kunnanvaltuusto päättää pääomasijoituksista tytäryhteisöihin sekä myöntää tarvittavan takauksen pitkäaikaisen vieraan pääoman hankintaan. Kunnanvaltuusto valvoo kunkin tytäryhteisön toimintaa sen vuotuisen tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä liitetietojen kautta sekä pidättää itsellään oikeuden saada tarvittavia lisäselvityksiä niin harkitessaan.

Tarkastuslautakunta arvioi kunnanvaltuuston puolesta arviointikertomuksessaan tytäryhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Yhtiökokousedustajien ja toimielinten jäsenten valinnasta määrätään hallintosäännössä.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus ohjaa Hausjärvi-konsernia. Hallitus vastaa Hausjärvi-konsernin toiminnan ja talouden koordinoinnista.

Kunnanhallitus seuraa ja valvoo tytäryhteisöjen toimintaa ja tekee toimenpide-ehdotuksia yhteisön hallitukselle tarvittavista toimenpiteistä. Kunnanhallitus antaa konsernitilinpäätöksen yhteydessä tiedot kunnanvaltuustolle yhteisöjen toiminnasta ja taloudesta.

Yhtiökokousedustajien ja toimielinten jäsenten valinnasta määrätään hallintosäännössä.

Tilintarkastajia valittaessa on kiinnitettävä huomiota konsernia koskeviin tilintarkastuslain säännöksiin ja muutoinkin varmistuttava valvonnan kattavuudesta.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeita edustajilleen tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa. Kunnanhallitus kuulee tarvittaessa tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajaa ja toimitusjohtajaa asiantuntijoina käsiteltäessä tytäryhteisön yhtiökokousasioita.

Kunnanhallitus antaa ohjeet yhteisön hallituksessa oleville kunnan edustajille merkittävistä toiminnallisista ja taloudellisista linjaratkaisuista. Kunnanhallitus seuraa ja valvoo yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittavat toimenpide-ehdotukset.

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Lautakunnat

Lautakunnat toiminnan järjestämisestä vastaavina toimieliminä seuraavat toimialaansa kuuluvien tytäryhteisöjen toimintaa, puuttuvat epäkohtiin ja raportoivat tarvittaessa kunnanhallitukselle.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja ja selvityksiä kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta. Tarkastuslautakunta raportoi arviointikertomuksessaan tavoitteiden saavuttamisesta.

Kunnanjohtaja ja talousjohtaja

Kunnanjohtaja vastaa Hausjärvi-konsernin strategisesta johtamisesta.

Kunnanjohtaja ja talousjohtaja seuraavat ja valvovat tytäryhteisöjen toimintaa kunnanhallituksen hyväksymän työnjaon mukaisesti. Yhteisöt ovat velvollisia antamaan seurannan edellyttämät tiedot. Kunnanjohtaja ja talousjohtaja raportoivat seurannasta vuosittain kunnanhallitukselle päätetyn työnjaon mukaisesti ja tarvittaessa muulloinkin.

Kunnanjohtajalla ja talousjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus valvomansa yhteisön hallituksessa hyväksytyn työnjaon mukaisesti. Talousjohtajalla on oikeus antaa tytäryhteisöille talousarvion seurantaan ja konsernitilinpäätöksen laadintaan liittyviä aikataulua koskevia sitovia ohjeita ja muita ohjeita.

Konsernin tytäryhteisö

Konsernin tytäryhteisön hallitus tai vastaava toimielin ja toimitusjohtaja vastaavat asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä siitä, että tytäryhteisössä toimitaan lainsäädännön ja konserniohjeiden mukaan.

4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernia koskevia olennaisia tapahtumia ovat terveydenhuollon kuntayhtymien talouden tilanne ja kehitys.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä teki jo kolmantena vuonna peräkkäin alijäämäisen tuloksen. Vuodelta 2014 alijäämää kertyi runsaat 1,5 miljoonaa euroa. Myönteistä tilanteessa on se, että vuonna 2013 tulos oli yli 8,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Sairaanhoitopiirin taseessa on kertynyttä alijäämää yli 25 miljoonaa euroa.

Riihimäen seudun terveystalouden kuntayhtymän vuoden 2014 tulos oli noin 917 000 euroa ylijäämäinen. Myös vuonna 2013 kertyi ylijäämää, mutta selvästi vähemmän, noin 138 000 euroa. Kuntayhtymällä on kuitenkin taseessa edellisten tilikausien kertynyttä alijäämää lähes 3,9 miljoonaa euroa.

Hausjärven kunnan osuus em. terveydenhuollon kuntayhtymien kertyneistä alijäämistä on noin 1,9 miljoonaa euroa, mikä vastaa yli puolentoista kunnallisveroprosenttiyksikön tuottoa.

4.3 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Tulevat linjaukset sosiaali- ja terveystalouden rakenteesta vaikuttavat pitkälti myös siihen, mikä on kuntakonserniin kuuluvien kuntayhtymien tulevaisuus, miten niiden omistus järjestetään ja miten ne pystyvät vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin palvelujen kysynnän ja toiminnan resurssien osalta. Lyhyellä aikavälillä kuntayhtymien talous ei tule tasapainottumaan.

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Yleisesti myös kunnassa tulee kiinnittää jatkossa huomiota siihen, miten konserniyhteisöjen taseessa olevien pysyvien vastaavien käyttöomaisuuden arvo vastaa todellisuutta. Mikäli olennaisia poikkeamia havaitaan, on asianomaisten tytäryhteisöjen hallintoelinten vastuulla tehdä riittäviä korjaavia toimia. Kunta osallistuu työhön omistajaohjauksen mahdollistamin keinoin.

4.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniyhtiöiden hallituksiin ja yhtiökokouksiin kunnan edustajat on jäsenet valittu pääsääntöisesti kunnanhallituksen jäsenten, valtuuston puheenjohtajien, kunnanvaltuuston tai johtavien viranhaltijoiden keskuudesta.

Tytäryhtiöiden osalta konsernivalvontaa tapahtuu myös tilintarkastuksen myötä. Tytäryhteisöissä ja Hausjärven Vammaissäätiössä tilintarkastuksen suorittaa sama tilintarkastaja.

4.5 Konserniyhteisöille ja muille tärkeille yhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Tarkastelussa on mukana myös muita kuin konserniin yhdisteltyjä yhteisöjä (ks. konsernin rakenne edellä). Kunta asettaa tavoitteita myös yhteisöille, joissa kunnalla on omistusta ja jotka suorittavat kunnan kannalta tärkeää palvelutehtävää.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Ensikäynnille pääsyn odotusaika	Odotusaika ensikäynnille enintään 3 kk	Hoidon tarpeen arviointia odottavien lukumäärä ja odotusajat olivat 3.7. tilanteessa: < 90 vrk: 66 henkilöä 91-180 vrk: 2 henkilöä yli 180 vrk: 1 henkilö
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Leikkausjonon pituus	Leikkausta odottavien potilaiden määrän pitäminen valvontaviranomaisen hyväksymissä rajoissa	Terveydenhuoltolain mukaisesti hoitoa odottavissa seurataan sekä poliklinista hoitoa että leikkaushoitoa odottavia. Hoitoa odottaneiden kokonaismäärä hoitotakuuseen kuuluvien kiireettömän ja kiireellisen hoidon jonossa oli 5 071 potilasta. Yli 6 kuukautta jonottaneiden osuus kaikista odottavista oli 0,8 % (N=40).
Talouden tasapainon säilyminen	Talousarvion toteutuminen	Sairaanhoitopiirin tulos on talousarvion mukainen ilman lisälaskutusta kunnilta	Sairaanhoitopiirin tulos on parempi kuin talousarvio eikä lisälaskutusta ole tehty (pl. Ensihoito)

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Kansansairauksien ennaltaehkäisy, erityisesti diabetes	Potku-hankkeessa kehitetään uusia toimintatapoja pitkäaikaissairauksien hoitoon ja ehkäisyyn. Hoitosuunnitelman laatiminen potilaan lähtökohdista käsin. Sähköisen asioinnin laajentaminen. Muistisairauksien huomiointi ja hoidon varhainen aloittaminen.	Pitkäaikaissairautensa valmistelemalla vastaanotto-malli on käytössä. Koko kuntayhtymässä on hoitosuunnitelmia tehty 426 potilaalle, osa jäänyt tilastoimatta. eOmahoitosopimuksia on tehty 225. Tilastojen valossa hausjärveläisten geriatrician poliklinikkakäyntejä on vuonna 2014 ollut enemmän kuin edellisenä vuonna.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kokonaisuuden suunnittelu yhteistyössä jäsenkuntien kanssa, erikoissairaanhoidon huomioiden.	Mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelurakenne suunniteltu ja toteutuu 2015.	Mielenterveys- ja päihdepalvelujen yhdistämisen I vaiheessa sovittu toimintojen siirtämisestä yhteisiin tiloihin, kun soveltuvat tilat löytyvät. Yhteisille asiakkaille tehdään yhteinen hoitosuunnitelma ja heitä hoitaa yhteinen hoitotiimi.
Talouden tasapainon säilyminen	Talousarvion toteutuminen	Kuntayhtymän tulos on talousarvion mukainen ilman lisälaskutusta kunnilta	Tavoite saavutettiin ja kuntayhtymän tulos oli 0,9 milj. € ylijäämäinen.
Kuntalaisten tarvitseman perusterveydenhuollon järjestäminen	Riittävien ja laadukkaiden palvelujen turvaaminen; valinnan vapaus lisääntyy.	Tavoitteena, että alle 1 % asiakkaista valitsee muun kunnan palvelut.	Toteutunut (63 hausjärveläistä vaihtanut terveyskeskusta, näistä Hyvinkäälle siirtynyt 50, muihin kuntiin yksittäisiä henkilöitä)
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: vanhuspalvelujen kehittäminen. Osastohoidon painottuminen lyhytaikaishoitoon. Kotona annettavien sairaanhoidon palvelujen lisääminen.	Lyhytaikaissairautensa keskimääräinen hoitoaika alle 2 vk. Kotisairaala-toiminta suunniteltu. Ikinämittari käytössä. Ikääntyneiden kaatumisen ehkäisy-toimintamalli käytössä.	Lyhytaikaissairautensa keskimääräinen hoitoaika oli 11 vrk (vrt. vuonna 2013 15 vrk). Tehostettua kotisairaanhoidon aloitettiin suunnitella syyskuussa 2014. Hausjärven yhdistettyä kotihoitoa suunniteltu ja etenee suunnitelmien mukaisesti. Kaatumisten ennaltaehkäisy ja Ikinä – mittarin käyttöönotto on toteutettu osastohoidossa ja Hausjärven vastaanotolla.

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Hausjärven Vammaissäätiö

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Kunnalliset palvelut järjestetään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti	Talousarvion toteutuminen	Vammaissäätiön menojen kasvu on enintään talousarvion mukainen eikä lisälaskutusta tule.	Tavoite saavutettiin.

Hyria koulutus Oy

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Hausjärveläiset opiskelijat Hyriassa	Nuorten ja aikuisten toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa olevien määrä pysyy vuoden 2013 tasolla tai lisääntyy.	Hausjärveläiset Hyriassa 2013-2014: Vuonna 2013 yhteensä 157 opiskelijaa ja vuonna 2014 yhteensä 165 opiskelijaa. Tavoite saavutettu.
Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen	Negatiivisen keskeyttämisen määrä (%)	Negatiivinen keskeyttäminen pysyy vuoden 2013 tasolla tai alenee	Negatiivinen keskeyttäminen oli vuonna 2013 kolme prosenttia ja vuonna 2014 kaksi prosenttia opiskelijamäärästä. Tavoite saavutettu.

Hyvinkään-Riihimäen Seudun Ammattikoulutussäätiö

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen	Työpajatoiminta: asiakkaiden siirtyminen työhön tai koulutukseen	Peruskoulun päättäneet sekä lukion tai ammatillisen koulutuksen keskeyttäneet nuoret saadaan ohjattua työhön tai koulutukseen. Työpajan kapasiteetti on täydessä käytössä. Yhteistyö kunnan koulu-, nuoris- ja perusturvatoimen kanssa toimii saumattomasti.	Päättötodistuksen saaneista oppilaista 94 pääsi suoraan toiselle asteelle, 2 Kiipulaan, 1 oppisopimuskoulutukseen ja yksi lisäopetukseen. Nuorten työpajan käyttöaste vuonna 2014 oli 92 %. Yhteistyön sujuvuutta on hankaloittanut Hraks:ssa sekä nuoris- ja perusturvatoimessa tapahtuneet henkilövaihdokset.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Työpajatoiminta: asiakkaiden siirtyminen työhön tai koulutukseen	Aikuisten työpajalta vähintään 45 % asiakkaista siirtyy työelämään tai koulutukseen. Työpajan kapasiteetti on täydessä käytössä. Yhteistyö kunnan perusturvatoimen kanssa toimii saumattomasti.	Tavoitetta ei saavutettu. Toimintapäiviä kertyi 1908 (tavoite 2310). Valtaosa päättyneistä asiakkuuksista siirtyi kuntoutukseen tai terveydenhuollon palveluihin. Yhteistyö kunnan perusturvatoimen kanssa sujui saumattomasti.

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

YritysVoimala Oy

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Yritysten tarvitsemien perusneuvontapalvelujen tuottaminen	Neuvontapalveluja saaneiden asiakkaiden lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä vähintään 400 / vuosi, joista hausjärveläisiä noin 10 %	Asiakkaita oli vuoden aikana 519, joista hausjärveläisten yritysten osuus 7 %. Tavoite saavutettiin osittain. Muista kuin omistajakunnista tulleiden asiakkaiden osuus oli suhteellisen suuri (19%), mikäli huomioitaisiin vain omistajakunnista tulleet asiakkaat, olisi palveltujen asiakkaiden määrä 417 ja Hausjärven osuus 9 %.
Yritysten tarvitsemien perusneuvontapalvelujen tuottaminen	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyyskyselyn mukainen tulos on yli 8,0.	Asiakastyytyväisyyskyselyn arvosana oli 9,2 eli tavoite saavutettiin.

RHL-Data Oy

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Kunnalliset palvelut järjestään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti	ICT-kokonaisarkkitehtuurin kuvaamisen edellyttämät perustiedot tietovarannoista ja tietojärjestelmistä kootaan kokonaisarkkitehtuurin edellyttämällä tavalla hyvissä ajoin ja käsitellään kunnan kanssa.	Perustietoja kootaan kokonaisarkkitehtuurin edellyttämällä tavalla ja RHL-Data Oy on valmistellut kokonaisarkkitehtuurityöskentelyä varten seudullisen toimintamallin.	Perustiedot käytössä olevista ohjelmista, sovelluksista ja palveluista on koottu ja niistä on koostettu seudullinen yhteenveto kuntaliitosselvitystä varten. Työ jatkuu kokonaisarkkitehtuurin tasolla ja tarkentuu ensivaiheessa muutostilanteessa oleviin ohjelmistoihin ja palveluihin
Kunnalliset palvelut järjestään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti	Yhtiön ja kunnan väliset seurantalaverit	Jokaisella palvelualueella (henkilöstöhallinto-, taloushallinto- sekä tietohallinto- ja ICT-palvelut) pidetään useita seurantalavereja vuoden aikana. Palavereissa käsitellään palveluiden laatua, virheiden ennaltaehkäisyä, prosessien kehittämistä ja yhtiön ja kunnan välisen työnjaon kehittämistä.	Toteutuu suunnitelmien mukaan. Erityisesti talous- ja henkilöstöhallinnon palaverikäytäntö on vakiintunut, kun taas tietohallinnon ja ICT-toimintalueen osalta jatkuvasti muuttuva tehtäväkenttä johtaa helpposti kehittämistoimiin tähtäävän yhteydenpidon pirstaloitumiseen asiakkoitukseksi.

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Kunnalliset palvelut järjestetään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti	Tietojärjestelmien kehittäminen ja vaihtoehtoiset tietojärjestelmäratkaisut	Yhtiö kokoaa yhdessä KuntaPro Oy:n ja Loimijoen Kuntapalvelut Oy:n kanssa tietojärjestelmien kehittämisesitykset tietojärjestelmätoimittajan kanssa pidettäviä kehityspalavereja varten. Vaihtoehtoisia tietojärjestelmäratkaisuja etsitään ja tutkitaan erityisesti sopimuskausien päättymisen ja hinnoittelumutosten yhteydessä.	Ei toteudu suunnitellusti joh-tuen pääosin KuntaPROn toimintamallin eriytymisestä RHL-Datan ja Loimijoen toimintamallista. Jatkuvaa yhteyttä pidetään järjestelmätoimittajiin ja esityksistä keskustellaan mainittujen yhtiöiden kesken, mutta yhteisiä esityksiä ei laadita järjestelmällisesti.
---	---	--	---

4.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA	2014	2013
Toimintatuotot	21 233 558	20 739 460
Toimintakulut	-62 310 851	-62 273 950
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 427	6 965
TOIMINTAKATE	-41 075 866	-41 527 524
Verotulot	31 780 725	30 986 099
Valtionosuudet	13 098 308	13 239 754
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15 922	14 899
Muut rahoitustuotot	26 211	23 909
Korkokulut	-576 578	-410 542
Muut rahoituskulut	-18 794	-158 075
Rahoitustuotot ja -kulut	-553 240	-529 808
VUOSIKATE	3 249 928	2 168 520
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 854 887	-2 883 987
Tilikauden yli- ja alipariarvot	0	0
Arvonalentumiset	-4 036	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 858 923	-2 883 987
Satunnaiset erät	-47 078	-628
TILIKAUDEN TULOS	343 927	-716 094

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Tilinpäätössiirrot	8 994	4 566
Vähemmistöosuus	12 106	6 707
Osuus kuntayhtymien tuloksesta	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	365 027	-704 821

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2014	2013
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	34,1	33,3
Vuosikate / Poistot, %	113,7	75,2
Vuosikate, €/asukas	368	246
Asukasmäärä	8 822	8 808

Kunnan saamat hyvät verotulot ja siten hyväksi muodostunut vuosikate vaikutti myös siihen, että koko kuntakonsernin tulorahoituksen riittävyys parani edelliseen vuoteen verrattuna. Tulorahoitus kattaa jo poistot. Kuntakonsernin tulos oli ylijäämäisempi kuin kunnan tulos.

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2014	2013
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 249 928	2 168 520
Satunnaiset erät	-47 078	-628
Tulorahoituksen korjaukset	34 941	-93 291
	3 237 791	2 074 602
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 478 834	-4 917 525
Rahoitusosuudet investointimenoihin	143	100 897
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	416 222	258 765
	-5 062 469	-4 557 863
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 824 678	-2 483 261
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-428	-140
Antolainasaamisten vähennykset	13 600	13 600
	13 172	13 460
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen muutos	3 585 978	2 313 878
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 938 928	7 099 937
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 352 949	-4 786 059
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 583 910	756 952
	2 002 068	3 070 829
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	-7 115	-1 421
Muutokset vähemmistön osuudessa	20 799	363
	13 684	-1 058
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	12 735	37 731
Vaihto-omaisuuden muutos	8 371	-13 156
Saamisten muutos	-46 547	-242 766
Korottomien velkojen muutos	278 555	-248 643
	253 114	-466 834
Rahoituksen rahavirta	2 282 038	2 616 398
Rahavarojen muutos	457 360	133 136
Rahavarat kauden lopussa /keskikurssi	0	2 859 205
Rahavarat kauden lopussa /tasekurssi	0	2 859 205
Rahavarat kauden lopussa	3 316 565	2 859 205
Rahavarat 1.1.	2 859 205	2 726 069
Avaavan kassan kurssierot	0	0
Rahavarojen muutoksen kurssierot	0	0
Rahavarojen muutos	457 360	133 136
Yritysjärjestelyssä tulleet/lähteneet rahavarat		0
Rahoituslaskelman ulkopuoliset erät	0	0
Siirrot erien välillä		0
Rahavirran ulkopuoliset tilit yhteensä	0	0

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2014	2013
Investointien tulorahoitus, %	59	45,0
Pääomamenojen tulorahoitus, %	30	22,6
Lainanhoitokate	1	0,5
Kassasta maksut / vuosi, 1.000 €	73 738	72 546
Kassan riittävyys, päivää	16	14
Asukasmäärä	8 822	8 808

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta -tunnuslukua ei ole laskettu, sillä Hausjärven kunta on tehnyt vasta kolme konsernitilinpäätöstä. Tunnusluvun laskenta aloitetaan, kun kunta laatii tilinpäätöksen vuodelta 2015.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut kertovat, että kuntakonsernin tulorahoitus ei ole riittävä investointien rahoittamista varten. Tulorahoitus on myös varsin vaatimaton pääomamenoihin nähden. Kuntakonsernin lainanhoitokyky on heikko, vaikka se paranikin hieman edellisvuoteen verrattuna.

On syytä huomata, että rahoitusaseman hienoinen paraneminen johtuu erityisesti kunnan vuosikatteen paranemisesta. Tämän taustalla taas on huomattavan suuret verotulot. Verotulojen kasvu johtui suurimaksi osaksi tilapäisistä ja poikkeuksellisista tekijöistä.

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Konsernin tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2014	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	152 162,21	160 109
Muut pitkävaikutteiset menot	2 427 626,40	102 969
Ennakkomaksut ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	0,00	933
Aineettomat hyödykkeet	2 579 788,61	264 012
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 379 514,93	5 883 402
Rakennukset	26 819 981,24	26 077 409
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 683 537,25	9 367 138
Koneet ja kalusto	1 379 755,54	1 411 068
Muut aineelliset hyödykkeet	15 912,15	17 075
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	876 006,10	1 463 771
Aineelliset hyödykkeet	44 154 707,21	44 219 862
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	476 885,82	463 755
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	3 176 988,83	3 202 419
Muut lainasaamiset	210 782,85	224 383
Muut saamiset	11 634,96	11 207
Sijoitukset	3 876 292,46	3 901 764
PYSYVÄT VASTAAVAT	50 610 788,28	48 385 638
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	37 908,64	96 485
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	32 857,09	32 846
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	70 765,73	129 331
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	226 642,28	234 889
Muu vaihto-omaisuus	949,80	1 073
Vaihto-omaisuus	227 592,08	235 963
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0
Muut saamiset	0,00	0
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	796 217,19	846 245
Muut saamiset	540 066,86	458 251
Siirtosaamiset	283 663,23	268 905
Lyhytaikaiset saamiset	1 619 947,28	1 573 401
Saamiset	1 619 947,28	1 573 401
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	381,88	382
Rahoitusarvopaperit	381,88	382
Rahat ja pankkisaamiset	3 316 183,20	2 858 823
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 164 104,44	4 668 568
VASTAAVAA	55 845 658,45	53 183 537

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

VASTATTAVAA	2 014,00	2013
OMA PÄÄOMA	16 722 258,70	16 368 564
Peruspääoma	14 523 831,53	14 523 832
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	25 228,19	25 228
Arvonkorotusraho	3 160,21	3 160
Muut omat rahastot	13 929,38	17 569
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 791 082,66	2 503 596
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	365 026,73	-704 821
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	219 156,28	210 463
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	253 467,89	258 244
Poistoero	240 279,57	247 036
Vapaaehtoiset varaukset	13 188,32	11 208
PAKOLLISET VARAUKSET	270 437,22	200 720
Eläkevaraukset	0,00	0
Muut pakolliset varaukset	270 437,22	200 720
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	200 065,79	245 895
Valtion toimeksiannot	37 908,64	96 485
Lahjoitusrahastojen pääomat	50 626,77	50 149
Muut toimeksiantojen pääomat	111 530,38	99 261
KONSERNIRESERVI	0,00	0
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	24 909 873,12	22 159 120
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	24 361 648,44	21 551 461
Pääomalainat	0,00	0
Lainat julkisyhteisöiltä	548 224,68	607 659
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0
Saadut ennakot	0,00	0
Ostovelat	0,00	0
Korottomat velat kunnalta	0,00	0
Muut velat	0,00	0
Siirtovelat	0,00	0
Lyhytaikainen vieras pääoma	13 270 399,45	13 740 529
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 705 622,65	7 456 546
Pääomalainat	0,00	0
Lainat julkisyhteisöiltä	59 433,87	57 196
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0
Saadut ennakot	49 017,80	55 317
Ostovelat	2 281 167,27	2 013 198
Korottomat velat kunnalta	0,00	0
Muut velat	499 304,90	469 960
Siirtovelat	3 675 852,96	3 688 312
VIERAS PÄÄOMA	38 180 272,57	35 899 649
VASTATTAVAA	55 845 658,45	53 183 537

Tilinpäätös 2014

Kuntakonserni

Konsernitaseen tunnusluvut	2014	2013
Omavaraisuusaste, %	30,8	31,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	57,7	55,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	2 156,1	1 798,8
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	244,4	204,2
Lainakanta 31.12., 1.000 €	31 675	29 673
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 590	3 369
Lainasaamiset, 1.000 €	211	224

Asukasluku	8 822	8 808
------------	-------	-------

Konsernin taseessa ja sen tunnusluvuissa näkee, että sekä kunta että kuntakonserni kokonaisuutena velkaantuu edelleen. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Kuntakonsernin omavaraisuus ei näin ollen ole riittävä ja näin ollen kuntakonsernin velkarasitetta voidaan pitää merkittävänä.

Omavaraisuus on heikentynyt huomattavasti vuodesta 2011. Tämä johtuu erityisesti kunnan velkaantumisesta, mutta myös terveydenhuollon kuntayhtymien tilanteesta.

Tilinpäätös 2014

5 Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä

Vuoden 2014 tulos on ylijäämäinen 237 027,12 euroa. Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että ylijäämä siirretään taseeseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Taseessa on siirron jälkeen ylijäämää 4 122 804,69 euroa. Näin ollen voidaan todeta, että kuntalain 65 §:n mukainen alijäämän kattamisvelvollisuus ei koske Hausjärven kuntaa vuoden 2014 tilinpäätöksen perusteella.

Vuonna 2013 laadittu talouden tasapainottamisohjelma oli pohjana vuoden 2014 talousarvion ja vuosien 2015–2016 taloussuunnitelman laatimiselle. Laaditun suunnitelman mukaan kunnan talouden tasapaino saavutetaan vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

Tilinpäätös 2014

II TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

1 Valtuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Strategian jalkauttaminen ja jatkotyö	1. Elinkeino-ohjelma päivitetty 2. Henkilöstöstrategia päivitetty	Keskeiset kuntastrategiaa täydentävät strategiat päivitetty vuoden 2014 aikana.	Tavoite ei ole toteutunut. Sekä elinkeino-ohjelman että henkilöstöstrategian päivitys on siirtynyt vuodelle 2015.
Tyytyväinen ja hyvinvoiva kuntalainen	Hyvinvointikertomus: Hyvinvointikertomuksesta valitut kehittämiskohteet	Lautakunnat ja perusterveydenhuollon ky käynnistävät toimenpiteitä, joilla edistetään hyvinvointikertomuksessa esiin nousseita kehittämiskohteita seuraavilla osa-alueilla : - Lasten ja nuorten hyvinvointi - Kansansairauksien ennaltaehkäisy, erit. diabetes - Mielenveys - Vanhusten kotona asuminen	Sivla: toimenpiteitä on käynnistetty, mm. opiskelijaterveydenhuollon seudullinen ohjausryhmä. Petula: haettu nuorten aikuisten hyvän elämän edistämisen hankkeeseen rahoitusta. Vanhusten kotona asumisen tukemiseksi tehdään seudullista yhteistyötä. Tavoite saavutettu.
Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen	1. Jatko-opiskeluun päässeet Hausjärveltä päättötodistuksen saaneista (%) 2. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä	1. Tyydyttävä taso: 95 % Hyvä taso: 98 % 2. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (vuosikeskiarvo) on pienempi kuin 2011.	1. Tyydyttävä taso; 96 % pääsi toiselle asteelle 94/98 oppilasta. Yksi oppisopimus, kahdelle paikka Kiipulasta, yksi kymppi-luokalle. 2. Tavoitetta ei saavutettu. Määrä oli keskimäärin 41 hlöä/kk.
Kuntarakennelain ja tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon rakennelain vaatimien hallinnollisten ja toiminnallisten muutosten valmistelu	Sote-rakenneselvitys ja kuntaliitosselvitys	Valtuustolla on v 2014 aikana käytettävissä päätöksentekoa varten kuntaliitosselvitys sekä ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteeksi	Kuntarakenneselvityksen ensimmäinen vaihe on valmistunut ja toinen vaihe käynnistynyt. Päätöksenteko kuntarakenteesta siirtyi v. 2015 puolelle. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmistelu on viivästynyt, joten tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteen suunnittelu siirtyi vuodelle 2015.
Kunnalliset palvelut järjestetään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja taroituksenmukaisesti. Ostopalveluita, palveluseteliä yms. käytetään valtuuston päätösten mukaisesti täydentämään ja /tai korvaamaan omaa palvelutuotantoa.	Varhaiskasvatuksen palvelusetelin toimivuus	Käyttöön otettava varhaiskasvatuksen palvelusetelijärjestelmä onnistuu sekä toiminnallisesti että taloudellisesti (asiakkaiden ja palvelun tuottajien tyytyväisyyttä selvitetään kyselyllä, talousarvioon on otettu säästö-tavoite)	Tavoite saavutettu sekä toiminnallisesti että taloudellisesti.

Tilinpäätös 2014

Tasapainoinen ja hallittu väestönkasvu	Nettoväestömäärän muutos 31.12.2013 verrattuna	Tyydyttävä taso: asukasmäärä kasvaa Hyvä taso: asukasmäärä kasvaa 0,5 - 1,0 %	Kunnan asukasmäärä kasvoi vuoden aikana 14 henkilöllä (+0,16 %) eli tyydyttävä taso saavutettiin.
Talouden tasapainottaminen	Tilinpäätös 2014	Tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talousarvion mukaisena.	Verotulojen hyvän kertymän vuoksi talousarviota muutettiin joulukuun valtuustossa siten, että talousarvion alijäämä oli 372.000 €. Vuoden 2014 tulos muodostui muutettuakin talousarviota paremmaksi. Alkuperäistä talousarviota muutettiin myös investointien osalta (maa-alueiden osto ja Ryttylän kouluhankkeen 1. vaihe). Investointien toteutuma oli alle muutetun talousarvion. Tavoite kokonaisuudessaan saavutettiin.
Kaavoituksen eteneminen suunnitelmallisesti	Osayleiskaavoitus	Monnin ja Hikiän-Kirkonkylän osayleiskaavat hyväksytään vuoden aikana	Tavoite ei toteutunut, vaan molemmat osayleiskaavat siirtyivät vuodelle 2015.
Elinkeino-ohjelman mukaisten toimenpiteiden toimeenpano	Uusien yritysten sijoittuminen kuntaan ja nykyisten vahvistuminen.	Työpaikkojen lukumäärä kasvaa vuoteen 2013 verrattuna.	Vuositason tavoite, josta ei ole mahdollista saada tietoa toimintakertomuksen valmisteluun mennessä.
Talouden tasapainon säilyminen	Kiinteistö- ja tilaohjelma	Ohjelma on valmisteltu vuoden aikana.	Tavoite ei ole toteutunut.

Tilinpäätös 2014

2 Käyttötalouden toteutuminen

Kuntalain 65 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota.

Valtuusto päättää talousarvion määrärahojen lukumäärästä ja euromääräisestä tasosta.

Kunnan toiminta perustuu toimialoihin ja palvelukeskuksiin, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia tasoja. Toinen palvelukeskuksista sisältää myös ympäristölautakunnan.

Käyttötalouden sitovat toiminnalliset tavoitteet on esitetty taulukossa kunkin toimielimen yleisen osan yhteydessä. Aiempaan poiketen valtuustotason sitovien tavoitteiden lisäksi on asetettu myös lautakuntiin nähden sitovia tavoitteita. Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet on esitetty valtuustoa koskevassa talousarvion osassa. Konserniyhteisöjä koskevat toiminnalliset tavoitteet on esitetty erikseen talousarviokirjan lopussa.

Sitova tavoite sitoo kunnanhallitusta, lautakuntia, palvelukeskuksia ja viranhaltijoita samalla tavoin kuin määräraha. Sitovat tavoitteet ovat tavalla tai toisella mitattavissa. Yhden määrärahan puitteissa voi olla yksi tai useampia sitovia toiminnallisia tavoitteita, mutta kahdella tai useammalla määrärahalla ei voi olla yhteisiä sitovia toiminnallisia tavoitteita. Tilinpäätökseen liittyvässä toimintakertomuksessa verrataan toteutunutta toimintaa valtuuston hyväksymiin sitoviin tavoitteisiin. Tulos- ja vastuualueita koskevissa osissa on esitetty erilaisia tavoitteita, painopisteitä ja tunnuslukuja. Ne ovat luonteeltaan operatiivisia, eikä niillä ole sitovuutta toimielimiin nähden.

Käyttötalouden ja investointiosan sitovuus on seuraava:

1. Käyttötalouden määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta päättää toimielimellä valtuusto.
Määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta tulosaluetasolla päättää asianomainen toimielin ottaen huomioon valtuuston talousarvion hyväksymät mahdolliset **sitovat meno- tai tuloperusteet**, joilla poiketaan sitovuuden yleissäännöstä.
2. Valtuusto päättää investointien määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta hankeryhmittäin lukuun ottamatta rakennusinvestointeja, jotka ovat sitovia hanketasolla. Valtuuston hankeryhmittäin päättämistä osista hanketasolla päättää tekninen lautakunta.
3. Valtuusto hyväksyy sitovasti myös seuraavat tuloslaskelmaosan määrärahat: korkomenot, muut rahoitusmenot ja satunnaiset kulut sekä rahoitusosasta antolainojen lisäykset, pitkäaikaisten lainojen vähennykset ja lyhytaikaisten lainojen vähennykset. Valtuusto hyväksyy sitovasti seuraavat tuloslaskelmaosan tuloarviot: verotulot, valtionosuudet, korkotulot, muut rahoitustulot ja satunnaiset tulot sekä rahoitusosasta antolainojen vähennykset, pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja lyhytaikaisten lainojen lisäykset. Valtuusto hyväksyy talousarviossa sitovasti rahoitusosasta myös satunnaiset erät ja toimintapääoman muutoksen.
4. Investointiosan irtaimen määrärahan siirrosta käyttötaloukseen päättää kunnanhallitus.
5. Toimielimet eivät saa päättää käyttösuunnitelmiaan sisäisten erien käytöstä.
6. Kunnanhallitus voi tarvittaessa täsmentää näitä määräyksiä talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

10 Kunnanvaltuusto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Koko kuntaa ja kuntakonsernia koskevat valtuustotason tavoitteet on esitetty edellä. Kunnanvaltuuston kuntayhtymille, yhtiöille ja muille organisaatioille asettamat toiminnalliset tavoitteet on erillisessä kappaleessaan jäljempänä.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- Kunnanvaltuusto tekee vuoden 2014 aikana päätökset kuntaliitosselvityksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneselvityksen pohjalta.
- Kunnanvaltuusto pitää vuoden aikana 7 – 9 kokousta ja niiden lisäksi 2 erillistä seminaaripäivää.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-59,4	0,0	-59,4	-58,0	1,4	97,7 %
Tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Netto	-59,4	0,0	-59,4	-58,0	1,4	97,7 %

OLEELLISET TAPAHTUMAT TARKASTELUKAUDELLE

Toiminta toteutui suunnitellusti. Kuntarakenneselvityksen ensimmäinen vaihe valmistui tavoiteaikataulun mukaisesti toukokuussa ja se esiteltiin kaikkien kolmen kunnan valtuutetuille pidetyssä yhteisessä seminaarissa 21.5.2014. Kaikkien kolmen selvitykseen osallistuvan kunnan valtuustot tekivät 29.9.2014 päätöksen jatkaa kuntarakenneselvitystä toiseen vaiheeseen. Toinen vaihe on tarkoitus saada valmiiksi keväällä 2015.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Kunnanvaltuuston menot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

20 Keskusvaalilautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tulosalue vaalit sisältää kunnallisvaalien, eduskuntavaalien, presidentinvaalien, europarlamenttivaalien ja kansanäänestysten järjestämisen.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Suunnitelmakaudella pidetään europarlamenttivaalit toukokuussa 2014, eduskuntavaalit huhtikuussa 2015 ja kunnallisvaalit lokakuussa 2016.

Toiminnallinen tavoite: Vaalien onnistunut järjestäminen.

Keskusvaalilautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-13,0	0,0	-13,0	-11,5	1,5	88,7 %
Tulot	13,0	0,0	13,0	13,3	0,3	102,1 %
Netto	0,0	0,0	0,0	1,8	1,8	0,0 %

OLEELLISET TAPAHTUMAT TARKASTELUKAUDELLA

Europarlamenttivaalit pidettiin toukokuussa 2014. Vaalien järjestäminen onnistui normaaliin tapaan hyvin.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Keskusvaalilautakunnan menot toteutuivat talousarviota pienempinä. Tulot eli vaalien järjestämisestä kunnalle saatava valtion avustus toteutui hieman talousarviossa ennakoitua suurempana. Avustusperusteena on kunnassa äänioikeutettujen lukumäärä.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

30 Tarkastuslautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäjänä kunnan tarkastuslautakunta vastaa tarkastuksen resurssista. Tarkastusviranomaisena tarkastuslautakunta vastaa valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen arvioinnista ja toisaalta kontrolloi sitä, että kunnan tilintarkastus toteutetaan hyvän kunnallisen tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja yhdessä tuottavat sellaisia tarkastusarviointeja ja -raportteja, että ne tukevat hallinnon ja talouden asianmukaista hoitamista mutta toisaalta varmistavat riittävällä tavalla niiden oikeellisuutta ja tuloksellisuutta.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja suorittavat vuoden 2014 toukokuun loppuun mennessä toimintavuoden 2013 talouden ja hallinnon arvioinnin ja tarkastuksen sekä antavat työstään valtuustolle tarkastuslautakunnan osalta arviointikertomuksen ja tilintarkastuksen osalta tilintarkastuskertomuksen. Ulkoista tilintarkastusta suoritetaan tarkastuslautakunnan hyväksymän tarkastussuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-26,0	0,0	-26,0	-27,5	-1,5	105,8 %
Tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Netto	-26,0	0,0	-26,0	-27,5	-1,5	105,8 %

OLEELLISET TAPAHTUMAT TARKASTELUKAUDELLA

Vuosi 2014 oli järjestyksessä toinen tilikausi, johon kohdistuvan tilintarkastuksen suoritti PwC Julkistarkastus Oy, JHTT-yhteisö.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Tarkastuslautakunnan menot toteutuivat hieman talousarviota suurempina. Syynä tähän on organisaation ulkopuolelta ostettavien tilintarkastuspalveluiden hintakehitys.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

41 Kunnanhallitus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Kunnanhallituksen vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: kunnanhallitus ja ylin johto ja kuntien yhteistoiminta. Kunnanhallitus vastaa lisäksi Hallinto ja sisäiset palvelut sekä Elinkeinot ja kehittäminen – palvelukeskuksen tuloarvioista ja määrärahoista sekä palvelukeskuksille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Kunnanhallitus vastaa kuntaliitosselvityksen sekä tulevaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennetta koskevan selvityksen valmistelutyöstä.

Kunnanhallitus vastaa myös kuntastrategiaa täydentävien elinkeino-ohjelman ja henkilöstöstrategian valmistelutyöstä.

Kunnanhallituksen vastuulla on koko kunnan talouden seuranta ja ohjeistus siten, että vuoden 2014 tulos muodostuu vähintään talousarvion mukaiseksi.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-318,0	-105,3	-423,3	-419,3	4,0	99,1 %
Tulot	277,9	-238,0	39,9	56,0	16,1	140,2 %
Netto	-40,1	-343,3	-383,4	-363,3	20,1	94,8 %

OLEELLISET TAPAHTUMAT TARKASTELUKAUDELLE

Kuntarakenneselvitystä ja tulevaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennetta on valmisteltu suunnitellusti. Molempien osalta päätöksenteko on siirtynyt vuodelle 2015.

Kuntastrategiaa täydentäviä elinkeino-ohjelmaa ja henkilöstöstrategiaa ei saatu valmiiksi vuoden aikana, vaan ne siirtyivät vuodelle 2015.

Hyvän verotulokertymän ja tiukan menokurin ansiosta vuoden 2014 tulos on alkuperäiseen talousarvioon verrattuna erinomainen: ennakoidun 1,3 milj. euroa alijäämäisen tuloksen sijaan kunnan v. 2014 vuoden 2014 tilinpäätös osoittaa noin 0,2 milj. euron ylijäämää.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Tonttimyynnin vähäisyyden vuoksi kunnanhallitus ei saavuttanut alkuperäisen talousarvion tulotavoitettaan. Tuloarviota pienennettiin talousarvion muutoksessa joulukuussa. Kunnanhallitus ylitti lievästi muutetun talousarvion tulotavoitteen ja alitti samoin lievästi määrärahasa.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

41 Kunnanhallitus

KUNNANHALLITUKSEEN NÄHDEN SITOVIA STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Kuntalaisten ja palveluiden käyttäjien vaikutusmahdollisuuksia kehitetään	Kehittämishanke	Käyttäjädemokratian vahvistetaan erityisesti perusturva- ja nuorisotoimissa. Lisätään sähköisen asioinnin mahdollisuuksia.	Nuorisovaltuustoa ei saatu ehdokkaiden vähäisyyden vuoksi perustettua. Koivumäen asumispalvelujen suunnitellusta omaisraadista on järjestetty ensimmäinen infotilaisuus.. Sähköinen asiointi kehittyi kansalaisen asiointitilin käyttöönoton myötä. Tavoite toteutui osittain.
Hankintojen optimointi ja sopimusriskien hallinta	Hankinta-ohjeen päivitys	Hankinta-ohje päivitetään ja hankintojen valvontaa tehostetaan	Hankinta-ohjeen päivitys siirtyi vuodelle 2015.
Kunnalliset palvelut järjestetään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti	Tuotteistuksen täsmäntäminen ja vyörytysperusteiden tarkistaminen	Tukipalvelujen (hallinto- ja palvelukeskuspalvelut, ruoka- ja siivouspalvelut sekä tilapalvelu) kustannusten läpinäkyvyys ja kustannustehokkuus sekä aiheuttamisperiaatteen mukainen kohdentaminen	Vuoden 2015 talousarvion laadinnan yhteydessä on sovittu, että tilapalvelun kustannukset kohdennetaan täysimääräisesti aiheuttamisperiaatteen mukaan toimialoille. Kotipalveluaterioiden ja niiden kuljetusten kustannuksia ja laskutuksia on korjattu niin, että tulot ja menot kohdistuvat oikein kunnan kirjanpidossa.
Työhyvinvoinnista huolehtiminen ja työkyvyn ylläpito	Henkilöstöstrategia: Sairauspoissaolojen ja työtapaturmien määrä	Tyydyttävä taso: Määrä vuoden 2013 tasolla Hyvä taso: Määrä vähenee vuoden 2013 tasosta 5 % :lla	Sairauspoissaolojen määrä vähentyi 3,3 % viime vuodesta, joten tyydyttävä taso saavutettiin.
Yhteistoiminnallinen valmistautuminen muutoksiin	Henkilöstöstrategia: Palvelujen järjestämiseen ja kunnan palvelurakenteisiin liittyvien muutosten valmistelu yhteistoiminnallisesti	Muutoksiin on valmistauduttu yhteistoiminnallisesti.	Henkilöstön edustajat ovat olleet mukana kuntarakeneselvityksen ohjaus- ja neuvotteluryhmässä sekä toisen vaiheen alatyöryhmissä. Talvella toteutetuissa yt-neuvotteluissa saavutettiin henkilöstön edustajien kanssa yksimielisyys. Tavoite on toteutunut.
Työhyvinvoinnista huolehtiminen ja työkyvyn ylläpito	Henkilöstökysely	Käynnistetään toimenpiteitä syksyn 2013 kyselyn tulosten pohjalta.	Kyselyn tuloksia ja toimenpiteitä on käsitelty johtoryhmässä ja toimialat ovat toimeenpanneet kehittämistoimia.
Henkilöstömenojen säästötavoitteen saavuttaminen onnistuneesti	Henkilöstömenojen säästötavoite	Saavutetaan vähintään talousarvion mukainen säästö henkilöstömenoista. Otetaan vakanssien täyttölupamenetely käyttöön.	Tavoite saavutettiin vuoden aikana.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

41 Kunnanhallitus

Talouden tasapainon säilyminen	Toimintamenojen kasvu vuodesta 2013	Toimintamenojen kasvu on enintään talousarvion mukainen, ylityshkiin reagoidaan välittömästi.	Toimintamenojen kasvu oli alkuperäisessä talousarviossa 1,7 % ja muutetussa talousarviossa 0,52 %. Totetunut toimintamenojen kasvu oli vuoden aikana 0,3 %, joten tavoite saavutettiin erinomaisesti.
Kunnan asuintonttien kysyntä kasvaa	Myytyjen tai vuokratujen tonttien määrä	Kunta myy tai vuokraa vähintään 10 asuintonttia /vuosi	Kunta myi vuoden aikana vain kaksi asuintonttia ja vuokrasi yhden. Tavoitetta ei saavutettu.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

430 Kunnanhallitus ja ylin johto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tämä tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: kokoukset, toimikunnat, edustus ja huomionosoitukset sekä kunnanjohtaja.

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Kunnanhallituksen ja ylimmän johdon keskeiset tehtävät valtuuston hyväksymän strategian toteuttamisessa:

- Kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla on kokonaisvastuu kuntaliitosselvityksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneselvityksen valmistelusta niin, että valtuusto voi tehdä päätöksensä valmistelun pohjalta vuoden 2014 aikana.
- Kunnan talouden seuranta ja ohjeistus niin, että vuoden 2014 tulos muodostuu vähintään talousarvion mukaiseksi. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat yhteistoimintaneuvottelujen loppuunsaattamisesta niin, että talousarvion mukainen säästö henkilöstömenoista saavutetaan.
- Kunnallisten palvelujen palveluverkon ja palvelujen tuotantotapojen uudistaminen vastaamaan tulevia palvelutarpeita siten, että kunnalliset palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.
- Kuntalaisille järjestetään yksi keskustelutilaisuus kuntaliitosselvityksestä sekä yksi yleisiin asioihin keskittyvä tilaisuus vuoden aikana.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-293,0	-105,3	-398,3	-388,4	9,9	97,5 %
Tulot	277,9	-238,0	39,9	56,0	16,1	140,2 %
Netto	-15,1	-343,3	-358,4	-332,5	25,9	92,8 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kuntarakenneselvityksen ensimmäinen vaihe on valmistunut suunnitellun aikataulun mukaisesti toukokuun alussa ja se on esitelty kaikkien selvityksessä mukana olevien kuntien valtuutetuille ja henkilöstöä edustavien ammattijärjestöjen pääluottamusmiehille 21.5.2014 pidetyssä tilaisuudessa. Kaikkien selvitykseen osallistuvien kuntien valtuustot päättivät jatkaa rakenneselvitystä toiseen vaiheeseen, joten päätös mahdollisen kuntaliitoksen toteuttamisesta siirtyi vuodelle 2015.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmistelu on viivästynyt, mikä aiheutti myös paikallisen valmistelun siirtymisen pääosin vuodelle 2015.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

430 Kunnanhallitus ja ylin johto

Talousarvion toteutumisen seuranta on tehostettu hyväksytyin vuosikellon mukaisesti. Käyttötalouden menokuri toteutui vuoden aikana erinomaisesti ja käyttömenojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 0,3 %. Toimintatuottojen kasvu oli talousarviossa arvioitu liian optimistisesti ja lopullinen toimintatuottojen kasvu vuodesta 2013 jäi 1,7 %:iin. Hyvän verotulokertymän ja tiukan menokurin ansiosta vuoden 2014 tulos muodostui n. 0,2 milj. € ylijäämäiseksi, kun alkuperäinen talousarvio oli n. 1,3 milj. € alijäämäinen. Yhteistoimintaneuvottelut saatiin loppuun helmikuussa ja niissä saavutettu tulos muodostuu lähes talousarvion mukaiseksi ja vuoden 2015 osalta jopa hieman tavoitetta suuremmaksi.

Palveluverkon suunnittelua on jatkettiin erityisesti terveystalouden osalta. Valmisteltuja suunnitelmia koskevat päätökset jäivät vuoden 2015 puolelle.

Kuntarakenneselvityksen kuntalaistilaisuus järjestettiin Hausjärvellä 8.4.2014. Yleisiä asioita käsittelevä tilaisuus järjestettiin 25.11.2014.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tulosalueen tuloarvio oli laadittu 10 pientalotontin myyntitavoitteen varaan. Koska kunta myi vuoden aikana vain kaksi tonttia, ei tavoitetta saavutettu. Talousarviota muutettiin tulotavoitteen osalta joulukuussa.

Tulosalueen menot oli alkuperäisessä talousarviossa laskettu niin, että koko henkilöstömenojen säästötavoite oli otettu huomioon Kunnanhallituksen ja ylimmän johdon tulosalueella. Talousarviota muutettiin tältä osin henkilöstön kanssa käytyjen yt-neuvottelujen tuloksen saavutetun säästön kohdentumisen perusteella. Tulosalueen menot alittivat muutetun talousarvion noin 10.000 eurolla.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

440 Kuntien yhteistoiminta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Hausjärven kunta osallistuu HHT-kasvukäytäväsopimuksen mukaiseen kehittämiseen, Vanajavesikeskuksen toimintaan, maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeen toiseen vaiheeseen sekä talousalueyhteistyöhön.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-25,0	0,0	-25,0	-30,9	-5,9	123,4 %
Tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Netto	-25,0	0,0	-25,0	-30,9	-5,9	123,4 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toiminta on vuoden aikana toteutunut suunnitellusti. Erityisen merkittävä oli maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeen toisen vaiheen työskentely. Talousalueyhteistyö oli viime vuonna vähäistä Hyvinkään suuntautuessa kuntarakenneselvityksessä keskisen Uudenmaan suuntaan.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Menojen toteutuma ylitti talousarvion n. 6.000 eurolla. Syynä oli sosiaali- ja terveydenhuollon kalliiden asiakkaiden identifiointihankkeeseen osallistuminen, johon ei ollut talousarviossa varauduttu. Hankkeen tulosten täytäntöönpanon myötä on tulevana vuosina mahdollista saavuttaa säästöjä tai leikata kustannusten nousua.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

45 Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus sisältää seuraavat vastuualueet: 1) keskitetty henkilöstöhallinto, 2) hallinnon sisäiset palvelut ja 3) ruoka- ja siivouspalvelut.

Kansainvälinen toiminta alennettiin vastuualueesta kustannuspaikaksi 1.1.2014 lukien. Uusi kansainvälisen toiminnan kustannuspaikka kuuluu hallinnon sisäisten palveluiden vastuualueeseen.

Vastuuhenkilö on hallintojohtaja.

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskuksella on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-2 778,9	68,5	-2 710,4	-2 643,9	66,5	97,5 %
Tulot	2 266,3	-50,0	2 216,3	2 259,5	43,1	101,9 %
Netto	-512,6	18,5	-494,1	-384,4	109,7	77,8 %

OLEELLISET TAPAHTUMAT TARKASTELUKAUDELLA

Palvelukeskuksen toiminnassa ei ollut tavallisesta tilanteesta tai kunnan yleisestä tilanteesta poikkeavia tapahtumia tarkastelukaudesta.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Palvelukeskuksen menot toteutuivat hieman talousarviota pienempinä, mikä johtuu suurimmaksi osaksi ruoka- ja siivouspalveluiden hyvästä kehityksestä. Toisaalta tulot hieman ylittivät muutetun talousarvion.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

450 Keskitetty henkilöstöhallinto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Keskitetty henkilöstöhallinto sisältää seuraavat toiminnot: 1) henkilöstöhallinto, 2) henkilöstöedut ja 3) työsuojelu ja yhteistoiminta.

Palkanlaskentapalvelut hankitaan RHL-Data Oy:ltä.

Vastuhenkilö on hallintojohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Vahvistetaan työsuojelun toiminnallista perustaa ja kokonaisvaltaista työskentelyä uudentyyppisen työsuojelun toimintaohjelman avulla. Selkeytetään eri toimijoiden vastuita työturvallisuuden edistämässä.
2. Henkilöstöstrategia päivitetään ottaen huomioon vuoden 2013 syksyllä vahvistetun uuden kuntastrategian mukaiset painopisteet ja linjaukset.
3. Päivitetään yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka tavoitteita tuetaan tarvittaessa koulutuksella.
4. Analysoidaan vuoden 2013 syksyllä toteutetun henkilöstökyselyn tulokset ja laaditaan niiden perusteella erillinen kehittämissasiakirja, johon kootaan tarvittavia lyhyt- ja pitkäkestoisia toimenpiteitä toimiala- ja yksikkökohtaista jatkotyöskentelyä varten.
5. Vahvistetaan säännöllisten kehityskeskustelujen roolia kunnan työnantajapolitiikassa. Tavoitteena on, että kaikki toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevat käyvät esimiehensä kanssa kehityskeskustelun vuosittain.
6. Pyritään ehkäisemään sairauspoissaoloja ja erityisesti niiden pitkittymistä. Toiminta perustuu tiiviiseen yhteistyöhön työterveyshuollon kanssa. Myös työtapaturmien vähentämiseen kiinnitetään huomiota.
7. Työterveyshuollon toimintaa kehitetään ottaen huomioon kustannuskehityksen. Tiivistetään tilaaja-rengastyypistä yhteistyötä kunnan käyttämän työterveyshuollon palveluntuottajan muiden asiakkaiden (Riihimäen kaupunki ja Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä) kanssa.
8. Jatketaan toimenpiteitä palkan tehtävä- ja henkilökohtaisten osien määrätymisperusteiden selkeyttämiseksi. Päämääränä on edistää henkilöstön yhdenvertaisuutta ja luottamusta työnantajapolitiikan johdonmukaisuuteen sekä toisaalta luoda edellytyksiä yhteismitalliseen palkkarakenteeseen tulevia seudullisia uudistuksia silmällä pitäen. Työskentely perustuu seudulliseen yhteistyöhön.
9. Valmistaudutaan kunnallisten palveluiden ja toimintojen järjestämismalleihin ja kuntarakenteeseen mahdollisesti tulossa oleviin muutoksiin henkilöstöhallinnon ja henkilöstöpolitiikan näkökulmasta.
10. Kunnan taloudellisen tilanteen asettama tarve työn tuottavuuden parantamiseen sekä henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien hallittuun vähentämiseen muotoillaan käytännön toimenpiteiksi, joita toimeenpannaan vaiheittain vuoden 2014 tammikuusta alkaen.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

450 Keskitetty henkilöstöhallinto

Tulostavoitteet:

- Työsuojelun toimintaohjelma, henkilöstöstrategia ja yhdenvertaisuussuunnitelma vahvistetaan kunnan toimielimissä vuoden 2014 syyskuun loppuun mennessä.
- Sairauspoissaoloja ja erityisesti niiden pitkittymistä ehkäiseviä toimenpiteitä kehitetään yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.
- Palkan tehtävä- ja henkilökohtaisten osien määräytymisperusteiden selkeyttämistyötä edistetään seudullisessa yhteistyössä.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-326,5	-60,0	-386,5	-385,4	1,0	99,7 %
Tulot	95,0	10,0	105,0	105,6	0,6	100,6 %
Netto	-231,5	-50,0	-281,5	-279,8	1,7	99,4 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toiminta on toteutunut huomattavilta osiltaan tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Tulostavoitteissa tarkoitetut asiakirjojen valmistelutyöt eivät kuitenkaan valmistuneet vuoden aikana.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vuoden aikana menot toteutuivat talousarviota pienempinä ja tulot suurempina. Työterveyshuollon menot ylittivät alkuperäisen talousarvion merkittävästi, mistä johtuen myös työterveyshuollon tulot (Kela-korvaus) ylittyivät, kuitenkin hieman vähemmän.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

455 Hallinnon sisäiset palvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallinnon sisäiset palvelut sisältää seuraavat toiminnot: 1) hallinto, 2) kopiointi ja postitus, 3) tieto- ja viestintätekniikka, 4) toimistotarvikevarasto ja 5) kansainvälinen toiminta.

Vuoden 2014 alusta lukien vastuualueelle perustettiin uutena kustannuspaikkana kansainvälinen toiminta, jota vastaava vanha vastuualue lakkautettiin. Kansainvälinen toiminta käsittää kunnan suhteet ulkomailla sijaitseviin ystävyyskuntiin ja muun kansainvälisen toiminnan. Kouluilla ja muilla kunnan toimintayksiköillä voi lisäksi olla omaa kansainvälistä toimintaa, esim. oppilasvaihtoa. Nämä toiminnot sisältyvät kyseisen toimialan talousarvioon.

Toimistotarvikevarasto toimii kirjanpidollisesti varsinaisena varastona (tasetilillä).

Atk-tuki ja eräitä muita tieto- ja viestintätekniikan palveluita hankitaan RHL-Data Oy:ltä. Puhelunvälitys ostetaan ulkopuoliselta toimijalta yhdessä Riihimäen kaupungin, Lopen kunnan ja Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän kanssa.

Lähes kaikki esityslista-aineistoihin liittyvä kopiointi- ja postitustyö hankitaan elokuusta 2013 alkaen Hyvinkään-Riihimäen seudun ammattikoulutussäätiön (HRAKS) työpajalta.

Vastuualueen henkilöstöresurssia on vuoden 2013 syksyllä supistettu 1,5 henkilötyövuodella.

Vastuhenkilö on hallintojohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Hallinnon ja sisäisten palveluiden toimintamalleja ja työskentelytapoja kehitetään silmälläpitäen varsinkin mahdollisuuksia sähköisten ja mobiilien ratkaisujen laajamittaisempaan hyödyntämiseen. Vuonna 2014 otetaan käyttöön kansalaisen asiointitili, joka tarjoaa tietoturvallisen kanavan päätösten ja tiedoksiantojen sähköiseen toimittamiseen kansalaisille ja kaksisuuntaisen viestintään kansalaisten kanssa.
2. Kunnanviraston ja laajemmin kunnan toiminnassa tarvittavien tulostus-, kopiointi- ja postituspalveluiden uudelleenjärjestelyjä jatketaan. Kunnanviraston monistamon vaiheittainen lakkauttaminen valmistuu vuoden 2014 syksyllä. Erityisesti kunnanvirastolla luovutaan pääosasta henkilökohtaisia tulostimia.

Kumppanuutta HRAKS:n työpajan kanssa syvennetään ja uusia yhteistyö- ja hankintasuhteita kaupallisten kopiointiyritysten kanssa lisätään.
3. Olemassa olevien atk-ohjelmien hyödyntämistä tehostetaan, ja niitä koskevaan kehitystyöhön osallistutaan ensisijaisesti RHL-Data Oy:n puitteissa. Keskeisiä foorumeita ovat henkilöstöhallinnon Populus-tiimi ja vastaava tieto- ja viestintätekniikan työryhmä.
4. Kunnan arkistonmuodostuksen ja sitä koskevien suunnitelmien kehittämistä jatketaan arkistolaitoksen antamien sähköisen arkistonmuodostuksen eAMS-määritysten mukaisesti.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

455 Hallinnon sisäiset palvelut

5. Jatketaan kunnan www-sivujen uudistamista. Uudistustyössä kiinnitetään erityistä huomiota sivuston selkeään rakenteeseen ja sisällön jäsentämiseen käyttäjän tiedontarpeiden mukaisesti.
6. Kansainvälisessä toiminnassa jatketaan ystävyyskuntasuhteen ylläpitämistä virolaisen Väike-Maarjan kunnan ja japanilaisen Naien kunnan kanssa. Kunnan taloudellisen tilanteen vuoksi kansainväliseen toimintaan ei kuitenkaan varata juuri lainkaan määrärahoja, joten mainittavaa ystävyyskuntatoimintaa ei käytännössä harjoiteta. Esimerkiksi ystävyyskuntatoimintaan aiemmin kuuluneita vierailuita toisaalta ulkomaille ja toisaalta Hausjärvelle ei ole mahdollista järjestää ilman erillisten lisämäärärahojen osoittamista.

Tulostavoitteet:

Tulostus-, kopiointi- ja postituspalveluiden uudelleenjärjestelyjä jatketaan erikseen määriteltävien osatavoitteiden mukaisesti. Arkistonmuodostusta ja sitä koskevia suunnitelmia kehitetään.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-505,5	-0,8	-506,3	-437,9	68,4	86,5 %
Tulot	29,1	0,0	29,1	57,3	28,2	197,0 %
Netto	-476,4	-0,8	-477,2	-380,6	96,6	79,8 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toiminta on tarkastelujaksolla toteutunut pääosin tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Kansalaisen asiointitilin käyttöönotto ei ole edennyt suunnitellulla tavalla kunnasta riippumattomista syistä.

Kunnanviraston monistamon lakkautus valmistui elokuussa 2014. Lisäksi vastuualueen henkilöstöresurssia supistettiin 0,4 henkilötyövuodella syyskuusta 2014 alkaen. Muutos perustui kunnanhallituksen päätökseen, jonka se teki yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen 11.2.2014. Henkilöstöresurssi pienenee edelleen 0,5 henkilötyövuodella maaliskuussa 2015.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Menot toteutuivat talousarviota selvästi pienempinä ja tulot suurempina.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

466 Ruoka- ja siivouspalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Ruoka- ja siivouspalvelut sisältää kunnan eri toimipisteisiin järjestettävät ruoka- ja siivouspalvelut. Osa palveluntuotannosta hankitaan kunnan organisaation ulkopuolelta.

Vastuhenkilö on ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- 1) Kustannuslaskennan kehittäminen. Kustannuslaskennan perustana hyödynnetään tarkoituksenmukaista ruoka- ja siivouspalveluiden toiminnan tuotteistusta. Jatkuvasti kehittyvä kustannuslaskenta mahdollistaa muun muassa toiminnan panos-tuotosuhteen aiempaa realistisemmän vertailun ulkopuolisiin toimijoihin ja tukee pyrkimyksiä työn tuottavuuden parantamiseen.
- 2) Muutokset kohteissa. Koulujen, varhaiskasvatuksen ja vanhustenhuollon ruoka- ja siivouspalveluiden muutoksia suunnitellaan ja toteutetaan osana eri kohteiden saneeraus- ja rakennushankkeita ja toiminnallisia muutoksia.
- 3) Asiakaspalvelun ja toiminnan laadunvarmistus. Jatketaan palautejärjestelmän kehittämistä, jotta ruoka- ja siivouspalveluiden käyttäjät voivat onnistuneesti välittää kokemuksia ja toiveita yksikön johdolle ja jotta johto on tietoinen käyttäjien tarpeista. Vahvistetaan yksikön toiminnallista yhtenäisyyttä.

Tulostavoitteet:

Ruoka- ja siivouspalvelujen kustannuslaskennan kehittäminen ja työn tuottavuuden parantaminen.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-1 946,9	129,3	-1 817,6	-1 820,5	-2,9	100,2 %
Tulot	2 142,2	-60,0	2 082,2	2 096,5	14,3	100,7 %
Netto	195,3	69,3	264,6	276,0	11,4	104,3 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Loppuvuodesta aloitetut talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet jatkuivat alkuvuodesta suunnitellusti.

Ryttylän päiväkodin saneeraus koulutiloiksi jatkui aikataulun mukaisesti ja rakennus otettiin vastaan kesäkuun lopulla koulutiloiksi.

Ruokapalveluhenkilöstön koulutusmatka suuntautui Saarioisten Sahalahden tehtaalle yhdessä Riihimäen kaupungin ja Lopen kunnan ruokapalveluhenkilöstön kanssa.

Puhdistusaine- ja peruspesukoulutus oli huhtikuussa pääosin siivoojille suunnattuna.

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****466 Ruoka- ja siivouspalvelut**

Ruoka- ja siivouspalveluhenkilöstön tpd-kokous pidettiin tammikuussa.

Käyttäjäpalaverit pidettiin koulutoimen ja perusturvan osalta Lehtimajojen keittiön kanssa.

Taloudessa on pysytty talousarvion mukaisissa raameissa. Yläasteen ja Lehtimajojen ravitsemistyönjohtajien toimet päätettiin yhdistää yläasteen ravitsemistyönjohtajan jäädessä eläkkeelle 1.4.2015 alkaen uudeksi emännän tehtäväksi jolloin hallinnollinen vastuu kahdesta valmistuskeittiöstä siirtyy yhdelle työntekijälle. Näin vahvistetaan kahden keittiön toimintaa ja tiivistetään yhteistyötä. Alle kolmen kuukauden sijaistuksiin valmisteltiin loppuvuodesta siirtymistä Seuturekryn sijaistusmalliin.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ruokapalveluiden tuloihin kertynyt ylimääräinen alkuvuoden tuloerä siirtyy perusturvan tuloksi.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

48 Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus sisältää seuraavat tulosalueet: hallintopalvelut sisältäen talouden suunnittelun ja seurannan, elinkeinojen kehittäminen ja ympäristölautakunta.

Vastuhenkilö on talousjohtaja.

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskuksen tehtävä on edistää ja kehittää kunnassa asumista ja yrittämistä. Tätä tehtävää palvelukeskus toteuttaa ympäristöä ja kunnan erityispiirteitä kunnioittaen, yhdessä eri toimijoiden kanssa paikallisesti ja seudullisesti. Lisäksi palvelukeskuksen tehtäviin kuuluu taloushallinto ja hankintojen koordinointi.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-1 943,6	174,1	-1 769,5	-1 672,6	96,9	94,5 %
Tulot	521,0	-122,0	399,0	409,1	10,1	102,5 %
Netto	-1 422,6	52,1	-1 370,5	-1 263,6	106,9	92,2 %

OLEELLISET TAPAHTUMAT TARKASTELUKAUDELLA

Elinkeinot ja kehittäminen -palveluyksikön henkilöstö on tarkastelukaudesta osallistunut omalta osaltaan kuntarakenneselvitystyöryhmien työhön muun, perustehtäviin kuuluvan työn ohella. Kunnan kehittämisen kannalta keskeistä on se, että Kanta-Hämeen vaihemaakuntakaava on vihdoon vahvistettu ja myös Hausjärvellä voidaan jatkaa tärkeää osayleiskaavoitusta.

Palvelukeskuksen toimintaa kuvaavissa luvuissa näkyy se, että Hausjärven kunnan tonttimyynti ja asuinrakentaminen on hyvin vähäistä - kuten muuallakin maassa. Hausjärven kunta toteutti valtuustoaloitteen pohjalta tonttimyynnin vauhdittamiseksi kiihokekampanjan, joka lanseerattiin Tonttimarkkinat - tapahtuman yhteydessä ja tarkoituksena oli saada Manassenpellon alueen rakentaminen alulle. Hausjärvellä asumisen etuja lisättiin myös siten, että Hausjärven kunta liittyi 1.1. alkaen Helsingin seudun liikenteen lippuyhteistyösopimukseen, jonka turvin hausjärveläiset voivat ostaa HSL-alueella liityntälipun joukkoliikenteeseen samalla hinnalla kuin HSL-alueen kuntalaiset.

Ympäristötoimen osalta mainittakoon, että kunnan ympäristösuojelumääräykset tulivat voimaan alkuvuonna 2014.

Rakennusvalvonnan alkuvuoden toimintaa leimasivat henkilöstömuutokset. Osa-aikaeläke sekä Lopen kunnan kanssa yhteisen viranhaltijan irtisanoutuminen ja korvaajan rekrytointi osuivat alkuvuoteen, mutta toisaalta osaavan vakituisen ja sijaistavan henkilöstön joustamisen ja toisaalta uudisrakentamislupien vähäisyyden vuoksi palvelun saatavuus säilyi hyvänä. Silti rakennuslupan asiakkaita kyettiin informoimaan myös rakentamiseen liittyvän ilmoitusvelvollisuuden laajenemisesta kotitalouksia koskevaksi.

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****48 Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus**

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Palvelukeskuksen tulot ja menot toteutuvat ympäristölautakuntaa lukuun ottamatta talousarvionmukaisina. Ympäristölautakunnan talousarvioon sisältyy tulojen ja menojen osalta 100.000 euron erä, joka liittyy yksityisiltä maanomistajilta laskutettavaan kunnallistekniikan rakentamismaksuihin. Tämä erä ei toteutunut.

Lisäksi ympäristölautakunnan tulot jäivät alle tuloarvion. Tämä johtuu siitä, että rakennusvalvonnan tulot eivät kertyneet suunnitellusti. Tämä johtuu siitä, että uudisrakentaminen on ollut varsin vähäistä ja yritystoiminnassa ei ole ollut luvitusta vaativia suuria hankkeita.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

480 Hallintopalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

ELKEET-palvelukeskuksen hallintopalvelut-tulosalue sisältää talouden suunnittelun ja seurannan. Hallintopalvelut myös vastaa kirjanpidon järjestämisestä, rahoituksen riittävydestä ja kassavarojen sijoittamisesta ja rahoitusriskien hallinnasta. Hallintopalvelut myös koordinoi kunnan hankintoja.

Hallintopalveluissa vastuuhenkilö on talousjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Kunnan taloushallintopalvelut ostetaan RHL-Data Oy:ltä. Yhteistyö on alusta saakka toiminut hyvin. Olemassa olevien tietojärjestelmien ja toimintaprosessien kehitystyötä jatketaan yhteistyössä vastaamaan käyttäjäystävällistä ja tehokasta tiedonhallintaa. Manuaalisia työvaiheita pyritään karsimaan ja tekemään työ ”yhden tallennuksen” -periaatteella. RHL-Data Oy:n kanssa järjestetään vakiintuneen käytännön mukaisesti kaksi seurantapalaveria, joissa käsitellään palvelukeskuksen palvelun ja taloushallinnon järjestelmien laatua sekä ja organisaatorajat ylittävien toimintojen sujuvuutta. Tulevalla tilikaudella erityinen tavoite on tarkentaa palvelukeskuksen tuotteistusta ja kehittää edelleen palvelujen kustannusten läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta.

Yhdessä palvelukeskuksen kanssa tehdään toimenpiteitä, joilla tähdätään siihen, että aikaa myöten kaikki kunnan ostolaskut ovat verkkolaskuja.

Taloudellisen tilanteen seuraaminen ja siihen nopeasti reagoiminen edellyttävät laadukkaita seuranta- ja ennustemenetelmiä. Nykyisiä välineitä hyödynnetään tehokkaasti ja kehitetään uusia ennustemenetelmiä.

Sitovat tulostavoitteet on esitetty talousarviokirjassa kunnanhallituksen kohdalla.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-534,1	0,0	-534,1	-506,1	28,0	94,8 %
Tulot	6,6	0,0	6,6	6,6	0,0	100,5 %
Netto	-527,5	0,0	-527,5	-499,5	28,0	94,7 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ensimmäisen puolivuotiskauden merkittävimmät taloushallinnon valmisteluasiat olivat edellisen vuoden tilinpäätöksen koostaminen ja seuraavan vuoden talousarvion laadinnan aloittaminen. Syyskaudella puolestaan korostui kunnan talousarvion valmistelu.

Taloushallinnon prosessien kehittämiseksi RHL-Data Oy:n talous- ja henkilöstöhallinnon neuvottelukunta kokoontui kahdesti. Lisäksi kunnassa pidettiin taloushallinnon seurantapalaveri, jossa RHL-Data Oy:n ja kunnan taloushallinnon avainhenkilöt ratkoivat puolen vuoden aikana ilmenneitä ongelmia.

Taloushallinnon henkilöstö osallistui myös kuntarakenneselvitystyöryhmien työhön.

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****480 Hallintopalvelut**

Taloushallinnon toiminta on sujunut odotetusti.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tulosalueen tulot kertyivät talousarvion mukaisesti. Toimintamenot jäivät talousarviota pienemmiksi. Merkittävimmät kuluerät ovat kunnan verotuskustannukset ja RHL-Data Oy:n laskutus sekä pankkipalvelujen ostoihin liittyvät kustannukset. Näihin eriin sisältyvät vähäiset riskit ennakoitua suuremmista kuluista eivät toteutuneet.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

482 Elinkeinojen kehittäminen

TEHTÄVÄN KUVAUS

Elinkeinojen kehittämiseen kuuluvat seuraavat toiminnot: elinkeinojen kehittäminen, markkinointi, EU- ja muut tuet, maataloustoimi, asuntotoimi, joukkoliikenne, seutulippu, työllistäminen ja siviilipalvelus.

Vastuhenkilö on talousjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Suurimmat muutokset palvelukeskukseen vuonna 2014 kohdistuvat muutokset koskevat joukkoliikennettä Joukkoliikenteen järjestäminen ja rahoitus muuttuu vuonna 2014 aikana. EU:n palvelusopimusasetuksen 1379/2007 (PSA) ja joukkoliikennelain (2009) siirtymäaika päättyy vaiheittain 30.6.2014-2.12.2019. Laki-muutosten tarkoituksena on markkinoiden avaaminen ja vapaa kilpailu. Näin ollen toimintavuotta koskien solmitaan ensimmäinen ELY-Kunta -sopimus, jossa määritellään mm. joukkoliikenteen tarjontaan liittyviä asioita, käytettävää lippujärjestelmä ja kunnan rahoitusosuutta ELYn ostamaan liikenteeseen.

Hausjärven kunta on solminut Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kanssa lippuyhteistyösopimuksen, joka astuu voimaan 1.1.2014 alkaen. Sopimuksen mukaan hausjärveläiset voivat ostaa HSL:n matkakortin ja ladata sille henkilökohtaisen kausilipun, jonka hinta on sama kuin HSL-alueen asukkaille.

Asiointilinjaa eli palvelulinjaa HausKua varten on varattu määrärahaa 12.8.2014 asti. Mikäli valtuuston talousarviopäätös pysyy tältä osin esityksen mukaisena, palvelulinjaa ei liikennöidä enää syksyllä 2014.

Elinkeino-ohjelma päivitetään vuonna 2014 vastaamaan strategiaa, jonka kunnanvaltuusto hyväksyi vuonna 2013. Elinkeino-ohjelman valmistelussa tehdään yhteistyötä myös yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen kanssa. Yrittäjien palveluita tuotetaan erityisesti Yritysvoimala Oy:n kautta, mutta myös kunnassa voimavarojen mukaisesti.

Markkinoinnin pääkohteina ovat uudet asukkaat ja yrittäjät. Markkinointia tehdään myös seutuyhteistyönä yhdessä Riihimäen ja Lopen kanssa.

Kylät ja kunta yhdessä älykkäästi -hanke (KYKYÄ-hanke) päättyy 30.4.2014 ja tällöin loppuu myös Kyläkehittäjän työsuhde.

Maataloustoimen palvelut on tuottanut vuoden 2012 alusta lähtien Maaseutupalveluyksikkö Häme, joka toimii isäntäkuntamallisesti osana Janakkalan kunnan organisaatiota. Yksikön palvelutuotannon toimivuutta tarkastellaan seurantakokouksessa vuosittain. Tavoite on, että palvelutaso säilyy vähintään nykyisellä tasolla ja palveluita ohjataan yhä enemmän sähköisiin palveluihin.

Työllistämistä tehdään määrärahojen puitteissa. Työllistämistoimet sovitetaan yhteen perusturvan alaisuudessa toimivan työpajatoiminnan kanssa.

Kunnan kautta järjestettävien vuokra-asuntojen täyttöaste pyritään pitämään selvästi yli 90 %:ssa. Kunta-asunnot Oy:n kanssa järjestetään vakiintuneen käytännön mukaan tilaisuus, jossa yhtiön edustajat ja kunnan viranhaltijat keskustelevat asuntotoimen kehittämisestä.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

482 Elinkeinojen kehittäminen

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-828,3	29,7	-798,6	-764,1	34,5	95,7 %
Tulot	194,3	0,0	194,3	198,5	4,2	102,2 %
Netto	-634,0	29,7	-604,3	-565,6	38,7	93,6 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tilikauden aikana Elinkeinojen kehittäminen -tulosalueen näkökulmia on välitetty kuntarakenneselvitystyöryhmille.

Tarkastelukauden keskeisin elinkeinopoliittiset toimi tulosalueella oli kunnan lainatakauksen valmistelu kiinteistösaakeyhtiölle, joka pyrkii käynnistämään tuotannollista toimintaa niin sanottuun Makroflexin kiinteistöön. Kunnan edustajat ovat lisäksi osallistuneet Suomen Kasvukäytävä -hankeyhteistyöhön, YritysVoimama Oy:n hallitukseen sekä Hausjärven Yrittäjät ry:n ja kunnan väliin aamukahvittelaisuuksiin. Lisäksi kunta on päättänyt mallista, jolla kunta voi erillispäätöksin ostaa First Round Oy:ltä hautomopalveluja hausjärveläisille yrityshankkeille. Yritystonttien sekä toimitilojen myynti ja välitys on ollut kysyntää vastaavaa: lähes olematonta.

Hausjärven kunnassa on tällä hetkellä myytävänä erittäin hyviä tontteja hyvällä sijainnilla ja sopivalla hinnalla. Kunnassa on tehty tarkastelukaudella markkinointitoimia, jotta tontit löytäisivät onnelliset omistajansa. Kunnan palveluesite laadittiin aiempaa tuhdimmaksi ja perinteisen Tonttimarkkinat-tapahtuman yhteydessä lanseerattiin valtuustoaloitteen pohjalta ”Kiihokekampanja”, jonka idea oli myydä rajoitettuna aikana kolme tonttia alennettuun hintaan. Lisäksi kunta on ollut aktiivisesti mukana kehittämässä seudullista markkinointia, jossa tänä vuonna keskitytään sähköiseen markkinointiin. Alkuvuonna yhteistyön tuloksena avattiin onnellistaarkea.fi -sivusto ja Facebook-sivusto.

Joukkoliikenteeseen liittyen kunta päätti keväällä olla käyttämättä niin sanotun palvelulinjan optiokautta. Palvelulinja HausKu lakkautettiin kunnan talousarviopäätöksen edellyttämällä tavalla. Seutulipun käyttö kasvoi kunnassa alkuvuonna. Vuoden alussa kunta liittyi Helsingin seudun liikenteen lippuyhteistyösopimukseen. Tämän myötä hausjärveläiset saavat HSL-alueella liityntälipun samaan hintaan kuin HSL-alueen kuntien asukkaat.

Asuntotoimen tehtäväkenttä laajeni alkuvuonna, kun kunnan omien vuokra-asuntojen isännöinti palautettiin kunnan omaksi toiminnaksi.

Maataloustoimen palvelut on järjestetty isäntäkuntamallilla siten, että isäntäkuntana toimii Janakkalan kunta. Maaseutupalveluyksikkö Häme teki alkuvuonna asiakaspalautekyselyn, jossa palaute yksikön toiminnasta oli varsin hyvää. Kevään tukihakemusten käsittely sujui hyvin siitä huolimatta, että sähköinen haku aukesi totuttua myöhemmin. Viivästymisen syynä oli Maaseutuviraston hallinnoiman tukihallinnon tietojärjestelmän uudistustyö.

Työllistämistoimia on tehty määrärahojen puitteissa. Nuorten kesätyötukea myönnettiin seitsemälle yritykselle yhdeksän nuoren palkkaamiseen.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

482 Elinkeinojen kehittäminen

LEADER-rahoitteinen Kylät ja kunta yhdessä älykkäästi -hanke (KYKYÄ-hanke) päättyi keväällä. Hankkeen avulla tuettiin erityisesti kyläyhdistyksiä muun muassa neuvonnalla, koulutuksilla ja erilaisten tapahtumien kautta.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tulosalueen tulot ylittivät hieman talousarvion. LEADER-hanke on toteutunut sekä tuottojen että kulujen osalta arvioitua pienempänä. Hankkeen tuloarvion alitusta kompensoi erityisesti se, että työllisyydenhoitoon maksettava tukisumma ylittänee arvioidun. Tämä puolestaan johtuu siitä, että tuen suuruus riippuu työllistettävien profiilista, joka tällä hetkellä sattuu olemaan edullinen tuen myöntämiskriteereihin nähden.

Tulosalueen menot toteutuivat selvästi talousarviota pienempinä. Tämä johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että KYKYÄ-hankkeen kulut toteutuivat hieman talousarviota pienempinä. Toisaalta myöskään työllistämistoiminta ei aiheuttanut yllättäviä lisämenoja.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

490 Ympäristölautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Ympäristölautakuntaan kuuluvat toiminnot kaavoitus ja maankäytön suunnittelu, ympäristöasiat ja rakennusvalvonta ja hallinto.

Vastuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Osayleiskaavoituksessa tavoitteena on Monnin ja Hikiä - kirkonkylän kaavojen laatiminen. Kaavoitusohjelman mukaisten asemakaavojen, asemakaavamuutosten sekä osayleiskaavojen laatiminen. Suunnitelmallinen maanhankinta ja kaavoitus

Kaavoitus ja maankäyttö

Hausjärven kaavoitustöitä laaditaan kunnanhallituksen linjaaman kaavoitusohjelman mukaisesti. Keskeisistä kaavoitustöistä on laadittu vuosille 2012-2014 kaavoitusohjelma, jonka kunnanhallitus on hyväksynyt 14.8.2012.

Maanhankintaneuvotteluissa keskitytään taajamien tulevaisuuden kasvusuunnille sijoittuville alueille, erityisesti Monniin ja Ryttylään. Hausjärven kunnan taajamien kehittäminen vaatii jatkuvaa raakamaan hankintaa tulevia kaavoitustarpeita varten.

Kaavoituksen tavoite on Monnin ja Hikiä-Kirkonkylän osayleiskaavoituksen jatkaminen sen jälkeen kun yleiskaavoitusta ohjaava Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman. Ympäristöministeriö on 2.4.2014 antamallaan päätöksellä vahvistanut Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaavan ja päättynyt kaavan tulevan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Osayleiskaavojen tavoite oli saada kaavat hyväksytyä vuoden kuluessa. Asemakaavoituksessa on käynnissä useamman kaava-alueen muutostyöt. Uusia pientaloalueita kaavoitetaan Hikiään Jaakkolanharjun eteläpuolelle ja Monnin Aurinkolaakson alueille. Asemakaavoja laaditaan osittain myös yksityisten maanomistajien maille maankäyttösopimusperiaatteella. Maanhankintaneuvotteluja on käyty Monnin ja Ryttylän alueilta.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan toiminta painottuu lakisääteisiin tehtäviin. Merkittävä osuus työn kuvaan on rakentamiseen painottuva neuvontatyö. Rakennusluvitusta painottuu suhdanteiden mukaisesti. Vuonna 2014 uudispientalorakentamisen arvioidaan pysyvän vuoden 2013 tasolla, mutta toimenpideluvat tulevan lisääntymään jätevesi- ja maalämpöjärjestelmien luvitusten takia. Uudistuvat säädöksen edellyttävät koulutusta sekä lisäävät neuvontatyön määrää.

Hausjärven kunta ostaa Lopelta 50 %:n osuutta yhteisestä rakennustarkastajan virasta. Hausjärven rakennustarkastaja on jäänyt osa-aikaeläkkeelle, jolloin hänen työaikansa on 60 %. Rakennusvalvonnassa huomioidaan verolakien muutosten mukainen uusi tiedonantovelvollisuus 1.7.2014 alkaen. Tällöin luonnollisen henkilön on esitettävä loppukatselmuksessa rakennusvalvontaviranomaiselle Verohallinnon antama todistus siitä, että hän on täyttänyt tiedonantovelvollisuutensa koskien rakennustyön suorittaneista yrityksistä ja näille maksetuista suorituksista, samoin kuin työntekijöille mahdollisesti maksamistaan palkoista ja muista vastikkeista.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

490 Ympäristölautakunta

Ympäristötoimi

Ympäristön toiminta on lakisäateistä luvitusta, neuvontaa ja valvontatyötä. Maa-ainesottoasioissa työ painottuu luvitukseen ja ottoalueiden toiminnan valvontaan. Ympäristöluvitusten määrä riippuu yritystoiminnan luvanvaraisuudesta. Ympäristötoimessa neuvonta on erittäin merkittävä osa työmäärästä. Toimintavuoden aikana valmistaudutaan kunnan ympäristötoimen valvontasuunnitelman laadintavelvoitteeseen.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan on asetettu sitovia tavoitteita. Osa tavoitteista on valtuustoon nähden sitovia ja osa tavoitteista on kunnanhallitukseen nähden sitovia. Nämä tavoitteet on esitetty kunnanvaltuustoa ja kunnanhallitusta koskevassa talousarvion osassa. Ympäristölautakuntaan nähden sitovia tavoitteita ei ole asetettu.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-581,2	144,4	-436,8	-402,4	34,4	92,1 %
Tulot	320,1	-122,0	198,1	203,9	5,8	102,9 %
Netto	-261,1	22,4	-238,7	-198,5	40,2	83,2 %

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Asemakaavoitus				
- uudet pientalotontit, joilla kunnallistekniikka	14	0	0	
- tonttivaranto, asuintontit	55	55	139	253,0
- tonttivaranto, yritystontit	24	35	35	100,0
Rakennusvalvonta, luvitus				
- yhden asunnon talot (uudet)	10	15	10	66,0
- rivitalot (uudet)	0	1	2	200,0
- muut	113	100	94	94,0

PAINOPISTEALUEIDEN, MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN**PAINOPISTEALUEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI:****Kaavoitus ja maankäyttö**

Osavuosisyksöllä kaavoja on laadittu kunnanhallituksen 14.8.2012 hyväksymän kaavoitusohjelman mukaisesti.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

490 Ympäristölautakunta

Monnin koulun ja sen ympäristön asemakaava hyväksyttiin ja sai lainvoiman. Ryttylän Kulmatien asemakaavan muutos hyväksyttiin ja sai lainvoiman. Hikiään laadittiin Jaakkoharjun eteläpuolelle uuden pientaloalueen asemakaavan luonnos. Lisäksi tehtiin Ryttylän keskustan osa-alueen, Vilhontien ja Oitin keskustan länsiosan asemakaavamuutoksia. Kaavoituksen tavoitteet saavutettiin osin, sillä kaavoitushankkeet jaksottuvat osin useammalle vuoden ajalle. Ympäristöministeriö päätti 2.4.2014 vahvistaa Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaavan ja kaavan tulevan voimaan ennen lainvoimaisuutta. Osayleiskaavoista Monnia päästiin jatkamaan syksyllä, aikataulusta jäljessä. Hikiä- kirkonkylän osayleiskaavoitusta jatketaan Monnin kaavan valmistettua eikä sitä jatkettu vuonna 2014. Tavoite saada osayleiskaavaehdotukset hyväksyttäväksi v. 2014 ei epärealistisesta aikataulusta johtuen toteutunut. Vuoden 2014 kaavoituskatsaus laadittiin.

Maanhankintaneuvotteluja käytiin tarkastelujaksolla Monnissa, Ryttylässä ja Oitissa. Monnista ostettiin yhteensä neljä kiinteistöä/määräalaa, Ryttylästä kaksi ja Oitista yksi raakamaa-alue tulevaa kaavoitusta varten. Maa-alueita ostettiin yhteensä Monnista 39,6 hehtaaria, Ryttylästä 8,9 ha ja Oitista 1 ha. Raakamaan hankinnassa onnistuttiin hyvin.

Oitin, Ryttylän ja Hikiän taajamissa on asemakaavoitettua tonttivarantoa kahden vuoden tarpeisiin kunnan strategian mukaisesti. Oitissa tonttitarjonta uuden pientaloalueen asemakaavan myötä riittää yli viideksi vuodeksi.

Kaavoituksessa valmisteltiin lausuntoja kaava- ja voimalinjahankkeista 2 kpl ja poikkeamislupapäätöksiä tehtiin 5 kpl.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnassa keskityttiin vanhojen rauenneiden rakennuslupahankkeiden loppuunsaattamiseen. Toisen rakennustarkastajan virka täytettiin Lopen kunnan kanssa yhteisellä rakennustarkastajalla, joka on Lopen kunnan palveluksessa ja Hausjärvi ostaa puolet viranhaltijan työpanoksesta.

Rakennusvalvonnassa vuoden aikana käsiteltiin yhden asunnon uudisrakentamislupia 10 kpl ja rivitalojen lupia 2 kpl. Yhteensä lupapäätöksiä tehtiin 94 kpl. Suunnittelutarveratkaisuja tehtiin 4 kpl. Katselmuksia suoritettiin yhteensä 276 kpl.

Edellisvuodesta rakennuslupien kokonaismäärä väheni hiukan ja rakennusten yhteenlaskettu kerrosala väheni puoleen. Uusien asuntojen määrä kuitenkin lisääntyi.

Ympäristötoimi

Ympäristötoimen tehtävät painottuivat lupien käsittelyyn, valvontatehtäviin ja neuvontaan.

Ympäristölupa-asioita käsiteltiin neljä ja maa-ainelupahakemuksia kolme. Kunnan ympäristösuojelumääräykset tulivat voimaan alkuvuonna 2014. Muita tehtäviä olivat mm. viranhaltijapäätökset (7 kpl), annetut lausunnot (9 kpl), toiminnan rekisteröinti (1 kpl) ja luonnonsuojelulain mukainen päätös luonnonmuistomerkestä.

Tammi-joulukuu 2014

490 Ympäristölautakunta

TALOUDELLISEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI:

Talouden nettototeutuma kaavoituksella ja maankäytöllä, ympäristölautakunnalla, rakennusvalvonnalla ja ympäristölautakunnan hallinnolla on toteutunut muutettua talousarviota hieman paremmin. Rakennusvalvonnan ja ympäristön tulot toteutuivat muutettua talousarvioita paremmin. Ympäristöasioiden tulot ylittivät talousarvion, koska maa-ainesluvitusten määrä ylitti arviot vuodelle 2014. Talousarviota pienempinä toteutuneet menot paransivat nettototeutumaa. Merkittävin säästö menoissa saavutettiin asiantuntijapalveluiden ostoissa, jotka jäivät talousarviota pienemmiksi. Tämä johtui maankäytön- ja kaavoituksen osalta osayleiskaavoitustöiden siirtymisestä osin ensivuodelle, ympäristötoimessa yhteistyöhankkeiden vähäisyydestä ja rakennusvalvonnassa rakennuslupa-asioihin varattujen asiantuntijapalvelujen säästöistä.

Kaavoituksessa yksityisiltä maanomistajilta laskutettavat kunnallistekniikan rakentamismaksut eivät kohdistu vuodelle 2014 mutta samansuuruisiksi budjetoitu menoerä kunnallistekniikan rakentamiskustannuksista ei kuormita menoeränä. Tuloista ympäristöasioiden tulot ylittivät talousarvion, koska maa-ainesluvitusten määrä ylitti arviot vuodelle 2014.

Sisäistä valvontaa on suoritettu kuukausittain ja osavuositain. Ympäristölautakunnan kokouksissa on käsitelty talouden toteutumaa säännöllisesti kuluja ja tuloja tarkastellen.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTAAN NÄHDEN SITOVIA STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Ympäristölautakuntaan nähden sitovia strategisia tavoitteita ei ollut asetettu.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

51 Perusturvalautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Perusturvalautakunnan vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: hallinto, sosiaalityö, vammaispalvelut, vanhus-
tenhuolto ja terveystyöt.

Perusturvalautakunnan strategia:

Tuemme kuntalaisia erilaisissa elämänvaiheissa ennaltaehkäisevästi, asiakaslähtöisesti ja palveluhenkisesti
järjestämällä lakisääteiset sosiaalipalvelut, käyttämällä vaihtoehtoisia palvelujen järjestämistapoja sekä tu-
kemalla omaehtoista vastuunottoa siten, että perusturvallisuus säilyy.

Perusturvalautakunnan eri tehtäväalueilla pyritään vastaamaan hyvinvointikertomuksesta nouseviin haas-
teisiin: ikääntyvän väestön palvelurakenne, nuorten aikuisten syrjäytymisen ehkäiseminen, vanhemmuuden
tukeminen, ehkäisevän työn kehittäminen ja avoimuuden palveluihin resurssoinen sekä tiivis yhteistyö.

Perusturvalautakunnan valtuustotason sitovia tavoitteita ovat: nuorten syrjäytymiskehityksen katkaisemi-
nen, 500 päivää työttömänä olleiden henkilöiden aktivointi, lastensuojelutarpeen selvittäminen lain edellyt-
tämissä määräaajoissa ja toimiva palvelurakenne vanhus- ja nuorisohuollon palveluissa.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-27 560,3	-4,2	-27 564,5	-27 601,7	-37,2	100,1 %
Tulot	2 201,6	0,0	2 201,6	2 283,5	81,9	103,7 %
Netto	-25 358,7	-4,2	-25 362,9	-25 318,2	44,7	99,8 %

OLELLISET TAPAHTUMAT TARKASTELUKAUDELLA

14 potilaspaiikkaa siirtyi terveyskeskuksen kuntayhtymältä perusturvan alaisuuteen Hoivaosastoksi
1.1.2014.

Perintövaroin rahoitettava ehkäisevän lastensuojelun kehittämishanke vakiinnutti paikkaansa Lounatuulen
perhetyön muodossa. Perintövaroin rahoitettavassa Aktivointihankkeessa laajennettiin kuntouttavan työ-
toiminnan toimintamuotoja (paikkojen lisäys, ryhmätoiminnan kehittäminen, ohjaus). Työllisyystukivaroin
sosiaalitoimeen palkattiin 2 kuntouttavan työtoiminnan ohjaajaa.

Paikallisesti ja seutukunnallisesti tehtiin tiivistä yhteistyötä. Hausjärven kunta haki yhdessä Lopen ja Riihi-
mäen kanssa kuntakokeiluun asumispalvelujen kehittämiseksi. Seudullinen kokeilu hyväksyttiin vuosille
2015-2017. Hausjärvellä kokeilussa tavoitteena on kehittää ryhmäkoti-asumista kehitysvammaisille kuntalai-
sille Oitissa.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Perusturvalautakunnan talousarvio toteutui talousarvion mukaisena. Tilikausi toteutui 99,9 %. Toiminta-
tuotot toteutuivat 103,7 % ja toimintakulut 100,1 %. Suurimmat menoylitykset kohdistuivat terveystyö-

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

51 Perusturvalautakunta

luihin (Koivikkokoti ja ensihoito. Ylitykset voitiin kattaa toimialan sisällä, arvioitua alhaisempina toteutuneista sosiaalipalvelujen menoista.

PERUSTURVALAUTAKUNTAAN NÄHDEN SITOVIA STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Lasten ja nuorten hyvinvointi. Nuorten syrjäytymiskehityksen katkaiseminen.	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä pysyy vuoden 2011 tasolla (keskimäärin 22/kk).	Tavoitetta ei saavutettu. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä vuonna 2014 oli keskimäärin 41 henkilöä/kk.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Lasten ja nuorten hyvinvointi. Varhaisen tuen vahvistaminen ja ehkäisevän lastensuojelutyön kehittäminen.	Hyvä taso: 4 kehittämishanketta Tyydyttävä taso: 2 kehittämishanketta	Hyvä taso on saavutettu.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Vanhusten kotona asumisen tukeminen. Kotipalvelun käyntimäärät.	Kotipalvelun käyntimäärät lisääntyvät vuoden 2013 tasosta.	Kotipalvelun käyntimäärät jäivät vähän alle vuoden 2013 tason.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	500 päivää työttömänä olleiden henkilöiden aktiivointi	Hyvä taso: 38 hlöä/kk Tyydyttävä taso: 42 hlöä/kk	Vuonna 2014 500 päivää työttömien määrä on ollut 51 hlö/kk. Tavoitetta ei saavutettu.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Lastensuojelutarpeen selvittäminen lain edellyttämässä määrääjaisissa.	Hyvä taso: yli 98 % ilmoituksista otettu käsittelyyn 7 arkipäivän kuluttua ilmoituksesta Tyydyttävä taso: 90-98 % ilmoituksista otettu käsittelyyn 7 arkipäivän kuluttua ilmoituksesta	Hyvä taso on saavutettu.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Toimiva palvelurakenne vanhustenhuollon palveluissa. Siirtoviivemaksut.	Hyvä taso: Ei siirtoviivemaksuja. Tyydyttävä taso: Siirtoviivemaksuja on enintään 10 pv.	Tyydyttävä taso saavutettiin: siirtoviivemaksuja kertyi 2 pv.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Toimiva palvelurakenne vanhustenhuollon palveluissa. Asumispalvelun tarpeen selvittäminen ja palvelun tarjoaminen lakisääteisessä ajassa.	Hyvä taso: Asumispalvelun tarve selvitetään enintään 3 kk palvelutarpeen esiintumisesta ja palvelu pystytään tarjoamaan enintään 3 kk:n kuu-kauden sisällä päätöksen tekemisestä.	Tavoitetta ei saavutettu. 3/23 hakijan kohdalla asumispalvelua ei pystytty järjestämään 3 kk:n sisällä hakemuksen saapumisesta.
Ammattitaitoisen ja osaan henkilöstön rekrytointi ja palveluksessa pitäminen	Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.	Avoinna olevat toistaiseksi voimassa olevat palvelussuhteet täytetään päteillä henkilöillä.	Tavoitetta ei ole saavutettu sosiaalityöntekijöiden kohdalla.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

510 Hallintopalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallinnon tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: perusturvalautakunta ja sosiaalitoimisto.

Vastuuhenkilö on perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

- Palvelujen järjestäminen ammattitaitoisen henkilöstön avulla toimialalle myönnettyjen määrärahojen puitteissa.
- Sosiaali- ja terveystalouden palvelurakenteen toimivuuden/kattavuuden varmistaminen/suunnittelu ja sote-rakennemuutoksessa aktiivisesti vaikuttaminen.

TAVOITTEET JA KEINOT

- Hyvinvointikertomuksesta nouseviin haasteisiin (lasten ja nuorten hyvinvointia tukevat toimenpiteet, lapsiperheiden ehkäisevät tukitoimet ja vanhusten kotona asumisen tukeminen) vastaaminen eri tehtäväalueille.
- Tiivis käytännön yhteistyö seutukunnallisesti ja eri hallintokuntien kesken.
- Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Hoivaosaston (14 asukaspaikkaa) siirtyminen terveyskeskuksen kuntayhtymältä perusturvan alaiseksi toiminnaksi 1.1.2014.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-279,2	0,0	-279,2	-274,8	4,4	98,4 %
Tulot	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0 %
Netto	-279,2	0,0	-279,2	-274,7	4,5	98,4 %

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Tehokkuus/taloudellisuus				
Sos.palvelut netto €/asukas	1 316	1 383	1 129	81,7
Terveystaloudellisuus netto €/asukas	1 725	1 705	1 725	101,2

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****510 Hallintopalvelut**

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Sosiaali- ja terveystoimen kokonaisuutta selvitettiin kuntarakenneselvitystä varten yhdessä Riihimäen ja Lopen viranhaltijoiden kanssa.

Perintövaroin rahoitettava ehkäisevän lastensuojelun kehittämishanke vakiinnutti paikkaansa Lounatuulen perhetyön muodossa. Hankkeessa otettiin käyttöön uusina työmuotoina perhevalmennuksen vahvistus, asiantuntijapalvelun osto asiakasperheille sekä teemaluennot.

Perintövaroin rahoitettavassa Aktivointihankkeessa laajennettiin kuntouttavan työtoiminnan toimintamuotoja (paikkojen lisäys, ryhmätoiminnan kehittäminen, ohjaus). Työllisyystukivaroin sosiaalitoimeen palkattiin 2 kuntouttavan työtoiminnan ohjaajaa. 500 päivää työttömänä olleiden kuntalaisten määrässä ei saavutettu asetettua tavoitetta. Kuntouttavaan työtoimintaan valmisteltiin asiakaslähtöistä ja osallistavaa arviointimallia ylemmän AMK:n lopputyönä. Lopputyö valmistuu alkuvuodesta 2015.

Perusturvatoimen ja sivistystoimen yhteistyöhön kiinnitettiin erityistä huomiota. Nuorten yhteistyöryhmässä valmisteltiin nuorten palvelujen palveluvalikkoa julkaistavaksi kunnan Internet-sivuilla. Palveluvalikko valmistuu alkuvuodesta 2015.

Hoivaosasto (14 paikkaa) siirtyi terveyskeskuksen kuntayhtymältä perusturvan alaiseksi toiminnaksi 1.1.2014. Kaikki hoivaosaston asukkaat tulivat muuton yhteydessä terveyskeskuksen vuodeosastolta.

Lastensuojelun (2) ja aikuissosiaalityön (1) sosiaalityöntekijän virat täytettiin vuoden määräaikaisilla työntekijöillä. Hoivaosaston vastaava sairaanhoitaja irtisanoutui kesäkuussa.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Perusturvalautakunnan talousarvio toteutui talousarvion mukaisena.

Terveyspalvelujen osalta menot ylittyivät Koivikkokodin sekä ensihoidon menojen osalta. Ylitykset voitiin kattaa toimialan sisällä, arvioitua alhaisempina toteutuneista sosiaalipalvelujen menoista.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

520 Sosiaalityö

TEHTÄVÄN KUVAUS

Sosiaalityö sisältää seuraavat tulosityksiköt: sosiaalityön henkilöstö, lastensuojelun avustukset, lasten ja nuorten sijaishuolto, muut lasten ja perheiden palvelut, päihdehuolto, toimeentulotuki, työpajat ja työvoiman palvelukeskus.

Vastuuhenkilö on sosiaali- ja perhetyöntekijöiden työn sisältöön liittyvissä asioissa johtava sosiaalityöntekijä. Muilta osin vastuuhenkilö on perusturvajohtaja, joka vastaa erityisesti ostopalvelujen käytöstä.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- Lakisääteisten sosiaalityön palvelujen järjestäminen laadukkaasti ja kustannustietoisesti.
- Varhaisen tuen tukimuotojen kehittäminen.
- Toimeentulotukiasiakkaiden aktivointi.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Lastensuojelutarpeen selvitykset saadaan tehtyä lakisääteisessä määräajassa.

- hyvä taso: 98-100 % ilmoituksista on otettu käsittelyyn 7 arkipäivän kuluessa ilmoituksesta
- tyydyttävä taso: 90-97 % ilmoituksista on otettu käsittelyyn 7 arkipäivän kuluessa ilmoituksesta

Varhaisen tuen vahvistaminen ja ehkäisevän lastensuojelutyön kehittäminen kunnallisesti, seudullisesti ja koko Kanta-Hämeen alueella.

- hyvä taso: 4 kehittämishanketta
- tyydyttävä taso: 2 kehittämishanketta

500 päivää työttömänä olleiden määrä.

- hyvä taso: 38 henkilöä/kk (kuukausien keskiarvon mukaan)
- tyydyttävä taso: 42 henkilöä/kk (kuukausien keskiarvon mukaan)

Nuorisotyöttömyyden kasvun pysäyttäminen.

- hyvä taso: alle 25-vuotiaiden työttömien määrä alenee vuodesta 2011

TAVOITTEET JA KEINOT

- Nuorten palvelujen suunnittelu, hankkiminen ja olemassa olevien palvelujen hyödyntäminen seudullisen toiminnan ja hankkeiden kautta: Ankkuritoiminta, Nuppi, nuorten parissa työskentelevien työntekijöiden yhteistyöryhmä.
- Työpajatoiminnan paikallinen kehittäminen yhteistyössä toiminnasta vastaavan Hyvinkään-Riihimäen Seudun Ammattikoulutussäätiön kanssa.
- Nuorten aikuisten syrjäytymisen ehkäiseminen nuorten aktivointia tukevien työmenetelmien laajentamisen ja tiiviin yhteistyön avulla.
- Eläkeselvittelyjen aloittaminen yhteistyössä HRAKS:n työpajojen, palvelukeskuksen ja Attendon kanssa.
- Vanhemmuuden tukeminen ja ehkäisevän työn kehittäminen Lounatuulen perhetyön, kotipalvelun perhetyön, sosiaalityön, neuvoloiden ja muiden yhteistyötahojen tiiviillä yhteistyöllä.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

520 Sosiaalityö

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-3 190,9	-2,0	-3 192,9	-3 071,0	121,9	96,2 %
Tulot	346,5	0,0	346,5	284,2	-62,3	82,0 %
Netto	-2 844,4	-2,0	-2 846,4	-2 786,9	59,5	97,9 %

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Lastensuojelu				
Lastensuojeluilmoitukset	248	200	214	107,0
Lastensuojelun asiakkaat/v.	219	190	227	119,5
Avohuollon piirissä olevat lapset/v.	154		95	
Lasten lukumäärä perhetyössä	46	55	62	112,7
Sijoitetut lapset vuoden aikana	37	19	20	105,3
Sijoitetut lapset 31.12.	19	18	20	111,1
Jälkihuollon piirissä olevat nuoret/v.	3	5	3	60,0
Kasvatus- ja perheneuvolan suoritteet	821	770	959	124,5
Aikuissosiaalityö				
Alle 25-v. lkm toimeentulotuessa	69	62	37	59,7
Toimeentulotukea saaneet ruokakunnat	296	250	222	88,8
500 pv työttömänä olleiden määrä/kk (ka)	53	38	51	134,2
A-klinikan suoritteet	708	580	756	130,3

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Lastensuojelutarpeen selvitysten ja kehittämishankkeiden osalta saavutettiin hyvä taso.

Perintövaroin rahoitettava ehkäisevän lastensuojelun kehittämishanke vakiinnutti paikkaansa Lounatuulen perhetyön muodossa. Hankkeessa otettiin käyttöön uusia työmuotoja; perhevalmennuksen vahvistus, asi-
antuntijapalvelun osto asiakasperheille sekä teemaluennot.

Perintövaroin rahoitettavassa Aktivointihankkeessa laajennettiin kuntouttavan työtoiminnan toimintamuotoja (paikkojen lisäys, ryhmätoiminnan kehittäminen, ohjaus). Työllisyystukivaroin sosiaalitoimeen palkattiin 2 kuntouttavan työtoiminnan ohjaajaa. Kuntouttavaan työtoimintaan valmisteltiin asiakaslähtöistä ja osallistavaa arviointimallia ylemmän AMK:n lopputyönä. Lopputyö valmistuu vuoden 2015 alussa.

Sosiaalityö oli mukana SOSII-hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on luoda kuntaan nuorten palveluvalikko, kehittää ylläpitävää ja kuntouttavaa ryhmätoimintaa sekä sosiaalista kuntoutusta osana perustyötä.

Eläkeselvittelyt aloitettiin yhteistyössä sosiaalityön, HRAKS:n työpajan ja Attendon kanssa.

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****520 Sosiaalityö**

Työmarkkinatukea saavien 500 päivää työttömänä olleiden henkilöiden määrässä tavoitetta ei saavutettu. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli 51 hlö/kk.

Nuorisotyöttömyyden kasvun pysäyttämisessä ei saavutettu hyvää tasoa. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli 41 henkilöä/kk.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toimintatuottojen osalta talousarvion tulosarviota ei saavutettu. Toimintatuottojen talousarviota vähäisempään kertymiseen vaikuttavat:

- asiakasmaksutuloihin kirjautuneiden lasten/nuorten itsenäistymisvarojen siirto lapsen/nuoren omalle pankkitilille,
- vuonna 2013 liikaa maksetun perustoimeentulotuen valtionosuuden palautus,
- vuoden 2014 perustoimeentulotuen valtionosuuden talousarviota alhaisempi määrä.
- myönnetyn toimeentulotuen takaisinperintä.

Syksyn 2014 aikana selvitettiin vahinkotapahtumaa elatustukiasiassa. Asiassa tehtiin vahinkoilmoitus vakuutusyhtiölle. Asian käsittely on vielä kesken.

Joulukuussa 2014 HO:n päätöksen mukaisesti maksettiin hävityn hallintoriidan menoina Hämeenlinnan kaupungille 72.447,43 €. Luottotappioksi on kirjattu 61.999 € hallinto-oikeudessa keskeneräisenä olevasta hallintoriidasta, koskien lastensuojelun kustannuksia.

Toimintamenot toteutuivat talousarviota alhaisempina erityisesti toimeentulotuen osalta.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

540 Vammaispalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vammaispalveluihin kuuluvat tulosityksiköt kehitysvammahuolto ja muu vammaishuolto.

Vastuhenkilö on vammaispalvelusta vastaava sosiaalityöntekijä ja ostopalvelujen osalta perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

- Vammaishuollon palvelujen järjestäminen sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

TAVOITTEET JA KEINOT

- Vammaispalvelun asiakkaiden palvelusuunnitelmien tekeminen ja päivittäminen lain vaatimissa puitteissa.
- Vammaispalvelun seudullisten ohjeiden tekeminen.
- Vaikeavammaisten kuljetuspalvelun keskitetyn taksikutsujärjestelmän kilpailuttaminen yhdessä Lopen kunnan kanssa

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-2 690,7	0,0	-2 690,7	-2 682,8	7,9	99,7 %
Tulot	113,2	0,0	113,2	100,5	-12,7	88,8 %
Netto	-2 577,5	0,0	-2 577,5	-2 582,2	-4,7	100,2 %

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Asumispalvelupäivät	13 558	13 130	14 536	110,7
Vammaispalvelun asiakkaat /v.	174	195	178	91,3
Vaikeavammaisten kuljetuspalvelun asiakkaat/vuosi	122	135	116	85,9

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vammaispalveluissa paineita oli erityisesti palveluasumisen järjestämisessä. Hausjärven kunta haki yhdessä Lopen ja Riihimäen kanssa kuntakokeiluun asumispalvelujen kehittämiseksi. Kesäkuussa 2014 valtiovarainministeriöstä saadun tiedon mukaan seudullinen kokeilu hyväksyttiin vuosille 2015-2017. Hausjärvellä kokeilussa tavoitteena on kehittää ryhmäkotiasumista kehitysvammaisille kuntalaisille Oitissa.

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****540 Vammaispalvelut**

Vammaispalvelun asiakkaiden palvelusuunnitelmien tekeminen ja päivittäminen onnistui pääosin uusien asiakkaiden kohdalla.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisena.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

550 Vanhustenhuolto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tulosalue käsittää tulosyksiköt kotipalvelu, omaishoidontuki, tukipalvelut, vanhusten päivätoiminta, ikäpiste, asumispalvelut ja muut asumispalvelut/ostopalvelut.

Vastuuhenkilö on kotihoidon, omaishoidontuen, tukipalvelujen ja päivätoiminnan osalta kotipalvelunohjaaja. Ikäpisteen ja asumispalvelujen vastuuhenkilö on osastonhoitaja. Ostopalveluista vastaa perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- Vanhusten kotona asumisen tukeminen.
- Vanhuspalvelulain toteuttaminen.
- Vanhustenhuollon palvelurakenteen kokonaisuuden toimivuus.

STRATEGISET TAVOITETASOT

- Siirtoviivemaksut
hyvä taso: ei siirtoviivemaksuja.
tydyttävä taso: siirtoviivemaksuja on enintään 10 päivää/v.
- Asumispalvelun tarjoaminen lakisääteisessä ajassa
hyvä taso: asumispalvelu voidaan tarjota 3 kuukauden kuluessa asumispalvelupäätöksen tekemisestä
- Kotipalvelun käyntimäärät lisääntyvät vuoden 2013 tasosta.

TAVOITTEET JA KEINOT

- Vanhustenhuollon palvelurakenteen toimivuutta parannetaan joustavalla ja tiiviillä yhteistyöllä terveyskeskuksen kuntayhtymän kanssa.
- Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon toiminnallisen yhdistämisen suunnittelu.
- SAS-työryhmän toiminnan ja tehtävän selkeyttäminen.
- Kotiuttamistoiminnan yhteistyön tiivistäminen.
- Hyvinvointia edistävät kotikäynnit.
- Yhteistyön jatkaminen muistiyhdistyksen kanssa
- Ikäpisteen toiminnan selkeyttäminen

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Hoivayksikön (14 asukaspaikkaa) siirtyminen terveyskeskuksen kuntayhtymältä perusturvan alaiseksi toiminnaksi 1.1.2014.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

550 Vanhustenhuolto

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-6 180,0	-2,2	-6 182,2	-6 218,7	-36,5	100,6 %
Tulot	1 741,9	0,0	1 741,9	1 898,7	156,8	109,0 %
Netto	-4 438,1	-2,2	-4 440,3	-4 319,9	120,4	97,3 %

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Kotipalvelun asiakkaat	122	150	161	107,3
Kotipalvelun käyntikerrat (kaikki)	34 098	31 550	34 060	108,0
Tukipalvelujen asiakkaat	158	150	158	105,3
Asumispalvelupäivät	27 797	27 400	30 082	109,8
Laitoshoitopäivät	1 196	6 205	5 111	82,4

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Hoivaosasto siirtyi terveyskeskuksen kuntayhtymältä perusturvatoimelle suunnitellusti 1.1.2014. . Kaikki hoivaosaston asukkaat siirtyivät muuton yhteydessä terveyskeskuksen vuodeosastolta.

Yhteistyön tiivistämistä tapahtui erityisesti Koivumäen asumispalveluyksikön, Hoivaosaston ja ryhmäkodin toiminnoissa.

Koivumäen asumispalveluyksikön asukashuoneet pintaremontoitiin keväällä 2014. Pintaremontti aloitettiin hoivayksikön puolella syksyllä 2014. Remontin vaatiman väistöhuonetilan takia kaikkia asukashuoneita ei ole pystytty täyttämään. Tämä on aiheuttanut väliaikaisesti kahden hengen huoneiden lisääntynyttä käyttöä.

Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon toiminnallisen yhdistymisen suunnittelu aloitettiin syksyllä 2014. Yhdistyminen tapahtuu vuoden 2015 alkupuolella.

Siirtoviivemaksuja vuoden 2014 aikana kertyi 2. Asumispalvelu pystyttiin tarjoamaan 20/23 hakijalle 3 kuukauden kuluessa asumispalvelupäätöksen tekemisestä.

Kotipalvelun käyntimäärä jäi vähän vuoden 2013 tasoa alhaisemmaksi.

SAS-työryhmän toimintaa selkeytettiin.

Hyvinvointia edistävät kotikäynnit (HYKO-käynnit) tehtiin suunnitellusti vuoden 2014 aikana 80 vuotta täyttävälle yksin asuville henkilöille, jotka eivät olleet säännöllisten asumis-, koti- tai tukipalveluiden piirissä. Sosiaaliohjaajan HYKO-käynnin vastaanotti 16/24 henkilöstä.

Yhteistyötä muistiyhdistyksen kanssa jatkettiin. Yhdistys piti kevään 2014 aikana muistikahvilaa 1 kerta/kk Oitin Lehtimajoilla.

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****550 Vanhustenhuolto**

Ikäpiste oli suljettuna kevään lopusta alkusyksyyn työntekijäresurssin puuttumisen takia.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toimintatuotot toteutuivat talousarviossa arvioitua korkeampina.

Toimintakulujen osalta toteuma oli arvioitua suurempaa asiakaspalvelujen ostojen, asiantuntijapalvelujen sekä lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden osalta. Henkilöstömenot toteutuivat talousarviossa arvioitua alhaisempina.

Tulosalueen toimintakate toteutui 97,5 %.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

570 Terveyspalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Terveyspalvelut sisältää Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-15 219,5	0,0	-15 219,5	-15 354,4	-135,0	100,9 %
Tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Netto	-15 219,5	0,0	-15 219,5	-15 354,4	-135,0	100,9 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Saattohoitoa tarjoavan Koivikkokodin käyttö oli huomattavasti arvioitua suurempaa. Koivikkokotiin lähteen tekee aina lääkäri.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Terveyspalvelujen osalta Koivikkokodille varattu määräraha ylittyi noin 121.200 € sekä ensihoidon määräraha noin 20.700 €. Terveyspalvelujen menoylitys voitiin kattaa toimialan sisällä, arvioitua alhaisempina toteutuneista sosiaalipalvelujen määrärahoista.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

61 Sivistyslautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Sivistyslautakunnan vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: hallintopalvelut, varhaiskasvatus, peruskoulut, toisen asteen koulutus, kulttuuri- ja museotoimi, liikunta- ja nuorisotoimi, kirjastotoimi sekä kansalaisopisto.

Sivistyslautakunnan toiminta-ajatus: sivistyslautakunta vastaa toimialaansa kuuluvien palvelujen ajanmukaisesta, kustannus- ja arvotietoisesta järjestämisestä hausjärveläisille käytössä olevien voimavarojen mukaan.

Sivistyslautakunta pyrkii koko toimialaansa ohjatesaan ottamaan huomioon Hausjärven kunnan hyvinvointikertomusluonnoksen valmistelussa esiin tulleita asioita seuraavasti:

- Koulujen henkilöstön, oppilashuollon henkilöstön ja kouluterveydenhuollon henkilöstön yhteistyön tiivistäminen.

Tämä on jatkoa lautakunnan 2013 hieman vastaavalle tavoitteelle. Tarkoituksena on selkeyttää eri toimijoiden tehtäviä ja palveluja siten, että lapsi ja nuori osataan ohjata tarvittavien palveluiden piiriin.

- Eri toimijoiden nivelvaiheyhteistyö varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Esiopetuksesta - perusopetuksen alkuopetukseen.

Esiopetus järjestetään kouluissa, joissa toiminnasta vastaa rehtori. Tällä hetkellä esiopetuksen oppilaiden terveydenhoito järjestetään neuvoloissa. Lapsi tulee kouluterveydenhuollon piiriin ensi luokkalaisena. Lasta koskeva tiedonkulku huoltajien, neuvoloiden, kouluterveydenhuollon ja koulun välillä ei toimi parhaalla mahdollisella tavalla.

Kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle.

Tämä nivelvaihe on ollut erityisen kehittämisen kohteena. Siirtyminen uuteen kouluun, luokanopettajajärjestelmästä aineenopettajajärjestelmään, uudet oppiaineet ovat iso askel, jossa tarvitaan tukea.

Perusopetuksen päättöluokan opintojen ohjaus ja toiselle asteelle sijoittumisen seuranta ja ns. jälkiohjaus. Hyria Oy on määrätietoisesti kehittänyt yhteistyötä ja kontakteja kuntien perusopetuksen opintojen ohjaukseen. Yhteisvalinnan seuranta ja jälkiohjausta on parannettu. Paikallisia toimintoja on edelleen kehitettävä siten, että nuorten sijoittumista ja opintojen keskeyttämisistä seurataan. Yhteistyötä työpajatoiminnan kanssa tulee lisätä.

- Riittävien voimavarojen osoittaminen lakisääteisiin varhaiskasvatuksen ja opetustoimen toimintoihin.

Kunnanhallituksen kehittämiskohteisiin kuuluu myös lapsiperheisiin suunnatut tukitoimet, joilla pyritään ehkäisemään raskaita lastensuojelutoimia. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen riittävät voimavarat ovat yksi tärkeä tekijä, joiden avulla perheiden tilanteiden kriisiytymistä voidaan osaltaan hallita. Tätä tapahtuu jo nyt, mutta valitettavasti näkyviin tulevat vain ne tapaukset, jotka kriisiytyvät, eivät ne, joissa koulutoimen, oppilashuollon ja perhetyön voimin kriisiytyminen on pystytty estämään.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

61 Sivistyslautakunta

- Päihdevalistus

Hausjärven kunta on savuton kunta. Tämän tulee näkyä mm. siten, että tupakointiin kunnan tiloissa puututaan. Päihdevalistus tulee sisältyä kaikkien koulujen työsuunnitelmiin. Yhteistyötä alueellisiin toimijoihin, kuten Nuppi, Ankkuri ja Neuvola.fi tulee lisätä.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-14 951,4	137,9	-14 813,5	-14 892,1	-78,6	100,5 %
Tulot	1 102,9	-20,0	1 082,9	1 093,3	10,4	101,0 %
Netto	-13 848,5	117,9	-13 730,6	-13 798,7	-68,1	100,5 %

Sivistyslautakunnan toiminnan arviointi

Palveluseteliuudistus otettiin käyttöön ryhmämuotoisen yksityisen päivähoiton järjestämisessä 1.1.2014 ja kevään aikana on valmisteltu perhepäivähoidon palvelusetelin käyttöönottoa 1.8.2014. Uudistus on toteutunut suunnitelmien mukaisesti ja sen vaikutukset ovat olleet ennakoitua.

Taloussuunnitelma sisälsi merkittäviä toimitilojen muutoksia nuorisotoimessa ja kansalaisopiston toiminnassa. Toiminta uusissa tiloissa käynnistyi syyskauden alussa.

Hausjärvelle on myönnetty valtion erityisavustusta sekä lukuvuodelle 2013-2014 että 2014-2015. Aikaisempi erityisavustuskauti päättyi 31.7.2014 ja jälkimmäinen 31.7.2015. Avustus on budjetoitu hallintoon.

1.8.2014 voimaan tullut Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki on muuttanut opetuksen eri asteiden opetussuunnitelmien perusteita. Muutoksia on valmisteltu seutukunnallisesti ja kuntakohtaisesti. Seutukunnallista opiskelija ja oppilashuollon koordinoitua varten on perustettu ohjausryhmä, johon kuuluvat opetustoimen, perusturvan ja terveydenhuollon edustajat. Oppilas- ja opiskelijahuollon paikalliset opetussuunnitelmamuutokset valmisteltiin syksyllä 2014. Koulupsykologin ostopalvelua lisättiin 22 tunnista viikossa 30 tuntiin viikossa.

Kuntarakenneselvityksen sivistystoimialaa koskeva osuus on valmisteltu oman toimen ohella seutukunnallisesti Hausjärven toimiessa puheenjohtajana ja selvityksen organisoijana. Tämä on työllistänyt koko sivistystoimialan henkilöstöä merkittävästi. Rakenneselvitykseen liittyvänä seutukunnan opetuksen järjestäjät ovat hakeneet valtakunnalliseen lukioita koskevaan verkostolukion koulutuskokeiluun.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

61 Sivistyslautakunta

SIVISTYSLAUTAKUNTAAN NÄHDEN SITOVIA STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Lasten ja nuorten hyvinvointi. Varhaiskasvatus-, opetus-, oppilashuolto- ja terveydenhuoltohenkilöstön yhteistyö	Seudullisen oppilashuollon osaava-hankeeseen osallistuminen ja hankkeen hyödyntäminen kuntakoh- taisessa kehittämistyössä.	Seudullista hanketta ei hyväksytty osaava-hankkeeksi. Opetussuunnitelmaa ja siihen liittyvää oppilashuollon osiota valmistellaan kolmen kunnan yhteistyönä. Oppilashuollon seudullinen ohjausryhmä on perustettu.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Lasten ja nuorten hyvinvointi. Liikuntakerhojen määrä	Liikunta- ja nuorisotoimi: 650 liikuntakerhotuntia Koulut: 340 kerhotuntia	Liikunta- ja nuorisokerhoja 491 tuntia ja kouluilla kerhotunteja yhteensä 305.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Lasten ja nuorten hyvinvointi. Päihdevalistus yhteistyössä sidosryhmien kanssa (vanhempainoimikunnat, urheiluseurat,...)	Jokaisella koululla on järjestetty vähintään yksi tilaisuus.	Tavoite on saavutettu.
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talo- usalueelta	Lukio-opetuksen säilyminen kunnassa	Hausjärven perusopetuksen päättötodistuksen saaneista, lukioon hakeutuvista nuorista, 45 % hakee oman kunnan lukioon. Seudullinen yhteistyö muiden kuntien kanssa.	36 % lukioon hakeneista haki oman kunnan lukioon. Tältä osin tavoitetta ei saavutettu. Hausjärvi, Loppi ja Riihimäki ovat saaneet luvan seutulukioon koulutuskokeiluun 2015-2016.
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talo- usalueelta	Opetussuunnitelman valmistelu	Osallistutaan seudullisen kuntien yhteiseen opetussuunnitelmatyöhön. Arvopohjan kartoitus tehty.	Opetussuunnitelmaa valmistellaan kolmen kunnan yhteistyönä. Arvopohjan kartoitus toteutettiin henkilöstön osalta opettajatyöpäivänä.
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talo- usalueelta	Kirjastopalvelujen tarjoaminen kuntalaisille.	Lainausmäärä/asukas pysyy vuoden 2013 tasolla tai kasvaa. Ryttylän alueen kirjastopalvelut toteutetaan kirjastoautolla.	Lainausmäärä / asukas -tavoitetta ei saavutettu. Kirjastoauto palvelee Ryttylän alueella suunnitellusti.
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talo- usalueelta	Nuorisotoimen toimintatilat	Monnin, Hikiän ja Ryttylän nuorisotilakysymykset ratkaistu.	Tavoite saavutettu. Monnissa ei ole toimintaa toistaiseksi vähäises- tä kysynnästä johtuen.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

61 Sivistyslautakunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Kansalaisopiston palveluiden tarjoaminen kuntalaisille	Vuosittain vähintään neljä alueellista yhteistyöhanketta. Vapaan sivistystyön hallinnollisten ja toiminnallisten yhteistyövaihtoehtojen selvittäminen seutukunnalla.	Tavoite yhteistyöhankkeiden osalta saavutettu. Yhteistyön alueellisen kehittämisen kannalta olennainen on alussa oleva laatu- ja kehittämishanke Kanta-Hämeen Siviste, jossa naapuriopistojen ohella mukana ovat myös Forssan seudun kansalaisopistot sekä Hämeen kesäyliopisto. Ministeriön rahoittamassa hankkeessa etsitään yhteistyökuvioita, jotka ovat mahdollisia ilman hallinnollisia muutoksia.
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Kansalaisopiston toimintatilat	Nykyisen KOTalon toiminnot on siirretty uusiin tiloihin.	Tavoite saavutettu.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

610 Hallintopalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallintopalveluihin kuuluvat luottamushenkilöhallinto ja lautakunnan hallintopalvelut.

Vastuhenkilö on sivistystoimenjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

- Toimialan palvelujen suunnittelu ja kehittäminen.
- Koulurakentamisen ja peruskorjausten suunnittelu ja valmistelu yhdessä muiden hallintokuntien kanssa.
- Sivistyslautakunnan kokousten järjestely, asioiden valmistelu ja päätösten täytäntöönpano
- Henkilöstön koulutus.
- Koulukuljetusten järjestely.
- Koulujen opetussuunnitelmatyö.
- Sivistystoimialan valmiussuunnitelman jatkovalmistelu.

TAVOITTEET JA KEINOT

- Yhteistyö kuntalaisten, luottamushenkilöstön ja palkatun henkilöstön välillä palveluja tuottaessa.
- Palautteen kerääminen toiminnasta ja muutostarpeiden ennakointi.
- Henkilöstökokoukset, rehtorikokoukset,
- Moniammatillinen yhteistyö koulutuksessa, oppilashuollossa ja tukipalveluissa.
- Toimintaympäristön muutosten (esimerkiksi lainsäädäntö) vaikutusten ennakointi omassa toiminnassa.
- Koulutoimessa suunnittelijan tehtävä 8 tuntia / viikko koulun työaikana. Opetussuunnitelmatyön valmistelu.
- Opetusministeriön ja Opetushallituksen hankerahoituksen hyödyntäminen oman toiminnan tukena.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-477,2	1,4	-475,8	-489,1	-13,3	102,8 %
Tulot	204,3	0,0	204,3	193,9	-10,4	94,9 %
Netto	-272,9	1,4	-271,5	-295,1	-23,6	108,7 %

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

610 Hallintopalvelut

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Sivlan kokoukset	11	11	10	90,9
Sivlan kokousten asiat	121	230	128	
Sivistystoimenjohtajan päätökset	480	300	317	105,7
Osastosihteerin päätökset	27	35	22	62,9
Koulujen rehtoreiden päätökset	1 728	800	1 423	177,9
Rehtorikokoukset	9	10	9	90,0
Kustannukset, € / asukas	34	35	32	91,4

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toiminta on toteutunut suunnitellusti.

Varhaiskasvatuksen palveluseteliuudistus on toteutettu taloussuunnitelman edellyttämässä aikataulussa. Hausjärvi toimi puheenjohtajan kuntarakenneselvityksen sivistystoimintaa koskevassa osiossa. Tämä työ on vienyt merkittävästi aikaa sivistystoimen eri toimijoilta. Kuntarakennetyöhön liittyen toimialalla on valmisteltu Hausjärven, Lopen ja Riihimäen lukioiden koulutuskokeilua, josta säädettiin kuntakokeilua koskevassa laissa 30.12.2014. Valtion avustus opetusryhmien pienentämiseen toimintakaudelle 1.8.2013 – 31.7.2014 on projektina sijoitettu hallintoon. Projektiin on palkattu ehtojen mukaisesti neljä resurssiopettajaa. Viidennen opettajan palkkaukseen ei ole voitu ryhtyä, koska oppilasmuutosten vuoksi kriteerit eivät täytyneet. Uusi ryhmien pienentämisen avustuskauti 1.8.2014-31.7.2015 käynnistyi ja siihen on palkattu viisi opettajaa. Henkilöstön koulutukseen varattuja varoja on suunnattu varhaiskasvatuksen johtamisen vahvistamiseen ja perusopetuksen opetussuunnitelmamuutoksiin valmistautumiseen.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tulot ja menot ovat toteutuneet suunnitellusti. Taloutta arvioitaessa on otettava huomioon, että valtion avustusta opetusryhmien pienentämiseen on palautettava n. 27 000 euroa.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

620 Varhaiskasvatus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Varhaiskasvatukseen kuuluvat tulosityksiköt:

- päiväkotihoito: Hikiän, Oitin, Ryttylän ja Kirkonkylän päiväkodit sekä Monnin, Eskon ja Oitin koulun esiopetuksen päivähoito
- perhepäivähoito
- lasten hoidon tuet: palveluseteli, yksityisen hoidon tuki ja lasten kotihoidon tuki
- erityispäivähoito

Vastuuhenkilö on varhaiskasvatuspäällikkö, joka toimii varhaiskasvatuksen alueen esimiehenä.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- Palvelusetelin käytön aloittaminen ja vakiinnuttaminen yksityisen hoidon tukemisessa
- Lapsen elinikäiseen oppimiseen sisältyvien nivelvaiheiden huomioiminen ja uusien käytäntöjen luominen tilanteisiin

TAVOITTEET JA KEINOT

- Palveluseteli ohjeistus on hyväksytty lautakunnassa ja käyttöönotossa huomioidaan tuottajien ja asiakkaiden palveluohjaus
- Lapsen päivähoiton aloitus- ja esiopetukseen siirtymisvaiheisiin luodaan hyvät käytännöt yhteistyökumppaneiden (perheet ja koulu) kanssa

Toiminnallinen muutos: Palveluseteli otetaan käyttöön 1.1.2014 yksityisten päiväkotien ja ryhmäperhe-päiväkotien tukimuotona. Palveluseteli korvaa yksityisen hoidon tuen ja kuntalisän näiltä osin. Perhepäivähoitoon ja työsuhteiselle hoitajalle maksettua yksityisen hoidon tuen kuntalisää korotetaan 1.1.2014 300 euroon/kk/lapsi.

Henkilöstön muutos: Osa päiväkotien avoimista työsuhteisista täytetään aikaisintaan 1.8.2014. Erityispäivähoidon ryhmäavustajia ei palkata kesä-heinäkuuksi.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-4 405,3	140,0	-4 265,3	-4 263,3	2,0	100,0 %
Tulot	440,0	-5,0	435,0	424,6	-10,4	97,6 %
Netto	-3 965,3	135,0	-3 830,3	-3 838,7	-8,4	100,2 %

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

620 Varhaiskasvatus

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%	Ennuste
Kunnallinen päivähoito/lapset 31.12	255	270	252	93,3	
Kotihoidon tuki /lapset 31.12	187	190	181	95,3	
Yksityisen hoidon tuki /lapset 31.12	168	170	2	1,2	
Palveluseteli/lapset 31.12			164		

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Yksityisen hoidon tukemisessa siirryttiin vuonna 2014 asteittain palvelusetelin käyttöön, siten että palveluseteli oli kaikkien käytössä 1.8.2014 lukien. Siirtymävaihe on vaatinut ja vaatii runsaasti palveluohjausta sekä tuottajille että asiakkaille. Vuoden 2014 aikana yksityisen hoidon tukemiseen käytettiin n. 1400 €/lapsi vähemmän rahaa kuin ennen palvelusetelin käyttöön ottoa.

Kunnallisen päivähoiton kesä- ja vuodenvaihde päivystyksillä saavutettiin tavoiteltu keskittämisetu: vuosilomat saatiin keskitettyä ja sijaisten tarve tältä osin vähentyi. Myös sairauslomat vähenivät vuoteen 2013 verrattuna 13,4 %. Erityispäivähoidon osalta siirryttiin tarkempaan kontrolliin ryhmäavustajien käytössä, myös erityislastentarhanopettajan palveluita ostettiin huomattavasti arvioitua vähemmän.

Päivähoidon aloitusvaiheisiin luotiin yhteiset mallit hyväksi käytännöksi, mutta esiopetukseen siirtymisen osalta työ jäi kesken.

Varhaiskasvatuksen eri palveluihin arvioitiin talousarviossa osallistuvan vuonna 2014 yhteensä 630 lasta. 31.12.päivän toteuman mukaan lapsia osallistui toimintoihin 599 eli 95.1 % arvioidusta.

Vuoden 2013 tilinpäätöksessä lapsia oli toiminnan piirissä 610 eli 1.8% enemmän kuin 2014, menot olivat silloin kuitenkin 305.800 euroa eli 7.1 % suuremmat ja lasta kohti laskettuna n. 370 euroa suuremmat kuin vuonna 2014.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Varhaiskasvatuksen tulosalueelle tehtiin loppuvuonna 2014 ta-muutos, jossa toimintatuloja vähennettiin 5.000 € ja toimintakuluja 140.000 €. Toimintatulot toteutuivat 95,9% ja toimintamenot 96.8,% vuoden 2014 alkuperäisestä talousarviosta.

Päiväkotihoidon tulos oli 95,1% ja eniten säästöjä tuli Kirkonkylän päiväkodista. Esiopetuksen päivähoito toteutui 154 % ja siellä suurimmat ylitykset syntyivät Eskon ja Monnin koulujen päivähoidosta. Lastenhoidon tuet toteutuivat 98,9 % ja siellä kotihoidontuen osuus ylittyi. Perhepäivähoito toteutui 80.4% ja erityispäivähoito 71.7.%.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

630 Peruskoulut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Peruskoulutukseen kuuluvat tulosityksikköinä esiopetus, peruskoulut, koululaisten iltapäivätoiminta sekä koulun tukitoiminnot.

Vastuuhenkilö on kunkin koulun toiminnasta vastaava rehtori. Muun toiminnan osalta vastuuhenkilö on sivistystoimenjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

- Nivelvaiheyhteistyön kehittäminen
- Oppilashuollon toimijoiden ja palveluiden kehittäminen
- Opetussuunnitelmatyön aloittaminen (Uudet opetussuunnitelmat käytössä 1.8.2016)
- Koulujen kerhotyön kehittäminen.
- Päihdevalistus

TAVOITTEET JA KEINOT

- Nivelvaiheisiin keskittyvien yhteistyökokoukset
- Henkilöstön jatkuva koulutus painopisteenä opetussuunnitelmatyö
- Hyvä yhteistyö kotien ja koulun välillä.
- Koulukohtainen yhteistyö eri toimijoiden välillä päihdevalituksen käytännön järjestelyissä
- Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen opetuksen kaikilla tasoilla.
- Selvitetään mahdollisuudet hakeutua oppilashuollon yhteistyöhankkeisiin.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-8 307,9	-7,8	-8 315,7	-8 375,3	-59,6	100,7 %
Tulot	255,4	0,0	255,4	272,4	17,0	106,7 %
Netto	-8 052,5	-7,8	-8 060,3	-8 102,9	-42,6	100,5 %

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

630 Peruskoulut

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%	Ennuste
Esiopetusoppilaat	114	117	119	101,7	108
1-6 -luokkalaiset	698	698	700	100,3	682
7-9-luokkalaiset	275	260	267	102,5	269
Eskon koulu, erityisopetus	38	39	38	97,4	39
Yhteensä	1 125	1 114	1 124	100,9	1 098
Aamu ja iltapäivätoimintapisteet	5	5	5	100,0	5
Esiopetusoppilas €/vuosi	5 400	5 000	5 000	100,0	5 300
Perusopetusoppilas €/vuosi	6 500	6 900	6 600	95,7	6 800
Kuljetusoppilaat 0-6 (sis. Eskon erit.opetus)	297	280	279	99,6	277
Kuljetusoppilaat 7-9	193	175	175	99,7	176
Kuljetusmenot yhteensä	765 500	750 000	710 100	94,7	750 000

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Taloussuunnitelmassa oli varauduttu 7. luokan jakamiseen neljäksi perusopetusryhmäksi, mutta oppilasmäärämuutosten vuoksi ryhmä on ollut pakko jakaa viiteen perusopetusryhmään. Opiskelijahuoltolaki astui voimaan 1.8.2014. Koulupsykologipalvelujen määrää lisättiin 22 tunnista viikossa 30 tuntiin.

Opetussuunnitelmatyö ja opiskelijahuoltolain edellyttämien suunnitelmien työstäminen aloitettiin syyslukukaudella.

Tukiopetustunnit tarkastelujaksolla

1-6 luokat 747 tuntia

7-9 luokat 219 tuntia

Kerhotustunnit tarkastelujaksolla:

1-6 luokat 223 tuntia

7-9 luokat 72 tuntia

Kouluissa on ollut koulunkäyntiavustajia seuraavasti:

Avustajien määrään on laskettu myös päivähoidon avustajat Eskossa, Monnissa ja Oitissa.

Esko /yleisopetus 0,5 avustaja

Esko /erityis- ja esiopetus 0,75 avustajaa (sisältää myös ip-ohjaajan)

Karan koulu 0,6 avustaja

Monnin koulu 4 avustajaa

Oitin koulu 6,5 avustajaa (sisältää myös ip-ohjaajan)

Ryttylän koulu 3 avustajaa

Yläaste 1 avustaja

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****630 Peruskoulut**

TALOUDEN TOTEUTUMAN ARVIOINTI

Merkittävimmät syyt ylitykseen ovat kotikuntakorvaustulojen jääminen n. 50 000 euroa alle arvioidun. Kotikie-
len perusteella toissijaisissa kouluissa käyvien lasten kuljetusmenot ylittyivät n. 20 000 euroa. Tulokseen
vaikuttaa myös palvelujen ostojen lisääntyminen koulupsykologipalvelujen osalta n. 20 000 euroa.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

670 Toisen asteen koulutus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Toisen asteen koulutus sisältää toiminnot Hausjärven lukio ja musiikkikoulut.

Vastuhenkilö on lukion osalta koulun rehtori, muun koulutuksen osalta sivistystoimenjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- Hausjärven lukion toiminnan vahvistaminen
- Yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen seutukunnan muiden lukioiden ja Hyrian kanssa.

TAVOITTEET JA KEINOT

- Oman lukion markkinoiminen perusopetuksen oppilaille
- Hyvä yhteistyö kotien ja koulun välillä
- Henkilöstön jatkuva koulutus painopisteenä opetussuunnitelmatyö
- Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen
- Musiikkiopiston aloituspaikkojen määrä vastaa vuonna 2014 vapautuvien paikkojen määrää. (Kvalt 17.12.2013)

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-684,1	-4,8	-688,9	-718,0	-29,1	104,2 %
Tulot	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,0 %
Netto	-684,1	-4,8	-688,9	-717,6	-28,7	104,2 %

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Opiskelijat	55	55	55	100,0
Suoritetut yo-tutkinnot	22	22	23	104,5
Musiikinopiskelijat	38	38	38	100,0
Lukion oppilas €/vuosi	10 900	11 200	12 100	108,0
Musiikkiopistolainen €/vuosi	1 400	1 800	1 113	61,8

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toiminta on toteutunut suunnitellusti. Ylioppilastodistuksen sai 22 uutta ylioppilasta. Syksyn 2014 aikana on valmisteltu Hausjärven, Lopen ja Riihimäen osallistumista kuntakokeiluhankkeen verkostolukion kouluosioon. Tätä tarkoittava laki hyväksyttiin 30.12.2014.

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****670 Toisen asteen koulutus**

Musiikkiopistossa opiskelevien määrä on pysynyt samana. Riihimäen musiikkiopiston laskutus oli n 30 000 € ja Hyvinkään musiikkiopiston laskut n. 12 600 €.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Toimintakulut ylittyivät n. 54 000. Ylitys muodostuu lukion ja perusopetuksen yhteisten opettajien henkilöstökuluista, joista osan olisi tullut kohdistua yläasteelle.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

701 Kulttuuri- ja museotoiminta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuhenkilö on sivistystoimenjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- Avustukset kulttuuriyhdistyksille ja yksityisille on siirretty sivistystoimen hallintoon.
- Yhteistyön lisääminen kansalaisjärjestöjen kanssa
- Toimiva kotiseutumuseo
- Systemaattisen luettelointityön jatkaminen

TAVOITTEET JA KEINOT

- Yhteistyö kunnan eri yhdistysten ja seurojen kanssa
- Kotiseutumuseotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen yhdessä museon vuokraajan, Hausjärvi-Seuran kanssa.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-10,7	0,0	-10,7	-9,8	0,9	91,5 %
Tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Netto	-10,7	0,0	-10,7	-9,8	0,9	91,5 %

Toiminta ja talous ovat toteutuneet suunnitellusti.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

731 Liikunta- ja nuorisotoimi

TEHTÄVÄN KUVAUS

LIIKUNTATOIMI

Tämä tulosalue sisältää seuraavat osa-alueet: liikuntatoimi
Vastuhenkilö: liikuntas sihteeri

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

- Laadukkaiden liikuntapalvelujen ympärivuotinen tarjoaminen
- Yhteistyö muiden liikuntaa järjestävien tahojen kanssa

TAVOITTEET JA KEINOT

- Aktiivisten harrastusmahdollisuuksien ylläpitäminen ja luominen
- Monipuolinen, ohjattu toiminta
- Eri ryhmien huomioiminen (lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset, erityisryhmät)

NUORISOTOIMI

Tämä tulosalue sisältää seuraavat osa-alueet: nuorisotoimi
Vastuhenkilö: liikuntas sihteeri

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

- Nuorisotilatoimintojen ylläpitäminen ja kehittäminen
- Uusien nuorisotilojen hankkiminen (Hikiä, Ryttylä)
- Nuorten aktivoiminen osallistumaan ja kehittämään nuorten omia asioita

TAVOITTEET JA KEINOT

- Ohjattuja nuorisoiltoja kahtena - kolmena iltana viikossa (Hikiä, Oitti, Ryttylä)
- Yhteistyö koulujen kanssa
- Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen ja nuorisovaltuuston perustaminen
- Seudullisen yhteistyön jatkaminen

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-313,3	0,0	-313,3	-306,7	6,6	97,9 %
Tulot	57,5	0,0	57,5	71,8	14,3	124,8 %
Netto	-255,8	0,0	-255,8	-234,9	20,9	91,8 %

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

731 Liikunta- ja nuorisotoimi

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
liikuntatapahtumat	239	190	169	88,9
liikuntakerhot	578	620	491	79,2
osallistujat	14 638	15 500	12 564	81,1
nuorisoiilat	350	360	277	76,9
kävijät	4 483	5 000	3 782	75,6

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Huonosta ja vähälumisesta talvesta johtuen suurin osa talven hiihtotapahtumista ja –kouluista jouduttiin perumaan kokonaan. Lisäksi kylmä kesäkuu vähensi liikuntakerhojen osallistujamääriä. Tämä näkyy tapahtumien ja osallistujamäärien selvänä vähenemisenä. Muuten toimintaa järjestettiin suunnitellusti.

Nuorisopuolella vuosi sujui suunnitellusti. Oitin uudet tilat kiinnostivat nuoria ja syksyllä avattiin uudet tilat Hikiällä ja Ryttylässä.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tulot ovat toteutuneet suunnitellusti. Kuntosalien käyttöaste jatkuu edelleen suurena. Nuorisopuolella sisäisten vuokrien nousu johtuu uusien nuorisotilojen sisäisistä vuokrista ja joidenkin hankintojen osalta tilojen sisustamisesta ja tarvikehankinnoista.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

750 Kirjastotoimi

TEHTÄVÄN KUVAUS

Pääkirjasto ja kirjastoauto

Vastuhenkilö on kirjastonjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Sivistys- ja virkistysmahdollisuuksien tarjoaminen kuntalaisille

Elinikäisen oppimisen tukeminen

Ikäihmisten palvelujen kehittäminen

Kirjastopalvelujen riittävä saavutettavuus

TAVOITTEET JA KEINOT

Ammattitaitoinen, motivoitunut ja määrällisesti riittävä henkilöstö

Ajanmukainen ja monipuolinen kysyntää vastaava aineistokokoelma

Ajanmukainen ja vuorovaikutteinen kirjastojärjestelmä

Kaikkien verkostojen ja yhteyksien hyödyntäminen tietopalvelussa

Seudullinen ja valtakunnallinen yhteistyö

Sitovat tulostavoitteet:

Kirjastopalvelujen tarjoaminen kuntalaisille
Kirjaston ja koulujen yhteistyö

Taloussuunnitelmassa huomioon:

Pallas –kirjastojärjestelmä on siirtynyt Tieto Enatorilta Axiell –kirjaston omistukseen. Toimittajan vaihdoksen vuoksi kirjastojärjestelmä on päivitettävä uuden toimittajan järjestelmään. Ratamo –kirjastot olivat päivittä-mässä järjestelmänsä vuoden 2014 aikana mutta hanke lykkäytyy koko kirjastokimpan osalta tulevaisuuteen. Arvioitu määrärahan tarve Hausjärven osalta tulee olemaan 15 000 euroa.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-468,5	5,8	-462,7	-405,4	57,3	87,6 %
Tulot	52,2	-15,0	37,2	28,8	-8,4	77,5 %
Netto	-416,3	-9,2	-425,5	-376,6	48,9	88,5 %

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

750 Kirjastotoimi

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
<i>Suoritetaivoitteet</i>				
lainoja/asukas (kaikki)	16	17	13	78,5
lainoja/asukas (Hausjärven)	13	14	12	85,1
käyntejä/asukas (kaikki)	7	9	5	59,7
käyntejä/asukas (Hausjärven)	6	8	5	59,3
<i>Tehokkuus/taloudellisuus</i>				
1 lainan hinta	3	3	3	100,0
1 käynnin hinta	7	6	8	137,8
Aineistomenot, €/asukas		8	7	
Henkilöstömenot, €/asukas		34	29	
Toimintakulut eur/asukas	51	51	44	87,0

TAVOITTEIDEN, MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Kirjaston palvelutasoa on ylläpidetty tarjoamalla palveluja pääkirjastossa ja kirjastoautossa. Kirjastoauto on käynyt Hausjärven kouluilla ja haja-asutusalueella. Lisäksi kirjastoauton palveluja myytiin Hyvinkäälle kevät-lukukauden aikana, auto kävi Hyvinkään kouluilla kolmena aamupäivänä viikossa kouluviikkojen aikana tammikuusta toukokuun loppuun. Toinen kirjastoautonkuljettaja irtisanoutui kesällä ja tämän vuoksi kirjastoautopalvelujen myynti Hyvinkään kouluille jouduttiin lopettamaan syyskuussa. Kirjastotoimi ei ole supistusten vuoksi pystynyt saavuttamaan täysin sille asetettuja tavoitteita, mutta on kuitenkin toiminut kohtuullisesti resurssiensa mukaan. Kirjastossa oli vuoden 2014 lopussa 5,2 vakituista työntekijää, vähennys aiempaan selittyy irtisanoutuneella kirjastoautonkuljettajalla ja yt-neuvottelujen myötä osa-aikaistetulla kirjastovirkailijalla.

Kokonaislainaus laski vuonna 2014. Tämä oli ennustettavissa koska edellisen vuoden tilastoissa näkyivät vielä sittemmin lakkautettujen Ryttylän ja osan vuotta myös Hikiän kirjastojen lainat. Vuonna 2014 kokonaislainaus oli kaikkiaan 117650 (edellisenä vuonna 138510). Kirjastoauton lainat vähenivät hieman mutta vastaavasti pääkirjaston lainat ovat lisääntyneet 16% edelliseen vuoteen verrattuna. Kävijöitä 2014 oli kaikkiaan 47307 ja vuonna 2013 vastaavasti 50293. Mielenkiintoista on, että pääkirjaston kävijät ovat hieman vähentyneet mutta sieltä lainattiin kuitenkin selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kirjastotoimi on pysynyt erittäin hyvin sille asetetussa talousarviossa. Tilinpäätöksestä näkyy, että kokonaiskuluista käytettiin 94% eli 391322€. Tulot eivät olleet aiempien vuosien kaltaisia. Jouduimme lopettamaan kirjastoautopalvelujen myynnin Hyvinkäälle puolella välissä vuotta eikä myyntituottojen tulo ollut tavoitteeksi asetetun kaltainen. Toisaalta menotkaan eivät olleet arvioidun kaltaisia. Eniten säästöä tuli henkilöstömenoista kahden virkailijan palkkakulujen vähennyksenä.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

760 Kansalaisopisto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuhenkilö on kansalaisopiston rehtori.

Kansalaisopisto; valtionosuuteen oikeuttava opetus, hankkeet, maksupalvelukoulutus

Strategia:

Hausjärven kansalaisopisto on monipalveluopisto, jonka tehtävänä on järjestää laadukasta ja laaja-alaista opetusta aikuisille elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti eri puolilla kuntaa ja erilaisille kohderyhmille. Opisto järjestää myös lasten opetusta kuvataiteessa ja musiikissa.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- Alueellisen yhteistyön selvittäminen edelleen alueopiston kohtalosta huolimatta
- Opetusmenetelmien kehittäminen
- Yhteiskunnan ja työelämän muutosten huomioiminen toiminnassa

TAVOITTEET JA KEINOT

- Opetushallituksen hankeavustuksella tehtävä laatujärjestelmä yhdessä Hyvinkään, Lopen ja Riihimäen kansalaisopistojen kanssa.
- Henkilöstön koulutus
- Opetusta eri puolilla kuntaa

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-284,4	3,3	-281,1	-324,5	-43,4	115,4 %
Tulot	93,5	0,0	93,5	101,4	7,9	108,5 %
Netto	-190,9	3,3	-187,6	-223,1	-35,5	118,9 %

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
nettomenot/opetustunti	74	70	69	98,6
nettomenot/opiskelija	273	250	259	103,6
nettomenot/asukas	28	30	25	83,3
tuntimäärä	3 353	3 400	3 216	94,6
opiskelijat	910	900	861	95,7
kurssit	120	80	76	95,0

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

760 Kansalaisopisto

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vuonna 2014 opetusta annettiin 3 216 tuntia, mikä on pienin tuntimäärä opiston toiminnan aikana yli 40 vuoden takaista alkuhistoriaa lukuun ottamatta ja lähes 150 tuntia vähemmän kuin vuonna 2013.

Vähennys näkyi luonnollisesti myös opiskelijamäärässä, mikä oli 861. Se on samoin opiston alkua lukuun ottamatta ensimmäistä kertaa alle 900.

Opisto muutti omista tiloistaan KOTALosta elokuussa, ja sen myötä karsiutui vielä osa kursseista. Kurssien määrä putosi 76 kurssiin, mikä on 44 kurssia vähemmän kuin vuonna 2013.

Opistosihteerin jäi syyskuun alusta osa-aikaeläkkeelle ja on töissä vain kolmena päivänä viikosta. Rehtori huolehtii näinä kahtena päivänä opiston toimiston päivystyksestä ja juoksevista tehtävistä; Lopen päivinä puhelimella.

Alueellinen yhteistyö jatkuu edelleen useissa yhteistyöhankkeissa ja ryhmissä.

Yhteistyön alueellisen kehittämisen kannalta olennainen on alussa oleva laatu- ja kehittämishanke Kanta-Hämeen Siviste, jossa naapuriopistojen ohella mukana ovat myös Forssan seudun kansalaisopistot sekä Hämeen kesäyliopisto. Ministeriön rahoittamassa lakehankkeessa etsitään yhteistyökuvioita, jotka ovat mahdollisia ilman hallinnollisia muutoksia.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tuntimäärän huomattava leikkaus, KOTALon menetys ja opistosihteerin osa-aikaisuus ei riittänyt talousarvion leikkauksiin, vaan menopuoli ylittyi selvästi. Se oli nähtävissä jo syksyllä.

Tulopuoli koheni musiikinopettajan opetuksen myynnillä, opintoseteliavustuksella sekä laatu- ja kehittämisyhteistyöstä tulevan Hausjärven päätoimisten työntekijöiden työn laskutuksella.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

81 Tekninen lautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Teknisellä lautakunnalla on vastuullaan seuraavat tulosalueet: hallintopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, vesihuoltolaitos ja tilapalvelu

Teknisen lautakunnan strategia:

Tekniset palvelut joustavasti ja tehokkaasti.

Toimia kuntalaisiin päin avoimesti ja antaa kuntalaisille mahdollisuus tuoda esille teknisen toiminnassa esiintyviä epäkohtia.

Ennakoida tulevat tarpeet mahdollisuuksien mukaan.

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-5 442,4	341,8	-5 100,6	-5 038,8	61,8	98,8 %
Tulot	4 654,8	-222,2	4 432,6	4 388,3	-44,3	99,0 %
Netto	-787,6	119,6	-668,0	-650,4	17,6	97,4 %

OLEELLISET TAPAHTUMAT TARKASTELUKAUDELLA

Tekninen toimiala on usean vuoden ajan joutunut hoitamaan tehtäviään yhä pienenevällä henkilöstömäärällä. Kuluvan vuoden aikana totuteltiin taasen merkittäviin henkilöstövähennyksiin.

Usean vuoden mittavat investointihankkeet saatiin Ryttylän koulukeskuksen II-vaiheen myötä onnistuneesti valmiiksi. Neljän viimeisen vuoden aikana on toteutettu seuraavat hankkeet: Eskon koulu, Kirkonkylän päiväkotit, Monni koulun saneeraus, Ryttylän päiväkotit, Ryttylän koulu sekä 4 kunnallisteknistä hanketta Hikiään, Oittiin ja Ryttylään. Menneet vuodet tuovat hyvin esille panostukset päiväkoteihin ja kouluihin. Tehtäviä on vielä paljon, mutta voidaan todeta, että olemme menossa hyvään suuntaan.

Vuosi 2014 oli muutoinkin poikkeuksellinen, tilastojen mukaan vuosi oli ennätysellisen lämmin (kaikkien aikojen lämpimin). Tästä syystä kevättalvella saatiin säästöjä lämmitysmenojen, kiinteistöjen- ja katujen hoitomenojen osalta. Lisäksi vähäluminen talvi vähensi sulamisvesien aiheuttamaa ylimääräistä virtausta Riihimäen uusitulle jäteveden puhdistamolle, joka otettiin käyttöön loppuvuodesta.

Vuoden 2013 loppupuolella rakennettu Adven Oy:n biolämpövoimala osoittautui kunnan kannalta hyväksi ratkaisuksi. Hajuhaitat Oitin yläasteen lähistöllä vähenivät merkittävästi, lisäksi lämmöntuottaja pystyi alentamaan aiemmin kallista kaukolämmön hintaa.

Osuuskauppa Hämeenmaa päätyi keväällä laajentamaan liiketilojaan. Tonttinsa ahtaudesta johtuen Hämeenmaan kanssa tehtiin piha-alueiden järjestelyjä. Kunnan autotalli siirrettiin osuuskaupan puoleiselta reunalta kunnanviraston alapihan toiseen reunaan. Tehty järjestely paransi kunnanviraston alapihan ilmettä merkittävästi.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

81 Tekninen lautakunta

Ryttylän vesitornin vedessä havaittiin normaalitarkastusten yhteydessä vähäinen määrä epäpuhtauksia. Tästä syystä vesitorni suljettiin verkosta pesun ajaksi. Asia pyrittiin tiedottamaan asukkaille mahdollisimman hyvin.

Riihimäen – Hyvinkään seudulle laadittiin yhteistoiminnassa ”Kestävän ja turvallisen liikkumisen”- suunnitelma, josta saadaan perusteita liikenneturvallisuusasioiden hoitamiseen. Suunnitelma jäi kokonaisuudessaan hieman vaisuksi, tulevaisuus näyttää riittäkö liikenneturvallisuustyö ja muut liikenneturvallisuuteen tehdyt toimenpiteet turvaamaan ihmisten liikkumistarpeet seudullamme. Kunta jatkoi nopeuden tarkkailua siirrettävillä nopeusnäyttötauluilla.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Teknisen toimen talouden hoito onnistui vuoden aikana hyvin. Alkuperäinen talousarvio parani huomattavasti katteen osalta. Tulojen jääminen alle alkuperäisen talousarvion johtui pääosin vesilaitoksen liittymismaksutulojen pienenemisestä kolmannekseen normaalivuodesta.

Teknisen toimialan tilinpäätös osoittaa tulojen osalta 266 500 € alitusta alkuperäiseen talousarvioon ja menojen osalta 403 600 € alitusta alkuperäiseen talousarvioon. Tulosta heikensi Hausjärven As.Oy Pelikujan rakentamisaikaisten velkojen maksaminen pois, 163.700 €.

Ryttylän koulukeskuksen rakentaminen ylitti investointimäärärahat 500 000 €. Kaikkia sovittuja kustannuksia ei tässä vaiheessa ole pystytty vielä maksamaan konsulteille, koska vaiheen 4 suunnitelmat ovat vielä kesken.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

81 Tekninen lautakunta

TEKNISEEN LAUTAKUNTAAN NÄHDEN SITOVIA STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Strateginen vuositavoite	Mittari	Tavoitetaso	Raportointi
Investointien laadukas ja taloudellinen toteuttaminen	Ryhtylän koulukeskushankkeen rakentaminen suunnitellusti	Tyydyttävä taso: Koulun 1 vaiheen rakennushanke valmistuu aikataulussa ja lukuvuosi voidaan aloittaa uusitussa rakennuksessa Hyvä taso: Koulun 1 vaiheen rakennushanke valmistuu aikataulussa ja lukuvuosi voidaan aloittaa uusitussa rakennuksessa ja hanke toteutuu talousarvion 2014 määrärahojen mukaisesti	Koulun ensimmäisen vaiheen rakentaminen valmistuu aikataulussa, kustannusten osalta ylitetään 2014 vuoden määrärahat 386 823€ ja kokonaisuudessaan päiväkotia ja kouluhanke ylittää määrärahavarausten 800 000 €. Saavutettu tyydyttävä taso
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Varma ja laadukas infrastruktuuri: vesi, viemäri ja tiestö	Toimintahäiriöt ja katkokset: Tyydyttävä taso: enintään 10/vuosi Hyvä taso: enintään 5/vuosi	Kunnan katuverkolla ei ole alkuvuoden aikana ollut katkoksia. Vesihuollossa on ollut yksi katkos loppuvuodesta Oittissa. Saavutettu hyvä taso.
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Järjestetyn vesihuollon piiriin kuuluminen.	Tyydyttävä taso: Vesi- ja viemärlaitoksen liittymisprosentti kasvaa yli 0,7 % / vuosi ja vesiosuuskunnille järjestetään 1 neuvontatilaisuus/vuosi Hyvä taso: Vesi- ja viemärlaitoksen liittymisprosentti kasvaa yli 1,0 % / vuosi	Vesi- ja viemärlaitoksen liittymismäärät ovat jääne merkittävästi suunnitellusta, uusia liittymiä 10 asiakasta ja 15 liittymää. Kunta on käynyt myös liitosneuvotteluja Erkyllän vesiosuuskunnan kanssa. Liitosprosentti on 0,6%. Tyydyttävää tasoa ei saavutettu.
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Kunnan kiinteistöjen kuntotarkeus ja korjaustarpeen arviointi	Tyydyttävä taso: Kiinteistöjen PTS, pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelma tehty 3 kiinteistöä Hyvä taso: Kiinteistöjen PTS, pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelma tehty 6 kiinteistöä,	Kiinteistöjen kunnossapitosuunnitelmaa ei edelleenkään ole saatu toteutettua. Tyydyttävää tasoa ei ole saatu toteutettua.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

81 Tekninen lautakunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Investointiosassa olevien talonrakennus-, kunnallistekniikka- sekä vesi- ja viemärihankkeiden toteutus	<p>Tyydyttävä taso: 75 % hankkeista toteutettu</p> <p>Hyvä taso: Investointihankkeet toteutuneet vähintään 90 %:sti ja talousarvion määrärahavaukset eivät ylity</p>	Investointihankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti vaikkakin määrärahoja on jouduttu siirtämään ja hakemaan lisämäärärahaa. Ryttylän koulun osalta määräraha ylitys 500 000 €. Saavutettu tyydyttävä taso.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Hyvinvointikertomus: Liikenneturvallisuuden parantaminen. Liikenneturvallisuuksiryhmässä esiinnousseiden parannustoimenpiteiden toteuttaminen.	Kolme parannustoimenpidettä toteutetaan vuoden aikana.	Liikenneturvallisuuksiryhmä on kokoontunut alkuvuoden aikana 4 kertaa mutta osallistuminen kokouksiin ollut heikkoa. Kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelmassa olevien lyhyen aikavälin toimenpiteet 3 kpl on tehty. Tavoite saavutettu.
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Yksityisteiden toimintaedellytysten parantaminen	<p>Tyydyttävä taso: Kunta järjestää yhteistoiminta ja neuvontatilaisuuksia yksityistiekunnille, 1 tilaisuutta vuodessa</p> <p>Hyvä taso: Kunta järjestää yhteistoiminta ja neuvontatilaisuuksia yksityistiekunnille, 2 tilaisuutta vuodessa. Lisäksi tiekuntien kesken saadaan järjestettyä tiekuntia palvelevaa yhteistoimintaa.</p>	Kunta on järjestänyt yksityisteille yhden koulutusillan jossa käsiteltiin yksityisteiden hallintoa. Tavoite saavutettu tyydyttävästi.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

810 Hallintopalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallintopalvelut sisältävät hallintopalvelut, myytävät palvelut, suunnittelun, vesiosuuskunnat, jätehuollon, varastotoiminnan sekä palo- ja pelastus-suojelutoimen.

Vastuhenkilö on tekninen johtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

- toimialalle kuuluva päätöksen teko
- oman palvelutuotannon laadun, taloudellisuuden ja vaikuttavuuden tehostaminen

TAVOITTEET JA KEINOT

- asioiden nopea ja joustava käsittely
- prosessien kartoittaminen
- toimintojen tuotteistaminen

Tulostavoitteet:

- Tärkeimpien toimintojen prosessoinnin ja tuotteistamisen käynnistäminen
- Jalkautuminen kuntalaisten pariin itsenäisesti tai muiden hallintokuntien kanssa

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-1 122,8	119,6	-1 003,2	-899,4	103,8	89,7 %
Tulot	262,9	-162,2	100,7	113,9	13,2	113,1 %
Netto	-859,9	-42,6	-902,5	-785,5	117,0	87,0 %

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Teknisen toimen hallinto on pystynyt vastaamaan hyvin hallinnon tehtävistä asetettuihin vaatimuksiin vuonna 2014. Loppuvuodesta alkanut kuntarakenneselvittely Lopen ja Riihimäen kanssa on vaatinut merkittävästi hallinnon voimavaroja. Säästöistä aiheutuneet henkilöstöjärjestelyt ovat vaatineet omaa suunnittelua ja panostamista myös hallinnon osalta enemmän suorittavan portaan tehtäviin. Teknisen toimen määrätietoinen kehittäminen on jäänyt vähäiseksi. Toistaiseksi olemme pystyneet takaamaan kuntalaisille turvalliset ja laadukkaat palvelut. Teknisen toimintaympäristön kehittäminen on ollut viime vuosina jatkuva prosessi ja siinä olemme pystyneet vastaamaan väheneviin resursseihin.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Hallinnon tulojen ja menojen osalta tehtiin kesken vuotta talousarvioon muutos, joka oli vaikutukseltaan kustannusneutraali. Aiemmin vesihuoltolaitoksen palkkamenot oli kierrätetty ohjelmateknisistä syistä hal-

Tilinpäätös**Tammi-joulukuu 2014****810 Hallintopalvelut**

linnon kautta, mutta vuoden alussa palkat saatiin kirjaantumaan suoraan vesilaitokselle. Hallinnon menot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Hallinnon tulot ylittivät talousarvion 13 200 €. Menojen osalta alitusta tuli ostopalveluissa ja palkoissa. Henkilöstömenojen osalta talousarvio alitettiin 43 300 € ja ostopalveluissa, lähinnä asiantuntijapalkkioissa, 13 300 €. Kokonaisuudessaan hallinnon toimintakate muutettuun talousarvioon nähden oli 115 300 € talousarviota parempi.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

830 Yhdyskuntatekniset palvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Yhdyskuntatekniset palvelut sisältävät liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet, liikunta-alueet, kone- ja kuljetuspalvelut, maa- ja metsätilat sekä mittaus toiminnan.

Vastuuhenkilö on rakennusmestari ja aluemestari.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

- Kaavateiden kunnossapito ja perusparannus.
- Liikenneturvallisuuden parantaminen yhdessä Ely-keskuksen kanssa.
- Kuntakuvan parantaminen.
- Laadukas ympäristö.
- Houkuttelevat asuinalueet.
- Metsäomaisuudesta huolehtiminen.

TAVOITTEET JA KEINOT

- Henkilöstön koulutus.
- Asianmukainen ja tehokas kalusto.
- Nopea reagointi kuntalaispalautteisiin.
- Ajan tasalla oleva metsätaloussuunnitelma.
- Toimiva yhteistyöverkosto.

Tulostavoitteet:

- Kaavateiden perusparannus.
- Leikkikenttien ja uimaloiden turvallisuuden ylläpitäminen.
- Suunnitelmallisuuteen perustuva kunnan maa- ja metsäomaisuudesta huolehtiminen.
- Työkoneiden toimintakunnon säilyttäminen
- Toimivan yhteistyöverkoston ylläpitäminen

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-1 202,5	72,6	-1 129,9	-1 080,4	49,5	95,6 %
Tulot	499,0	20,0	519,0	483,7	-35,3	93,2 %
Netto	-703,5	92,6	-610,9	-596,7	14,2	97,7 %

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

830 Yhdyskuntatekniset palvelut

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Kunnossapito €/km	5 375	6 065	4 196	69,2
Valaistus €/valopiste	46,76	48,00	42,16	87,8
Liuk.onnettomuudet/v		0	1	
Taimikoiden hoito ja ensiharvennukset ha	4	6	11	183,3
Yksityistieavustukset keskimäärin €/km	352	355	358	100,8

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Yhdyskuntateknisten palveluiden toimintaan vaikutti merkittävästi alkuvuoden lauha ja lumeton talvi. Suunnitellut työt on saatu tehtyä ja investointienkin osalta hankkeet saatiin kokonaisuudessaan valmiiksi. Tekninen toimi on valmistellut tulevia hankkeita omana työnään.

Investointihankkeiden osalta katuvalojen uusinnat, katujen päällystystyöt ja katujen perusparannukset tehtiin lähes ohjelmien mukaisesti. Katuvalojen osalta määrärahavaraus ei riittänyt toteuttamaan kaikkia suunniteltuja uudistuksia. Lisäksi kunta rakensi vuosia sitten kaavoitetun Pihlajatie loppuosan kunnallistekniikan ja katurakenteet.

Tekninen toimiala valmisteli omana työnään Andersinin pellon ja Vehkalukon alueen kaavoitusvaiheen kunnallisteknisiä suunnitelmia. Myös Oitin teollisuusalueen kunnallisteknisiä suunnitelmia tehtiin omana työnään.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Yhdyskuntateknisten palveluiden talouden toteutuma on talousarvion mukainen. Käyttökate on 115 600€ alkuperäistä talousarviota parempi. Säästöt perustuvat alueiden kunnossapitomenojen osalta lauhaan ja lähes lumettomaan alkuvuoteen. Investointien osalta kunnallistekniset hankkeet tulivat toteutettua lähes suunnitellusti.

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

855 Vesihuoltolaitos

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vesihuoltolaitokseen kuuluvat vesilaitos ja viemärlaitos.

Vastuhenkilö on LVI-tekniikko.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

- Talousveden edullinen hankinta ja tehokas jakelu.
- Laitosten ja verkostojen toimintakyvyn ylläpitäminen tarvittavin peruskorjauksin.
- Oman palvelutuotannon kehittäminen
- Yhteistyön kehittäminen Lopen, Riihimäen ja Hyvinkään kanssa

TAVOITTEET JA KEINOT

- Toimintavarmuuden kehittäminen automatiikan avulla.
- Verkostojen kartoitus ja kuntotietojen tarkastelu
- Verkoston peruskorjaussuunnitelma
- Sadevesiverkoston suunnittelun käynnistäminen Ryttylän osalta
- Vesilaitoksen toiminnan tiedottamisen kehittäminen

Tulostavoitteet:

- Laatuvaatimukset täyttävän talousveden toimittaminen asiakkaille.
- Verkostojen perusparannus
- Uusien alueiden kunnallistekniikan rakentaminen

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-895,1	49,6	-845,5	-793,0	52,5	93,8 %
Tulot	1 267,3	-80,0	1 187,3	1 181,9	-5,4	99,5 %
Netto	372,2	-30,4	341,8	388,9	47,1	113,8 %

Tilinpäätös

Tammi-joulukuu 2014

855 Vesihuoltolaitos

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Käyttökulut/laskutettu vesim ³ (ei sis. po-kuluja)	1,00	1,08	1,07	99,07
Käyttökulut/laskutettu jätevesim ³ (ei sis.po-kuluja)	2,47	2,45	2,04	83,27
Vesijohtoverkosto km (sis, siirtolinjat)	114,0	114,0	114,1	100,1
Jätevesiverkosto km (sis. siirtolinjat)	93,2	93,2	93,2	100,0
Hulevesiverkosto	14,4	14,4	14,6	101,3

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vesihuoltolaitos on vastannut vesihuoltolaitokselle asetettuihin tavoitteisiin hyvin. Olemme toimittaneet laadukasta talousvettä alueen asiakkaille. Syksyllä todettiin normaalin laadunvarmistuksen yhteydessä vähäistä epäpuhtautta Ryttylän vedessä. Näin ollen vuodelle 2015 suunniteltu vesitornin pesu suoritettiin jo vuoden syksyllä 2014. Verkotot ovat toimineet hyvin ja verkostorikkoja oli ainoastaan Oitin keskustassa syksyllä.

Kunta on valmistellut ohjeet vesiosuuskunnille, joiden perusteella vesiosuuskuntien olisi mahdollista hakea toimintansa liittämistä kunnan vesihuoltolaitokseen tietyin ehdoin. Erkylän vesiosuuskunta päätti liittymisestäään ja asiasta valmisteltiin sopimusta vuoden aikana. Varsinainen liitos tullaan tekemään myöhemmässä vaiheessa.

Kunta suunnitteli Hikiän Retulantien alueelle vesihuoltoa ja aluetta ollaan liittämässä kunnan II- toiminta-alueeksi.

Hausjärven kunta oli mukana Riihimäen vesilaitoksen vetämässä "EAKR- hulevesien kartoitus"-hankkeessa. Hankkeessa tarkasteltiin kunnan viemäriverkoston kuntoa lähinnä Ryttylän alueella. Tarkastelun perusteella saatiin lisätietoa siitä, miten verkostoa tulisi jatkossa korjata tai uusia. Ryttylän ongelmana on ollut hulevesien kulkeutuminen viemäriverkkoon ja verkostosta edelleen Riihimäen jäteveden puhdistamolle. Hulevesien tarpeettomasta puhdistamisesta aiheutuu kunnalle normaalina vuonna noin 100 000 – 150 000 € ylimääräinen kulu. Vuonna 2014 lasku ylimääräisestä jäteveden puhdistuksesta jäi vähäiseksi, noin 50 000 euroon.

Riihimäen jäteveden puhdistamon saneeraus vanhalle paikalleen valmistui vuoden lopussa. Kunnan kapasiteettia kasvatettiin uuden puhdistamon osalta 12,5 %. Rakentamiskustannukset ylittivät hieman alkuperäisestä, mutta alittivat Hausjärven saneeraukseen varatut määrärahat 134 500 €. Riihimäen uuden puhdistamon kapasiteettia ei ole mitoitettu vastaanottamaan alueelta tulevia hulevesiä ja niiden osalta kaikille kunnille jää paljon tehtävää verkostojen saneerauksessa.

Vesilaitoksen käyttöautomaatiota uusittiin merkittävästi ja siinä olleita puutteita korjattiin.

Tammi-joulukuu 2014

855 Vesihuoltolaitos

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vesihuoltolaitos on ollut menneinä vuosina toiminnaltaan tappiollinen ja kunnan rahoittamia investointeja ei ole pystytty maksamaan peruskunnalle takaisin. Vuoden 2013 aikana taloutta tarkasteltiin uudelleen. Vuoden vaihteessa 2014 astui voimaan uudet vesihuoltolaitoksen käyttömaksutaksat ja niillä on tarkoitus korjata tappiollista toimintaa paremmin tasapainoon. Vesilaitos korotti vuonna 2013 liittymistaksoja noin 1,5-kertaiseksi ja samalla otettiin käyttöön II-toiminta-alueetakaava-alueiden ulkopuolisille alueille. Näillä toimenpiteillä on pyritty saamaan vesihuoltolaitoksen liittymiskorvaukset kustannusvastaaviksi kulujen suhteen. Korotetut käyttömaksut pystyvät paikkaamaan vain osaksi vesilaitoksen toiminnan tulosta. Hausjärven kustannusosuus 2 365 500 € Riihimäen jäteveden puhdistamosta painaa vesilaitoksen talouden jälleen tappiolliseksi ja uusiin korotuksiin on varauduttava tulevaisuudessa.

Vuoden tulosta paransi merkittävästi lähes lumeton alkutalvi. Näin ollen hulevesistä johtuvia ylimääräisiä puhdistuskustannuksia ei syntynyt. Alkuperäinen talousarvio alitettiin menojen osalta 102 100 €. Talousarvion mukaisista liittymismaksutuloista ja liitännätuloista jäi uupumaan 81 600 €. Kokonaisuudessaan vesihuoltolaitoksen käyttökate oli alkuperäisen talousarvio mukainen.

Vesihuoltolaitos ei tehnyt 2014 merkittäviä peruskorjauksia verkostoihin.

Tilinpäätös 2013

Tekninen lautakunta Tilapalvelu

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tilapalvelu käsittää kiinteistöjen ylläpidon sekä vuokra-asunnot.

Vastuuhenkilö on talonrakennusmestari.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Kiinteistöjen arvon säilyttäminen ja teknisen kunnan ylläpitäminen kokonaistaloudellisesti.

TAVOITTEET JA KEINOT

- Kiinteistöjen kuntokartoitus ja peruskunnostustarpeiden kartoittaminen
- Kunnan kiinteistöjen käytön kartoittaminen
- Tarpeettomien kiinteistöjen ja tilojen jatkojalostus
- Kiinteistökatselmusten tehostaminen.
- Henkilöstön ammattitaidon lisääminen.
- Energian kulutuksien seurantajärjestelmien kehittäminen ja käyttöönotto

Tulostavoitteet:

- Nykyisellään tarpeettomien rakennusten käyttötarkoituksen muutos tai myyminen.
- Tarpeettomien vuokralla olevien kiinteistöjen ja asuntojen myyminen.
- Tilapalvelun poikkeusolojen valmiustason selvittäminen ja suunnitelman laatiminen

TALOUSLUVUT

1000 euroa	Ta 2014	Ta muutos	Ta 2014 + muutos	Toteuma 2014	Poikkeama	Tot% 2014
Menot	-2 222,0	100,0	-2 122,0	-2 266,0	-144,0	106,8 %
Tulot	2 625,6	0,0	2 625,6	2 608,8	-16,8	99,4 %
Netto	403,6	100,0	503,6	342,9	-160,7	68,1 %

TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TA 2014	Tot 2014	Tot-%
Ylläpito €/m ³	11,82	12,74	12,05	94,6
Sähkö €/v	303 863	325 200	276 401	85,0
Vesi ja jätevesi €/v	55 738	60 800	62 919	103,5
Lämpö €/m ³ /v	3,94	4,47	3,65	81,7

Tilinpäätös 2013

Tekninen lautakunta Tilapalvelu

TOIMINNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vuosi 2014 on ollut tilapalvelulle merkittävä vuosi. Suuret investoinnit on saatu toteutettua ja niiden osalta toiminta kiinteistöissä on päässyt alkuun. Käyttäjät ovat todenneet toimintojen osalta rakennetut kiinteistöt hyvin onnistuneiksi. Vaikka kunnassa on viime vuosien aikana rakennettu paljon uutta, niin vielä on paljon korjattavia kiinteistöjäkin. Kiinteistöjen korjausvelka on edelleen tavattoman suuri. Tällä hetkellä lähes kaikki kiinteistöt on saatu kunnostettua hyvään kuntoon. Tulevien hankkeiden valmistelu on menossa ja varsinaiseen suunnitteluun ollaan siirtymässä ensi vuoden aikana.

Tilapalvelu selvitteli alkuvuoden aikana kaikkien kiinteistöjensä valmiuden poikkeusolosuhteiden varalle, toimenpiteitä on mietitty lähinnä tilojen lämmityksen varmistamiseen.

Kunta myi tarpeettomana vanhan kansalaisopiston talon yksityiselle henkilölle. Kansalaisopistotoiminnot siirrettiin kunnan muihin kiinteistöihin.

Kiinteistötekniikkaa ja kiinteistöautomaatiota on tarkasteltu kriittisesti, koska tekniikalta halutaan saada lisäarvoa energian säästämiseen. Tehtyjen toimenpiteiden vaikutus on osittain jäänyt epäselväksi, johtuen siitä, että kulunut vuosi ei ole ollut vertailukelpoinen aiempien vuosien kanssa.

Nuorisotoimi aloitti toimintansa heille uusissa tiloissa vanhassa Vartiomäen päiväkodissa. Tiloja on läpi vuoden kunnostettu nuorten käyttöön, paikka on myös koettu hyväksi nuorten keskuudessa. Ryttylän alueen nuorille kunnostettiin toimintatilat Ryttylän Kylätalosta tyhjäksi jääneistä entisistä kirjastotiloista.

Kunnassa neljä vuotta toiminut sisäilmatyöryhmä on ansiokkaasti perehtynyt kunnan kiinteistöjen sisäilma ongelmaepäilyihin. Muutamassa kiinteistöissä selvitykset ovat johtaneet toimenpiteisiin. Tällä hetkellä kunnan kiinteistöjen tilanne on hyvä, joskin muutamat tulevaisuuden hankkeet tähtäävät olemassa olevien tilojen parantamiseen. Merkittäviä peruskorjauksia on tehty vuoden aikana lukiolle. Eskon koululla on 20010 rakennettuja tiloja jouduttu saneeraamaan käyttökelpoisemmiksi. Kiinteistöjen korjaustoimintaa voidaan vuonna 2014 kuvailla työntäyteiseksi.

Tekninen toimi/ tilapalvelu on saanut valmiiksi jo kohta 4 vuotta jatkuneet merkittävät peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet; Eskon koulu, Kirkonkylän päiväkotito, Monnin koulun saneeraus, Ryttylän päiväkotito ja viimeisenä Ryttylän koulun peruskorjausosa.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tilapalvelun toimintakate alittaa alkuperäisen talousarvion 60 700 €. Tilapalvelulle kirjattu Pelikujan rakentamisaikaisten velkojen alaskirjaus, 163 700 €, painoi tilapalvelun toimintakatetta alijäämäiseksi. Suurimmat säästöt toiminnassa saatiin lämmitys-, sähkö-, ja kiinteistönhoitokuluissa. Säästöt saavutettiin lähinnä lauhan ja lumettoman alkutalven takia.

Ryttylän koulukeskuksen II-vaihe saatiin päätökseen. Päiväkodille ja koulun II hankkeelle varattu määräraha ylitettiin noin miljoonalla eurolla, lopullisten kustannusten noustessa 4 828 822 €.

Vuoden aikana tehtiin paljon merkittäviä peruskorjauksia lähinnä kunnan koulurakennuksiin.

Tilinpäätös 2014

3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Tuloslaskelma (sisältää ulkoiset ja sisäiset erät, luvut euroa)

	Alkup. TA 2014	TA- muutos	Muutettu TA 2014	Toteuma 2014	Poik- keama €	Toteuma, %	Tilinpäätös 2013	Muutos, €	Muutos, %
Toimintatuotot	11 037 500	-652 200	10 385 300	10 502 918	117 618	101,1 %	10 328 192	174 726	1,7 %
Myyntituotot	4 513 100	-297 200	4 215 900	4 263 461	47 561	101,1 %	4 365 180	-101 719	-2,3 %
Maksutuotot	2 386 500	-127 000	2 259 500	2 365 066	105 566	104,7 %	2 124 984	240 082	11,3 %
Tuet ja avustukset	685 900	10 000	695 900	653 582	-42 318	93,9 %	713 868	-60 286	-8,4 %
Muut toimintatuotot	3 452 000	-238 000	3 214 000	3 220 809	6 809	100,2 %	3 124 161	96 648	3,1 %
Valmistus omaan käyttöön	10 000	0	10 000	17 080	7 080	170,8 %	9 686	7 394	
Valmistus omaan käyttöön	13 000	0	13 000	37 134	24 134	285,6 %	37 134	0	
Toimintakulut	-53 093 000	612 800	-52 480 200	-52 365 456	114 744	99,8 %	-52 210 400	-155 056	0,3 %
Henkilöstökulut	-16 946 100	197 200	-16 748 900	-16 509 532	239 368	98,6 %	-16 481 547	-27 985	0,2 %
Palkat ja palkkiot	-13 000 900	159 500	-12 841 400	-12 607 889	233 511	98,2 %	-12 636 014	28 125	-0,2 %
<i>Henkilösivukulut</i>	<i>-3 945 200</i>	<i>37 700</i>	<i>-3 907 500</i>	<i>-3 901 642</i>	<i>5 858</i>	<i>99,9 %</i>	<i>-3 845 533</i>	<i>-56 109</i>	<i>1,5 %</i>
<i>Eläkekulut</i>	<i>-3 240 700</i>	<i>29 700</i>	<i>-3 211 000</i>	<i>-3 202 469</i>	<i>8 531</i>	<i>99,7 %</i>	<i>-3 162 921</i>	<i>-39 547</i>	<i>1,3 %</i>
<i>Muut henkilösivukulut</i>	<i>-704 500</i>	<i>8 000</i>	<i>-696 500</i>	<i>-699 174</i>	<i>-2 674</i>	<i>100,4 %</i>	<i>-682 612</i>	<i>-16 562</i>	<i>2,4 %</i>
Palvelujen ostot	-27 662 300	349 800	-27 312 500	-27 360 487	-47 987	100,2 %	-27 417 791	57 304	-0,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 782 300	69 800	-2 712 500	-2 563 297	149 203	94,5 %	-2 583 687	20 390	-0,8 %
Avustukset	-3 333 800	0	-3 333 800	-3 164 487	169 313	94,9 %	-3 481 852	317 366	-9,1 %
Muut toimintakulut	-2 368 500	-4 000	-2 372 500	-2 767 653	-395 153	116,7 %	-2 245 523	-522 131	23,3 %
Toimintakate	-42 045 500	-39 400	-42 084 900	-41 845 458	239 442	99,4 %	-41 872 522	27 064	-0,1 %
Verotulot	30 658 200	900 000	31 558 200	31 780 725	222 525	100,7 %	30 986 099	794 626	2,6 %
Valtionosuudet	13 000 300	138 000	13 138 300	13 098 308	-39 992	99,7 %	13 239 754	-141 446	-1,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-630 000	45 000	-585 000	-515 936	69 064	88,2 %	-487 584	-28 352	5,8 %
<i>Korkotuotot</i>	<i>15 000</i>	<i>0</i>	<i>15 000</i>	<i>25 214</i>	<i>10 214</i>	<i>168,1 %</i>	<i>23 263</i>	<i>1 950</i>	<i>8,4 %</i>
<i>Muut rahoitustuotot</i>	<i>35 000</i>	<i>-35 000</i>	<i>0</i>	<i>15 006</i>	<i>15 006</i>		<i>15 378</i>	<i>-373</i>	<i>-2,4 %</i>
<i>Korkokulut</i>	<i>-680 000</i>	<i>80 000</i>	<i>-600 000</i>	<i>-540 250</i>	<i>59 751</i>	<i>90,0 %</i>	<i>-366 490</i>	<i>-173 759</i>	<i>47,4 %</i>
<i>Muut rahoituskulut</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-15 905</i>	<i>-15 905</i>		<i>-159 736</i>	<i>143 831</i>	<i>-90,0 %</i>
Vuosikate	983 000	1 043 600	2 026 600	2 517 640	491 040	124,2 %	1 865 747	651 893	34,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 312 000	0	-2 312 000	-2 194 067	117 933	94,9 %	-2 210 855	16 787	-0,8 %
Suunnitelman muk. poistot	-2 312 000	0	-2 312 000	-2 053 797	258 203	88,8 %	-2 012 918	-40 879	2,0 %
Kertaluonteiset poistot	0	0	0	-136 234	-136 234		-197 937	61 703	-31,2 %
Arvonalentumiset	0	0	0	-4 036	-4 036		0	-4 036	
Satunnaiset erät	0	0	-86 600,00	-86 546	54	99,9 %	0	-86 546	
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0		0	0	
Satunnaiset kulut	0	-86 600	-86 600	-86 546	54	99,9 %	0	-86 546	
Tilikauden tulos	-1 329 000	957 000	-372 000,00	237 027	609 027	-63,7 %	-345 108	582 135	-168,7 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 329 000	957 000	-372 000	237 027	609 027	-63,7 %	-345 108	582 135	-168,7 %

Tilinpäätös 2014

Verotulojen erittely

Hausjärven kunnan tulo- ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2014 olivat:

Kunnan tulovero:

– tuloveroprosentti 21,00 % (korotus 0,50 %-yks.)

Kiinteistövero:

– yleinen kiinteistöveroprosentti 1,10 % (korotus 0,10 %-yks.)

– vakituiset asuinrakennukset 0,43 %

– muut asuinrakennukset 1,00 %

– rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %

– voimalaitosrakennukset 1,10 %

– yleishyödylliset yhteisöt 0,30 %

Verotulot toteutuivat seuraavasti:

	2014 €	Muutos, € 2013-14	Muutos% 2013-14	2013 €	Muutos% 2012-13
Kunnallisvero	29 054 714,04	480 240,45	1,7	28 574 473,59	10,7
Kiinteistövero	1 546 728,54	239 125,85	18,3	1 307 602,69	11,9
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 179 282,87	75 260,18	6,8	1 104 022,69	7,4
Yhteensä	31 780 725,45	794 626,48	2,6	30 986 098,97	10,6
€ / asukas	3 602,44	90,07	2,4	3 517,95	11,4
Tulovero%	21,00			20,50	

Valtionosuuksien erittely

Kunnan saamat valtionosuudet supistuivat edelleen. Erityisen merkittävä oli muutos verotulojen tasauksessa. Erittely valtionosuuksista:

	2014 €	Muutos, € 2013-14	Muutos% 2013-14	2013 €	Muutos% 2012-13
Peruspalvelujen vos	14 179 803	178 900,00	1,3	14 000 903	1,1
Verotulotasaus	885 152	-408 652,00	-31,6	1 293 804	-25,4
Järjestelmämuutoksen tasaus	26 316	0,00	0,0	26 316	0,0
Opetus- ja kultt.toimen vos	-1 992 963	88 306,00	-4,2	-2 081 269	1,6
Yhteensä	13 098 308	-141 446,00	-1,1	13 239 754	-2,4
€ / asukas	1 484,73	-18,42	-1,2	1 503,15	-1,7

Asukasmäärä	8 822			8 808	
Asukasmäärän muutos	14			-58	
Asukasmäärän muutos, %	0,2 %			-0,7 %	

Tilinpäätös 2014

4 Investointiosan toteutuminen

Talousarvion investointiosan toteutumisvertailu

<i>(luvut 1 000 euroa)</i>	TA2014	TA-muutos	TA2014 + muutokset	Toteu- tunut 2014	Poik- keama	Tot-%
KIINTEÄ OMAISUUS						
Kiinteistöjen hankinta ja myynti						
Myynnit	49,0	- 49,0	0,0	118,9	118,9	
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
<i>Netto</i>	49,0	- 49,0	0,0	118,9	118,9	
Maa-alueiden hankinta ja myynti						
Myynnit	270,0	- 263,0	7,0	61,1	54,1	872,1 %
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Menot	- 50,0	- 728,5	- 778,5	- 512,1	266,4	65,8 %
<i>Netto</i>	220,0	- 991,5	- 771,5	- 451,0	320,5	58,5 %
KIINTEÄ OMAISUUS						
Myynnit	319,0	- 312,0	7,0	180,0	173,0	2571,1 %
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Menot	- 50,0	- 728,5	- 778,5	- 512,1	266,4	65,8 %
<i>Netto</i>	269,0	- 1 040,5	- 771,5	- 332,1	439,4	43,0 %
IRTAIN OMAISUUS						
ATK-laitteet ja ohjelmat						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 25,0	10,2	- 14,8	- 12,0	2,8	81,1 %
<i>Netto</i>	- 25,0	10,2	- 14,8	- 12,0	2,8	81,1 %
Ruoka- ja siivouspalvelun irtain						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 10,0	0,0	- 10,0	0,0	10,0	0,0 %
<i>Netto</i>	- 10,0	0,0	- 10,0	0,0	10,0	0,0 %
Sosiaalitoimen irtaimisto						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 19,0	4,2	- 14,8	0,0	14,8	0,0 %
<i>Netto</i>	- 19,0	4,2	- 14,8	0,0	14,8	0,0 %
Koulujen irtain						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 10,0	0,0	- 10,0	0,0	10,0	0,0 %
<i>Netto</i>	- 10,0	0,0	- 10,0	0,0	10,0	0,0 %

Tilinpäätös 2014

Koulujen atk- ja tvt-laitteet						
	Myynnit					
	Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Menot	- 20,0	16,0	- 4,0	0,0	4,0
	<i>Netto</i>	- 20,0	16,0	- 4,0	0,0	4,0
Auto kotipalveluun						
	Myynnit					
	Rahoitusosuudet					
	Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IRTAIN OMAISUUS						
	Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Menot	- 84,0	30,4	- 53,6	- 12,0	41,6
	<i>Netto</i>	- 84,0	30,4	- 53,6	- 12,0	41,6
AINEETON KÄYTTÖOMAISSUUS						
Osakkeet ja osuudet						
	Myynnit					
	Rahoitusosuudet					
	Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
AINEETON KÄYTTÖOMAISSUUS						
	Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TALONRAKENNUS						
Ryhtylän päiväkodin suunn. ja rakentaminen						
	Myynnit					
	Rahoitusosuudet					
	Menot			0,0		0,0
	<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ryhtylän päiväkodin varustus						
	Myynnit					
	Rahoitusosuudet					
	Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ryhtylän koulun saneeraus ja laajennus						
	Myynnit					
	Rahoitusosuudet					
	Menot	- 650,0	- 600,0	- 1 250,0	- 1 114,7	135,3
	<i>Netto</i>	- 650,0	- 600,0	- 1 250,0	- 1 114,7	135,3

Tilinpäätös 2014

Ryttylän koulun ja liik.hallin varustus						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 200,0	100,0	- 100,0	- 122,1	- 22,1	122,1 %
<i>Netto</i>	- 200,0	100,0	- 100,0	- 122,1	- 22,1	122,1 %
Varaus (Lehtimajat tai lukio)						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 20,0	0,0	- 20,0	0,0	20,0	0,0 %
<i>Netto</i>	- 20,0	0,0	- 20,0	0,0	20,0	0,0 %
Kiinteistöjen peruskorjaukset						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 300,0	100,0	- 200,0	- 141,9	58,1	71,0 %
<i>Netto</i>	- 300,0	100,0	- 200,0	- 141,9	58,1	71,0 %
TALONRAKENNUS						
Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Menot	- 1 170,0	- 400,0	- 1 570,0	- 1 378,7	191,3	87,8 %
<i>Netto</i>	- 1 170,0	- 400,0	- 1 570,0	- 1 378,7	191,3	87,8 %
KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN						
Rajakorventie						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ryttylän urheilukentäntien korot. jk.						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Monni, uusi kaava-alue						
Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Rahoitusosuudet						
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Oitti, Manassenpellon 1. vaihe						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
<i>Netto</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Tilinpäätös 2014

Kaavatiet ja kevyenliikenteen väylät						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 150,0	0,0	- 150,0	- 120,4	29,6	80,2 %
<i>Netto</i>	- 150,0	0,0	- 150,0	- 120,4	29,6	80,2 %
Valaistus						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 70,0	0,0	- 70,0	- 76,0	- 6,0	108,6 %
<i>Netto</i>	- 70,0	0,0	- 70,0	- 76,0	- 6,0	108,6 %
Päällystäminen						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 110,0	0,0	- 110,0	- 112,3	- 2,3	102,1 %
<i>Netto</i>	- 110,0	0,0	- 110,0	- 112,3	- 2,3	102,1 %
KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN						
Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Menot	- 330,0	0,0	- 330,0	- 308,7	21,3	93,5 %
<i>Netto</i>	- 330,0	0,0	- 330,0	- 308,7	21,3	93,5 %
VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
Johtolinjat						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 100,0	50,0	- 50,0	- 32,3	17,7	64,7 %
<i>Netto</i>	- 100,0	50,0	- 50,0	- 32,3	17,7	64,7 %
Verkostojen saneeraus						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 65,0	40,0	- 25,0	0,0	25,0	0,0 %
<i>Netto</i>	- 65,0	40,0	- 25,0	0,0	25,0	0,0 %
Viemärikaivojen saneeraus						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	- 21,0	10,0	- 11,0	0,0	11,0	0,0 %
<i>Netto</i>	- 21,0	10,0	- 11,0	0,0	11,0	0,0 %
Riihimäen jätevedenpuhd. saneeraus						
Myynnit						
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Menot	- 2 500,0	0,0	- 2 500,0	- 2 365,5	134,5	94,6 %
<i>Netto</i>	- 2 500,0	0,0	- 2 500,0	- 2 365,5	134,5	94,6 %
Oitti, Manassenpellon 1. vaihe						
Myynnit						

Tilinpäätös 2014

Rahoitusosuudet						
Menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
Myynnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Menot	- 2 686,0	100,0	- 2 586,0	- 2 397,8	188,2	92,7 %
Netto	- 2 686,0	100,0	- 2 586,0	- 2 397,8	188,2	92,7 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
Myynnit	319,0	- 312,0	7,0	180,0	173,0	2571,1 %
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Menot	- 4 320,0	- 998,1	- 5 318,1	- 4 609,4	708,7	86,7 %
Netto	- 4 001,0	- 1 310,1	- 5 311,1	- 4 429,4	881,7	83,4 %

Tilinpäätös 2014

Keskeiset investointihankkeet ja niiden toteutuminen

Mennyt vuosi päättää tältä erää Hausjärven kunnan tiiviin rakentamisen aikakauden, joka alkoi 2009 Eskon koulun rakentamisella, jatkui Kirkonkylän päiväkodin rakentamisella ja päättyi nyt Ryttylän koulukeskuksen toisen vaiheen valmistumiseen. Samaan aikaan kunta on toteuttanut myös useita merkittäviä kunnallisteknisiä rakentamishankkeita.

Teknisen toimen merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2014 olivat:

- Ryttylän koulun II vaihe (aiemmin päiväkot) peruskunnostus
- Kunnanviraston vanhan autotallin purkaminen ja uuden rakentaminen, piha-alueiden muutostyöt (yhteistyössä Osuuskauppa Hämeenmaan kanssa)
- Lukion peruskorjaukset
- Monnin päiväkodin aidan uusinta
- Riihimäen vedenpuhdistamon peruskorjaukseen osallistuminen (osuus 12, 5 % koko hankkeesta)

Vuoden päähanke oli Ryttylän koulun vanhan osan saneeraus. Hanke ylitti alkuperäisen kustannusarvion joka oli laadittu urakatarjousten mukaisesti. Ylityksiä aiheutui pinnoitetyö muutoksista, piha-alueiden kunnallisteknisistä muutostöistä. Ryttylän koulu ja päiväkot on todettu lyhyillä käyttäjäkokemuksilla hyvin toimiviksi yksiköiksi.

Kunnallisteknisten töiden osalta ei ollut merkittävää toimintaa. Kunta rakensi Oitin teollisuusalueelle katu-alueiden pohjia ja hulevesiviemärointiä Pihlajatielle. Loppuvuodesta laadittiin suunnitelmia tuleville vuosille Retulantien vesihuolto ja Andersinin pellon kunnallistekniikkaa.

Suurimpana ponnistuksena voidaan pitää Ryttylän päiväkodin valmistumista. Päiväkot valmistui suunnitellusti. Urakoitsija siirtyi saman tien peruskorjaamaan entistä koulurakennusta, joka viime aikoina oli osittain ollut koulukäytössä.

Kiinteistöjen saneeraukset kohdistuivat sisäilmaongelmaisiiin rakennuksiin ja kunnan toiminta sisäilmatyöryhmän avustuksella on ollut esimerkillistä. Hausjärven koulurakennuksia on saatu kuntoon viimeaikaisella kunnostusohjelmalla.

Investointien taloudellinen toteutuminen:

Investointien määrärahat alittivat alkuperäisen investointimäärärahavarauksen. Tekninen lautakunta haki Ryttylän koulukeskuksen rakentamiseen 300 000€ lisämäärärahaa, sekä määräraha siirtoja 300 000 € edestä. Lopullisesti koulun rakentaminen alitti muutetun investointivaruksen 135 000 €. Koska kaikki investoinnit eivät toteutuneet suunnitellulla tavalla, alittaa tilinpäätös muutetun talousarvion investointi määrärahan 400 000 €:lla. Suurin investointihanke, Riihimäen vesilaitoksen jätevedenpuhdistamo, alitti investointivaruksen noin 135 000 €:lla.

Tilinpäätös 2014

5 Rahoituslaskelmaosan toteutuminen

Rahoitusosa osoittaa varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutuksen kunnan rahavarojen muutokseen tilikaudella. Rahoituslaskelman toteutumisvertailu on alla:

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	983 100,00	1 043 600,00	2 026 700,00	2 517 639,84	-490 939,84	124,22%
SATUNNAISET ERÄT	0,00	-86 600,00	-86 600,00	-86 545,56	-54,44	99,94%
TULORAAHOITUKSEN KORJAUS- ERÄT	-277 000,00	238 000,00	-39 000,00	34 934,16	-73 934,16	-89,57%
	706 100,00	1 195 000,00	1 901 100,00	2 466 028,44	-564 928,44	129,72%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-4 320 000,00	-998 100,00	-5 318 100,00	-4 609 371,33	-708 728,67	86,67%
RAHOITUSOSUUDET INVE- STOINTIMENOIHIIN	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖ- DYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	319 000,00	-312 000,00	7 000,00	179 974,00	-172 974,00	2 571,06%
	-4 001 000,00	-1 310 100,00	-5 311 100,00	-4 429 397,33	-881 702,67	83,4%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHA- VIRTA	-3 294 900,00	-115 100,00	-3 410 000,00	-1 963 368,89	-1 446 631,11	57,58%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
<u>ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET</u>						
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHEN- NYS	0,00	0,00	0,00	13 600,00	-13 600,00	
	0,00	0,00	0,00	13 600,00	-13 600,00	
<u>LAINAKANNAN MUUTOKSET</u>						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LI- SÄYS	10 300 000,00	0,00	10 300 000,00	8 500 000,00	1 800 000,00	82,52%
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄ- HENNYS	-5 065 000,00	0,00	-5 065 000,00	-4 933 396,00	-131 604,00	97,4%
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-1 500 000,00	0,00	-1 500 000,00	-1 500 000,00	0,00	100,0%
	3 735 000,00	0,00	3 735 000,00	2 066 604,00	1 668 396,00	55,33%
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
<u>MUUT MAKSUVALMIUDEN MUU- TOKSET</u>						
TOIMEKSIANT.VAROJEN JA PO MUU	0,00	0,00	0,00	9 891,89	-9 891,89	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	0,00	0,00	0,00	-2 458,78	2 458,78	
SAAMISTEN MUUTOS	0,00	0,00	0,00	-61 808,13	61 808,13	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUU- TOS	0,00	0,00	0,00	398 777,06	-398 777,06	
	0,00	0,00	0,00	344 402,04	-344 402,04	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 735 000,00	0,00	3 735 000,00	2 424 606,04	1 310 393,96	64,92%
RAHAVAROJEN MUUTOS	440 100,00	-115 100,00	325 000,00	461 237,15	-136 237,15	141,92%

RAHAVARAT 31. 12.	2 734 422,01					
1. 1.	2 273 184,86			461 237,15		

Tilinpäätös 2014

6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta

Kaikille tulosalueille on määritelty bruttositovuus. Tämä tarkoittaa, että tuloarviot ja määrärahat ovat erikseen sitovia. Toimintakate ei ole sitova erä.

	Sitovuus (N/B)	TA 2014	TA-muutos	TA2014 + muutos	Tot. 2014	Poikkeama	To-teuma/TA2014 %	Muutos, TP2013 -> TP2014, %	TP2013
TOIMINTATUOTOT									
Kunnanvaltuusto	B	0	0	0	0	0			0
Keskusvaalilautakunta	B	13 000	0	13 000	13 276	276	102,1 %		0
Tarkastuslautakunta	B	0	0	0	0	0			0
Kunnanhallitus	B	277 900	-238 000	39 900	55 956	16 056	140,2 %	115,8 %	25 928
Hallinto ja sisäiset palvelut	B	2 266 300	-50 000	2 216 300	2 259 450	43 150	101,9 %	0,1 %	2 257 352
Elinkeinot ja kehittäminen	B	521 000	-122 000	399 000	409 063	10 063	102,5 %	-28,7 %	573 729
Perusturvalautakunta	B	2 201 600	0	2 201 600	2 283 488	81 888	103,7 %	12,0 %	2 039 449
Sivistyslautakunta	B	1 102 900	-20 000	1 082 900	1 093 346	10 446	101,0 %	-3,1 %	1 128 488
Tekninen lautakunta	B	4 664 800	-222 200	4 442 600	4 405 418	-37 182	99,2 %	2,4 %	4 303 246
YHTEENSÄ	B	11 047 500	-652 200	10 395 300	10 519 997	124 697	101,2 %	1,9 %	10 328 192
<i>Valmistus omaan käyttöön</i>		0	0	0	17 080	17 080		76,3 %	9 686
TOIMINTAKULUT									
Kunnanvaltuusto	B	-59 400	0	-59 400	-58 048	1 352	97,7 %	-22,2 %	-74 654
Keskusvaalilautakunta	B	-13 000	0	-13 000	-11 526	1 474	88,7 %	13302,3 %	-86
Tarkastuslautakunta	B	-26 000	0	-26 000	-27 519	-1 519	105,8 %	24,1 %	-22 174
Kunnanhallitus	B	-318 000	-105 300	-423 300	-419 301	3 999	99,1 %	-0,3 %	-420 485
Hallinto ja sisäiset palvelut	B	-2 778 900	68 500	-2 710 400	-2 643 886	66 514	97,5 %	-2,9 %	-2 724 203
Elinkeinot ja kehittäminen	B	-1 943 600	174 100	-1 769 500	-1 672 627	96 873	94,5 %	-10,3 %	-1 865 206
Perusturvalautakunta	B	-27 560 300	-4 200	-27 564 500	-27 601 714	-37 214	100,1 %	3,0 %	-26 793 304
Sivistyslautakunta	B	-14 951 400	137 900	-14 813 500	-14 892 082	-78 582	100,5 %	-1,5 %	-15 125 376
Tekninen lautakunta	B	-5 442 400	341 800	-5 100 600	-5 038 752	61 848	98,8 %	-2,8 %	-5 184 912
YHTEENSÄ	B	-53 093 000	612 800	-52 480 200	-52 365 455	114 745	99,8 %	0,3 %	-52 210 400
TOIMINTAKATE									
Kunnanvaltuusto	-	-59 400	0	-59 400	-58 048	1 352	97,7 %	-22,2 %	-74 654
Keskusvaalilautakunta	-	0	0	0	1 750	1 750		-2134,9 %	-86
Tarkastuslautakunta	-	-26 000	0	-26 000	-27 519	-1 519	105,8 %	24,1 %	-22 174
Kunnanhallitus	-	-40 100	-343 300	-383 400	-363 345	20 055	94,8 %	-7,9 %	-394 557
Hallinto ja sisäiset palvelut	-	-512 600	18 500	-494 100	-384 436	109 664	77,8 %	-17,7 %	-466 851
Elinkeinot ja kehittäminen	-	-1 422 600	52 100	-1 370 500	-1 263 564	106 936	92,2 %	-2,2 %	-1 291 477
Perusturvalautakunta	-	-25 358 700	-4 200	-25 362 900	-25 318 226	44 674	99,8 %	2,3 %	-24 753 855
Sivistyslautakunta	-	-13 848 500	117 900	-13 730 600	-13 798 736	-68 136	100,5 %	-1,4 %	-13 996 888
Tekninen lautakunta	-	-777 600	119 600	-658 000	-633 334	24 666	96,3 %	-27,4 %	-871 980
YHTEENSÄ	-	-42 045 500	-39 400	-42 084 900	-41 845 458	239 442	99,4 %	-0,1 %	-41 872 522

Tilinpäätös 2014

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

1 Kunnan tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase

Kunnan tuloslaskelma (luvut euroa)

	1.1.-31.12.2014	1.1.-31.12.2013
Toimintatuotot	6 048 134,58	6 032 357,66
Myyntituotot	1 818 939,08	1 972 202,17
Maksutuotot	2 357 794,57	2 118 838,96
Tuet ja avustukset	653 581,90	713 867,88
Muut toimintatuotot	1 217 819,03	1 227 448,65
Valmistus omaan käyttöön	17 079,86	9 685,75
Valmistus omaan käyttöön	17 079,86	9 685,75
Toimintakulut	-47 910 672,46	-47 914 565,43
Henkilöstökulut	-16 509 531,73	-16 481 547,10
Palkat ja palkkiot	-12 607 889,27	-12 636 014,04
Henkilösivukulut	-3 901 642,46	-3 845 533,06
Eläkekulut	-3 202 468,63	-3 162 921,37
Muut henkilösivukulut	-699 173,83	-682 611,69
Palvelujen ostot	-24 998 163,71	-25 079 095,47
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 445 527,82	-2 476 524,41
Avustukset	-3 164 359,58	-3 481 759,72
Muut toimintakulut	-793 089,62	-395 638,73
Toimintakate	-41 845 458,02	-41 872 522,02
Verotulot	31 780 725,45	30 986 098,97
Kunnan tulovero	29 054 714,04	28 574 473,59
Kiinteistövero	1 546 728,54	1 307 602,69
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 179 282,87	1 104 022,69
Valtionosuudet	13 098 308,00	13 239 754,00
Peruspalvelujen valtionosuus	14 179 803,00	14 000 903,00
Verotulotasaus	885 152,00	1 293 804,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	26 316,00	26 316,00
Op. ja kultt. toimen valtionosuus	-1 992 963,00	-2 081 269,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-515 935,59	-487 584,02
Korkotuotot	9 452,56	8 622,09
Muut rahoitustuotot	5 005,51	5 378,48
Korkokulut	-524 488,33	-351 848,74
Muut rahoituskulut	-5 905,33	-149 735,85
Vuosikate	2 517 639,84	1 865 746,93

Tilinpäätös 2014

Poistot ja arvonalentumiset	-2 194 067,16	-2 210 854,60
Suunnitelman muk. poistot	-2 053 797,02	-2 012 918,07
Kertaluonteiset poistot	-136 233,66	-197 936,53
Arvonalentumiset	-4 036,48	0,00
Satunnaiset erät	-86 545,56	0,00
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	-86 545,56	0,00
Tilikauden tulos	237 027,12	-345 107,67
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	237 027,12	-345 107,67

Tilinpäätös 2014

Kunnan rahoituslaskelma (luvut euroa)

	2014 €	2013 €
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 517 639,84	1 865 746,93
Satunnaiset erät	-86 545,56	
Tulorahoituksen korjauserät	34 934,16	-25 142,35
<i>*TOIMINNAN RAHAVIRTA</i>	<i>2 466 028,44</i>	<i>1 840 604,58</i>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 609 371,33	-4 019 205,32
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	90 897,02
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	179 974,00	41 726,30
<i>*INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</i>	<i>-4 429 397,33</i>	<i>-3 886 582,00</i>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 963 368,89	-2 045 977,42
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys	13 600,00	13 600,00
<i>*ANTOLAINOJEN MUUTOKSET</i>	<i>13 600,00</i>	<i>13 600,00</i>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 500 000,00	6 600 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 933 396,00	-4 450 304,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 500 000,00	500 000,00
<i>*LAINAKANNAN MUUTOKSET</i>	<i>2 066 604,00</i>	<i>2 649 696,00</i>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9 891,89	34 864,01
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 458,78	7 122,21
Saamisten muutos	-61 808,13	-186 489,54
Korottomien velkojen muutos	398 777,06	-344 828,17
<i>*MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET</i>	<i>344 402,04</i>	<i>-489 331,49</i>
Rahoituksen rahavirta	2 424 606,04	2 173 964,51
Rahavarat 31.12.	2 734 422,01	2 273 184,86
Rahavarat 1.1.	2 273 184,86	2 145 197,77
Rahavarojen muutos	461 237,15	127 987,09

Tilinpäätös 2014

Kunnan tase (luvut euroa)

VASTAAVAA	2014 euroa	2013 euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	46 939 026,00	44 752 229,99
Aineettomat hyödykkeet	2 422 961,47	103 646,65
Aineettomat oikeudet	2 770,13	7 735,04
Muut pitkävaik. menot	2 420 191,34	95 911,61
Aineelliset hyödykkeet	35 261 772,12	35 376 654,45
Maa- ja vesialueet	6 154 548,23	5 657 072,86
Rakennukset	19 789 442,54	18 867 573,57
Kiinteät rak. ja laitteet	8 623 432,50	9 311 136,45
Koneet ja kalusto	685 525,02	784 698,76
Ennakkomaksut ja keskenen. hankinnat	8 823,83	756 172,81
Sijoitukset	9 254 292,41	9 271 928,89
Muut osakkeet ja osuudet	9 086 092,41	9 090 128,89
Muut lainasaamiset	163 200,00	176 800,00
Muut saamiset	5 000,00	5 000,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	35 823,88	37 189,77
Valtion toimeksiannot	2 966,79	4 344,25
Lahjoitusrahast. er.katteet	32 857,09	32 845,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 942 516,93	3 417 012,87
Vaihto-omaisuus	100 389,58	97 930,80
Aineet ja tarvikkeet	100 389,58	97 930,80
Saamiset	1 107 705,34	1 045 897,21
Pitkäaikaiset saamiset	43 747,78	43 747,78
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset muut saamiset	43 747,78	43 747,78
Lyhytaikaiset saamiset	1 063 957,56	1 002 149,43
Myyntisaamiset	462 872,18	548 746,17
Muut saamiset	405 787,83	309 123,34
Siirtosaamiset	195 297,55	144 279,92
Rahat ja pankkisaamiset	2 734 422,01	2 273 184,86
VASTAAVAA YHTEENSÄ	50 917 366,81	48 206 432,63

Tilinpäätös 2014

VASTATTAVAA	2014 euroa	2013 euroa
OMA PÄÄOMA	18 646 636,23	18 409 609,11
Peruspääoma	14 523 831,54	14 523 831,54
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 885 777,57	4 230 885,24
Tilikauden alijäämä	237 027,12	-345 107,67
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	152 504,87	143 978,87
Valtion toimeksiannot	2 966,79	4 344,25
Lahjoitusrahastojen pääomat	43 585,06	43 517,77
Muut toimeksiantojen pääomat	105 953,02	96 116,85
VIERAS PÄÄOMA	32 118 225,71	29 652 844,65
Pitkäaikainen	22 586 264,00	19 772 160,00
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	22 586 264,00	19 772 160,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lyhytaikainen	9 531 961,71	9 880 684,65
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	5 467 146,00	6 214 646,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	3 306,70
Ostovelat	1 539 374,57	1 263 574,63
Muut velat	301 509,34	278 979,86
Siirtovelat	2 223 931,80	2 120 177,46
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	50 917 366,81	48 206 432,63

Tilinpäätös 2014

2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma (luvut euroa)

TULOSLASKELMA	2014	2013
LIKEVAIHTO	1 170 390,50	1 142 879,49
Valmistus omaan käyttöön		0,00
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	11 542,55	6 606,25
MATERIAALIT JA PALVELUT	-578 242,44	-824 473,52
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-114 886,57	-122 189,78
PALVELUJEN OSTOT	-463 355,87	-702 283,74
HENKILÖSTÖKULUT	-195 077,68	-16 080,48
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-305 101,64	-294 264,44
LIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-19 682,35	-18 710,01
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHTEENSÄ	83 828,94	-4 042,71
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-24 931,58	-23 864,10
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIÄ YHTEENSÄ	58 897,36	-27 906,81
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	58 897,36	-27 906,81

Tilinpäätös 2014

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma (luvut euroa)

RAHOITUSLASKELMA	2014	2013
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
LIIKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	83 828,94	-4 042,71
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	305 101,64	294 264,44
RAHOITUSTUOTOT- JA KULUT	-24 931,58	-23 864,10
	363 999,00	266 357,63
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-2 397 840,00	-498 754,35
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	0,00	90 897,02
	-2 397 840,00	-407 857,33
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 033 841,00	-141 499,70
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS KUNNALLE/KY:LLE	2 354 493,75	277 708,73
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS KUNNALLE/KY:LLE		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS MUILTA	-57 264,59	-51 989,57
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0,00	0,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	-260 892,79	-16 235,95
KOROT. VELKOJEN MUUTOS MUILTA	-2 495,37	-67 983,51
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 033 841,00	141 499,70
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00
RAHAVARAT 31. 12.	0,00	0,00
1. 1.	0,00	0,00

Tilinpäätös 2014

Vesihuoltolaitoksen tase (luvut euroa)

VASTAAVAA	2014	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Muut pitkävaikutteiset menot	2 365 175,96	
AINEELLISET HYÖDYKKEET	4 261 535,42	4 533 973,02
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	4 261 535,42	4 533 973,02
Johtoverkostot ja laitteet	2 095 262,87	2 293 947,97
Siirtoviemäri	2 133 103,46	2 198 563,68
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	33 169,09	41 461,37
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	6 626 711,38	4 533 973,02
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET	322 870,78	61 977,99
LYHYTAIKAISET SAAMISET	322 870,78	61 977,99
Myyntisaamiset muilta	82 828,17	61 708,25
Muut saamiset	239 990,47	
Muut siirtosaamiset	52,14	269,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	322 870,78	61 977,99
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 949 582,16	4 595 951,01

VASTATTAVAA	2014	2013
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	200 000,00	200 000,00
Peruspääoma		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	58 897,36	-27 906,81
Tulostilit		
EDELLISTEN TILIK. YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 120 076,80	1 147 983,61
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 378 974,16	1 320 076,80
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	5 367 465,37	3 114 037,07
LAINAT KUNNALTA/KUNTAYHTYMÄLTÄ	5 367 465,37	3 114 037,07
Kunnilta ja kuntayhtymiltä		
LYHYTAIKAINEN	203 142,63	161 837,14
LAINAT KUNNALTA/KUNTAYHTYMÄLTÄ	101 065,45	57 264,59
Lyhennysos. julkisyhteisöiltä	101 065,45	57 264,59
OSTOVELAT	68 140,56	61 969,56

Tilinpäätös 2014

Ostovelat jäsenkuntayhtymille	0,00	2 137,29
Ostovelat muille	68 140,56	59 832,27
MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA MUUT VELAT	2 837,66	42 602,99
Ennakonpidätysvelka	2 625,62	
Sosiaaliturvamaksuvelka	212,04	
Myyntien arvonlisävero	0,00	42 602,99
SIIRTOVELAT		
Muut siirtovelat muille	31 098,96	0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 570 608,00	3 275 874,21
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 949 582,16	4 595 951,01

Tilinpäätös 2014

3 Kuntakonsernin tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase

Kuntakonsernin tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	2014	2013
Toimintatuotot	21 233 558,48	20 739 460,28
Toimintakulut	-62 310 850,78	-62 273 949,70
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 426,70	6 965,18
TOIMINTAKATE	-41 075 865,60	-41 527 524,24
Verotulot	31 780 725,45	30 986 098,97
Valtionosuudet	13 098 308,00	13 239 754,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15 921,70	14 899,34
Muut rahoitustuotot	26 210,71	23 908,74
Korkokulut	-576 578,30	-410 541,90
Muut rahoituskulut	-18 793,64	-158 074,59
Rahoitustuotot ja -kulut	-553 239,53	-529 808,41
VUOSIKATE	3 249 928,32	2 168 520,32
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 854 886,63	-2 883 986,96
Tilikauden yli- ja alipariarvot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	-4 036,48	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-2 858 923,11	-2 883 986,96
Satunnaiset erät	-47 077,95	-627,66
TILIKAUDEN TULOS	343 927,26	-716 094,30
Tilinpäätössiirrot	8 993,77	4 565,80
Vähemmistöosuus	12 105,70	6 707,37
Osuus kuntayhtymien tuloksesta	0,00	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	365 026,73	-704 821,13

Tilinpäätös 2014

Kuntakonsernin rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	2 014	2013
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 249 928,32	2 168 520,32
Satunnaiset erät	-47 077,95	-627,66
Tulorahoituksen korjauserät	34 940,86	-93 291,10
	3 237 791,23	2 074 601,56
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 478 834,01	-4 917 524,80
Rahoitusosuudet investointimenoihin	142,50	100 897,02
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	416 222,19	258 765,06
	-5 062 469,32	-4 557 862,72
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 824 678,09	-2 483 261,16
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-428,32	-139,57
Antolainasaamisten vähennykset	13 600,00	13 600,00
	13 171,68	13 460,43
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen muutos	3 585 978,46	2 313 877,75
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 938 927,74	7 099 936,69
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 352 949,28	-4 786 058,94
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 583 910,20	756 951,62
	2 002 068,26	3 070 829,37
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	-7 114,90	-1 421,02
Muutokset vähemmistön osuudessa	20 798,57	362,53
	13 683,67	-1 058,49
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	12 735,25	37 731,20
Vaihto-omaisuuden muutos	8 370,60	-13 156,16
Saamisten muutos	-46 546,61	-242 766,08
Korottomien velkojen muutos	278 555,17	-248 642,64
	253 114,41	-466 833,68
Rahoituksen rahavirta	2 282 038,02	2 616 397,63
Rahavarojen muutos	457 359,93	133 136,47

Tilinpäätös 2014

Kuntakonsernin tase

TASE	2014	2013
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	152 162,21	160 109
Muut pitkävaikutteiset menot	2 427 626,40	102 969
Ennakkomaksut ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	0,00	933
Aineettomat hyödykkeet	2 579 788,61	264 012
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 379 514,93	5 883 402
Rakennukset	26 819 981,24	26 077 409
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 683 537,25	9 367 138
Koneet ja kalusto	1 379 755,54	1 411 068
Muut aineelliset hyödykkeet	15 912,15	17 075
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	876 006,10	1 463 771
Aineelliset hyödykkeet	44 154 707,21	44 219 862
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	476 885,82	463 755
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	3 176 988,83	3 202 419
Muut lainasaamiset	210 782,85	224 383
Muut saamiset	11 634,96	11 207
Sijoitukset	3 876 292,46	3 901 764
PYSYVÄT VASTAAVAT	50 610 788,28	48 385 638
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	37 908,64	96 485
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	32 857,09	32 846
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	70 765,73	129 331
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	226 642,28	234 889
Muu vaihto-omaisuus	949,80	1 073
Vaihto-omaisuus	227 592,08	235 963
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0
Muut saamiset	0,00	0

Tilinpäätös 2014

Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	796 217,19	846 245
Muut saamiset	540 066,86	458 251
Siirtosaamiset	283 663,23	268 905
Lyhytaikaiset saamiset	1 619 947,28	1 573 401
Saamiset	1 619 947,28	1 573 401
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	381,88	382
Rahoitusarvopaperit	381,88	382
Rahat ja pankkisaamiset	3 316 183,20	2 858 823
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 164 104,44	4 668 568
VASTAAVAA	55 845 658,45	53 183 537

VASTATTAVAA	2 014,00	2013
OMA PÄÄOMA	16 722 258,70	16 368 564
Peruspääoma	14 523 831,53	14 523 832
Säätöiden ja yhdistysten peruspääoma	25 228,19	25 228
Arvonkorotusraho	3 160,21	3 160
Muut omat rahastot	13 929,38	17 569
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 791 082,66	2 503 596
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	365 026,73	-704 821
VÄHEMMISTÖOSUUDET	219 156,28	210 463
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	253 467,89	258 244
Poistoero	240 279,57	247 036
Vapaaehtoiset varaukset	13 188,32	11 208
PAKOLLISET VARAUKSET	270 437,22	200 720
Eläkevaraukset	0,00	0
Muut pakolliset varaukset	270 437,22	200 720
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	200 065,79	245 895
Valtion toimeksiannot	37 908,64	96 485
Lahjoitusrahastojen pääomat	50 626,77	50 149
Muut toimeksiantojen pääomat	111 530,38	99 261
KONSERNIRESERVI	0,00	0
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	24 909 873,12	22 159 120
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0

Tilinpäätös 2014

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	24 361 648,44	21 551 461
Pääomalainat	0,00	0
Lainat julkisyhteisöiltä	548 224,68	607 659
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0
Saadut ennakot	0,00	0
Ostovelat	0,00	0
Korottomat velat kunnalta	0,00	0
Muut velat	0,00	0
Siirtovelat	0,00	0
Lyhytaikainen vieras pääoma	13 270 399,45	13 740 529
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 705 622,65	7 456 546
Pääomalainat	0,00	0
Lainat julkisyhteisöiltä	59 433,87	57 196
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0
Saadut ennakot	49 017,80	55 317
Ostovelat	2 281 167,27	2 013 198
Korottomat velat kunnalta	0,00	0
Muut velat	499 304,90	469 960
Siirtovelat	3 675 852,96	3 688 312
VIERAS PÄÄOMA	38 180 272,57	35 899 649
VASTATTAVAA	55 845 658,45	53 183 537

IV TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Kunnanvaltuuston 9.12.2014 hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on tarkistettu suunnitelman kohtaan ”Muut pitkävaikutteiset menot/Muut” kuuluvien pysyvien vastaavien poistoaikaa. Muutosta ennen poistoajaksi oli määritelty 2–5 vuotta, muutoksen jälkeen sen voi olla erityisestä syystä enintään 20 vuotta. Muutos on tullut voimaan niin, että sitä käytetään vuoden 2014 poistoja laskettaessa.

Muutoksen taustalla oli Riihimäen jätevesipuhdistamon saneeraus- ja laajennusinvestoinnin kirjaaminen mainittuun hyödykeryhmään ja edelleen se, että poistoajaksi sille voitiin määritellä 20 vuotta. Tämä kuvaa kuvaa hyödykkeen palvelutuotantokykyä.

Poistosuunnitelmassa määritellyt poistoajat ovat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamassa yleisohjeessa kuvatuissa ja Hausjärven kunnanvaltuuston määrittelemien poistoajojen rajoissa. Mikäli on käytetty poistoajojen alarajoja pidempiä poistoajoja, on niiden käyttämiselle esitetty poistosuunnitelmasta päätettäessä teknistaloudelliset perustelut, joiden pohjalta on määritelty kohteen palvelutuotantokykyä vastaava poistoajaksi. Samoin myös vuoden aikana aktivoiduille investoinneille poistoajaksi on määritelty joko alarajan mukainen poistoajaksi tai perustellusta syystä pidempi, palvelutuotantokykyä vastaava poistoajaksi.

Pysyvien vastaavien sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alhaisempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu taseeseen toteutuneiden hankintamenojen keskiarvon mukaisesti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaissopimukset sisältävät talousarviolainojen suojaamistarkoituksessa solmittuja koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimusten korot on jaksotettu tuloslaskelmassa. Kunta ei luovuta sopimusten vastapuolille vakuuksia. Sopimukset ovat voimassa 14.5.2018, 4.9.2019 ja 19.9.2021 asti.

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

1.2. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisten tilikausien yli-/alijäämään ei ole tehty oikaisuja.

1.3. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia olennaisia tuottoja ja kuluja ei ole.

1.4. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1.4.1. Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhteisö Hausjärven kunta ja ne yhtiöt, joissa Hausjärven kunta suoraan tai välillisesti omistaa yli 50 % kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Lisäksi konsernitilinpäätökseen sisältyy Hausjärven Vammaissäätiö, jonka sääntöjen mukaan kunnalla on oikeus nimittää enemmistö säätiön hallituksen jäsenistä.

1.4.2. Keskinäisen omaisuuden eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

1.4.3. Sisäiset liiketapahtumat

Sisäiset velat ja saamiset ja muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuunottamatta eliminoitu.

1.4.4. Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta. Vapaaehtoisista varauksista ja poistoeroista vähemmistöosuutta ei ole erotettu.

1.4.5. Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu tarvittaessa suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisöjen omia pääomia vastaan.

1.4.6. Kuntayhtymät

Kuntayhtymien taseet ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistussuuden mukaan.

1.4.7. Poikkeavat tilikaudet

Konserniyhteisöillä ei ollut poikkeavia tilikausia.

1.4.8. Konsernin rakenteessa tapahtuneet muutokset ja tietojen vertailukelpoisuus

Konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia tilikaudella. Edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia.

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

2. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

2.1. Toimintatuotot tehtäväalueittain, ilman sisäisiä eriä

	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Yleishallinto	692 225,13	1 179 909,70	740 102,43	1 026 552,00
Perusturva- ja terveystoimi	17 386 558,70	16 536 396,30	2 274 140,12	2 020 348,30
Opetus- ja kulttuuritoimi	1 068 445,11	1 099 857,90	1 068 445,11	1 099 926,10
Yhdyskuntapalvelut	984 805,41	848 543,10	863 922,79	803 608,90
Taseyksikkönä käsitelty liikelaitos				
Liikevaihto	1 098 149,13	1 071 028,30	1 098 149,13	1 078 197,40
Muut varsinaiset toiminnan tuotot	3 375,00	3 725,00	3 375,00	3 725,00
Yhteensä	21 233 558,48	20 739 460,30	6 048 134,58	6 032 357,70

2.2. Verotulojen erittely

Kunnan tulovero	29 054 714,04	28 574 473,59	29 054 714,04	28 574 473,59
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 179 282,87	1 104 022,69	1 179 282,87	1 104 022,69
Kiinteistövero	1 546 728,54	1 307 602,70	1 546 728,54	1 307 602,70
Verotulot yhteensä	31 780 725,45	30 986 098,98	31 780 725,45	30 986 098,98

2.3. Valtionosuuksien erittely

Peruspalvelujen valtionosuus	15 091 271,00	15 321 023,00	15 091 271,00	15 321 023,00
Verotulotasaus	-885 152,00	-1 293 804,00	-885 152,00	-1 293 804,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	-26 316,00	-26 316,00	-26 316,00	-26 316,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 992 963,00	-2 081 269,00	-1 992 963,00	-2 081 269,00
Valtionosuudet yhteensä	13 098 308,00	13 239 754,00	13 098 308,00	13 239 754,00

2.4. Satunnaiset tulot ja kulut

Satunnaiset tulot

Toimintatuottoihin sisältyvät myyntivoitot

Tonttimyynti		0,00		25 142,35
Muut satunnaiset tuotot		1 759,99	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	1 759,99	0,00	25 142,35

Satunnaiset kulut

Käyttöomaisuuden myyntitappiot		2 387,65		0,00
Muut satunnaiset kulut	47 077,95		86 545,56	
Yhteensä	47 077,95	2 387,65	86 545,56	0,00

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

2.5. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaisten poistojen laskennassa käytetyt poistomenetelmät ja poistoajat:

Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5-20 v.
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmistot	Tasapoisto	3 v.
Muut	Tasapoisto	2-5 v. tai 20 v.
Rakennukset		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30-50 v.
- <i>uudisrakennukset ja kantaviin rakenteisiin ulottuvat peruskorjaukset</i>	Tasapoisto	20-40 v.
- <i>kantaviin rakenteisiin kohdistumattomat peruskorjaukset</i>	Tasapoisto	5-30 v.
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20-30 v.
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30-50 v.
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot (ml. urheilualueet)	Menojäännöspoisto	15 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	10 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	10 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 %
Siirtoviemäri-yhdysvesijohto	Tasapoisto	40 v.
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	4-7 v.
Muut liikkuvat työkonet	Tasapoisto	5-10 v.
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10-15 v.
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5-10 v.
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. Laitteet	Tasapoisto	5-15 v.
Atk-laitteet	Tasapoisto	3-5 v.
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-5 v.

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

2.6. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

1000 euroa	Poistonalaiset netto-investoinnit	Suunnitelma-poistot
Vuosi		
2013	3 838	2 013
2014	4 097	2 054
2015	1 281	2 236
2016	2 063	2 320
2017	4 440	2 650
Keskiarvo	3 144	2 255
Ero, €		-889
Ero, %		-28,3 %

Euroa	2013	2014	2015	2016	2017	Yhteensä
Investointimeno	4 019 205,32	4 609 370,93	1 655 000,00	2 263 000,00	4 520 000,00	17 066 576,25
Maa- ja vesialueiden hankintameno	66 780,00	512 077,00	374 000,00	100 000,00	80 000,00	1 132 857,00
Sijoitusten hankintameno	23 750,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23 750,00
Rahoitusosuudet	90 897,02	0,00	0,00	100 000,00	0,00	190 897,02
Poistonalaisten investointien omahankintameno	3 837 778,30	4 097 293,93	1 281 000,00	2 063 000,00	4 440 000,00	15 719 072,23

2.7. Pakollisten varausten muutos

	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	200 720,45	199 129,61	0,00	0,00
Varauksen muutos	69 716,77	1 590,84		
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	270 437,22	200 720,45	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	270 437,22	200 720,45	0,00	0,00

2.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

Myyntivoitot	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Tonttimyynti	46 448,37	25 142,35	46 448,37	25 142,35
Rakennusten myyntivoitot	516,26	56,79	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	68 824,03	53 716,22	0,00	0,00
Yhteensä	115 788,66	78 915,36	46 448,37	25 142,35

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

Myyntitappiot	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Maa-alueiden luovutus	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusten myyntitappiot	81 382,53	0,00	81 382,53	0,00
Muut myyntitappiot	553,43	11 389,05	0,00	0,00
Yhteensä	81 935,96	11 389,05	81 382,53	0,00

2.9. Vuonna 2014 maksetut EU-projektien rahoitusosuudet

euroa	2014	
	Menot	Tulot
4017 HAPPI-hanke	0,00	0,00
4018 KYKYÄ-hanke	10 804,40	15 933,54
Yhteensä	10 804,40	15 933,54

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

3. TASEEN LIITETIEDOT

3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

3.1.1. Arvonkorotukset

Taseeseen ei ole aktivoitu arvonkorotuksia.

3.1.2. Aktivoidut korkomenot

Taseeseen ei ole aktivoitu korkomenoja.

3.1.3. Tiedot pysyvistä vastaavista

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet			
	Tietokone- ohjelmistot	Muut pitkäaikaiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7 735,04	95 911,61	103 646,65
Lisäykset tilikauden aikana	3 220,00	2 365 500,00	2 368 720,00
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00
Vähennykset tilikauden aikana			0,00
Siirrot erien välillä			0,00
Tilikauden poisto	8 184,91	41 220,27	49 405,18
Arvonalennukset ja niiden palautukset			0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 770,13	2 420 191,34	2 422 961,47
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 770,13	2 420 191,34	2 422 961,47
Olennaiset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 770,13	2 420 191,34	2 422 961,47

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

Aineelliset hyödykkeet						
	Maa-alueet ja kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 657 072,86	18 867 573,57	9 311 136,45	784 698,76	756 172,81	35 376 654,45
Lisäykset tilikauden aikana	512 077,40	1 247 844,86	341 040,74	130 864,50	8 823,83	2 240 651,33
Rahoitusosuudet tilikaudella						0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-14 602,03	-200 306,13				-214 908,16
Siirrot erien välillä		756 172,81			-756 172,81	0,00
Tilikauden poisto		881 842,57	1 028 744,69	230 038,24		2 140 625,50
Arvonlennukset ja niiden palautukset						0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	6 154 548,23	19 789 442,54	8 623 432,50	685 525,02	8 823,83	35 261 772,12
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 154 548,23	19 789 442,54	8 623 432,50	685 525,02	8 823,83	35 261 772,12
Olennaiset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 154 548,23	19 789 442,54	8 623 432,50	685 525,02	8 823,83	35 261 772,12

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			Yhteensä
	Osakkeet, konserniyhtiöt	Osakkeet, omistusyht. Yhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset, konserniyhteisöt	Saamiset, kuntayhtymät	Saamiset, muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.	708 737,17	86 794,79	5 186 482,23	3 108 114,70	0,00	0,00	181 800,00	9 271 928,89
Lisäykset tilikauden aikana								0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	-4 036,48	0,00	0,00	-13 600,00	-17 636,48
Siirrot erien välillä								0,00
Hankintameno 31.12.	708 737,17	86 794,79	5 186 482,23	3 104 078,22	0,00	0,00	168 200,00	9 254 292,41
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12.	708 737,17	86 794,79	5 186 482,23	3 104 078,22	0,00	0,00	168 200,00	9 254 292,41

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

Omistukset muissa yhteisöissä

Omistukset muissa yhteisöissä	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt					
Kiinteistö Oy Ryttylän Kylätalo	Hausjärvi	74,00 %	568 816,48	2 565,96	-10 297,01
Hausjärven Talo Oy	Hausjärvi	100,00 %	164 595,94	45 189,59	2 785,82
Hausjärven Vammaissäätiö	Hausjärvi	100,00 %	70 018,07	690 440,21	39 386,25
Kuntayhtymät					
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky	Hämeenlinna	4,76 %	2 656 297,73	4 036 093,94	-66 350,95
Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky	Riihimäki	17,51 %	423 841,12	1 161 454,22	160 584,52
Hämeen päihdehuollon ky	Lammi	2,30 %	10 312,60	21 623,40	-13 749,49
Eteva ky	Mäntsälä	0,39 %	45 655,13	204 341,35	4 241,55
Hämeen liitto -ky	Hämeenlinna	4,52 %	59 876,93	30 598,10	2 161,99
Osakkuusyhteisöt					
Asunto Oy Hausjärven Pelikuja	Hausjärvi	37,54 %	43 745,98	153 110,87	11,22
RHL-Data Oy	Riihimäki	22,00 %	95 468,96	124 707,81	1 728,53

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

3.1.4. Saamisten erittely

Saamisten erittely	2014		2013	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
<i>Saamiset tytäryhteisöiltä</i>				
Myyntisaamiset	0,00	970,31	0,00	1 107,11
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	43 747,78	0,00	43 747,78	0,00
Siirtosaamiset	0,00	7 535,78	0,00	0,00
Yhteensä	43 747,78	8 506,09	43 747,78	1 107,11
<i>Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä</i>				
Myyntisaamiset	0,00	9 506,11	0,00	15 712,38
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	3 661,00
Yhteensä	0,00	9 506,11	0,00	19 373,38
<i>Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä</i>				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	43 747,78	18 012,20	43 747,78	20 480,49

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

3.1.5. Siirtosaamiset

Muut siirtosaamiset	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Ely-keskus, työllistämistuet	32 748,97	14 337,41	32 748,97	14 337,41
Ely-keskus, kuntouuttava työtoiminta			15 942,20	5 337,61
Kela/sv-korvaukset	6 314,39	11 330,69	4 891,91	5 926,96
Kela/työterveyshuollon korvaukset	125 887,47	125 455,58	85 594,17	85 503,56
Hyvinkään kaupunki/Seudullinen perheoikeudellinen yksikkö	0,00	18 293,53	0,00	18 293,53
Hämeenlinnan kaupunki/Kanta- Hämeen pelastuslaitos	0,00	0,00	23 955,01	0,00
Hausjärven Vammaissäätiö	0,00	0,00	7 535,78	0,00
Fannyn Tupa ry	0,00	0,00	7 888,05	0,00
Verohallinto	0,00	0,00	9 943,10	0,00
Tuet ja avustukset	10 230,37	33 986,61	0,00	0,00
Muut	108 471,52	65 489,42	6 798,36	14 880,85
YHTEENSÄ	283 652,72	268 893,24	195 297,55	144 279,92

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

3.2.1. Oma pääoma

	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Peruspääoma 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella	14 523 831,53	14 523 831,53	14 523 831,54	14 523 831,54
Peruspääoma 31.12.	14 523 831,53	14 523 831,53	14 523 831,54	14 523 831,54
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 1.1. Lisäykset tilikaudella	25 228,19	25 228,19	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 31.12.	25 228,19	25 228,19	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 1.1. Arvonkorotuksen lisäys Arvonkorotuksen vähennys	3 160,21 0,00	3 203,32 -43,11	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	3 160,21	3 160,21	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella	17 569,18 4 815,23 -8 455,04	15 763,19 5 934,87 -4 128,88	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	13 929,37	17 569,18	0,00	0,00
Edell. tilikausien yli/alijäämä 1.1. Oikaisu edelliseen tilikauteen	1 798 775,23 -7 692,57	2 492 844,82 10 751,52	3 885 777,57	4 230 885,24
Edell. tilikausien yli/alijäämä 31.12.	1 791 082,66	2 503 596,34	3 885 777,57	4 230 885,24
Tilikauden yli/alijäämä	365 026,73	-704 821,12	237 027,12	-345 107,67
Oma pääoma yhteensä 31.12.	16 722 258,69	16 368 564,33	18 646 636,23	18 409 609,11

3.2.2. Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat tai velkojen osat, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 646 112,49	4 981 165,35	6 214 804,00	4 448 568,00
Lainat julkisyhteisöiltä	290 000,00	327 500,00	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	6 936 112,49	5 308 665,35	6 214 804,00	4 448 568,00

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

3.2.3. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	200 720,45	199 129,61	0,00	0,00
Varauksen muutos	69 716,77	1 590,84		
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	270 437,22	200 720,45	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	270 437,22	200 720,45	0,00	0,00

3.2.4. Velkojen erittely

	2014		2013	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
<i>Velat tytäryhteisöille</i>				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	60 000,00	0,00	3 598,27
Yhteensä	0,00	60 000,00	0,00	3 598,27
<i>Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä</i>				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	76 830,00	0,00	66 663,49
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	20 719,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	97 549,00	0,00	66 663,49
<i>Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille</i>				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	3 022,43	0,00	136 697,11
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	3 022,43	0,00	136 697,11
YHTEENSÄ	0,00	160 571,43	0,00	206 958,87

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

3.2.5. Erittely siirtoveloista

Lyhytaikaiset siirtovelat:

Lyhytaikaiset siirtovelat	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
<i>Menojäämät</i>				
Siirtyvät korot	90 669,11	89 888,63	76 077,42	74 732,91
Lomapalkkajaksoitus	2 840 041,50	2 801 667,28	1 625 901,38	1 579 244,15
Valtionosuusennakot	163 817,00	189 017,78	163 817,00	189 017,78
Palkat ja henkilösivukulut	77 982,95	111 297,64	0,00	0,00
Keva, työntekijä	0,00	0,00	54 791,96	46 865,52
Keva, työnantaja	312 316,78	285 185,53	152 226,64	137 962,05
Valtion Eläkerahasto, työntekijä	0,00	0,00	10 129,33	9 763,39
Valtion Eläkerahasto, työnantaja	0,00	0,00	35 675,57	33 720,22
Sosiaalivakuutusmaksuvelka	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvakuutuspooli	55 133,34	60 893,49	0,00	0,00
Työntekijän työttöm.vak.maksu	0,00	0,00	0,00	0,00
Tapaturma- ja työttömyysvak.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuokravakuudet	0,00	0,00	7 438,59	6 374,18
Happi-hanke	0,00	0,00	0,00	0,00
Syklin osuus Happi-hankkeeseen	0,00	0,00	0,00	21 773,33
Maankäyttösopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kanta-Hämeen Shp, ensihoidon kuntamaksut ja siirtoviivemaksut	0,00	0,00	20 719,00	0,00
Hyvinkään kaupunki/Seudullinen perheoikeudell. yksikkö	0,00	0,00	6 372,00	0,00
Hausjärven Vammaissäätiö	0,00	0,00	60 000,00	0,00
Muut siirtovelat	135 892,28	150 361,85	10 782,91	20 723,93
Siirtovelat yhteensä	3 675 852,96	3 688 312,20	2 223 931,80	2 120 177,46

3.2.6. Huollettavien varat

Euroa	2014	2013
Huollettavien varat 31.12.	20 675,95	24 041,90

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

3.2.7. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Leasing-vastuut (arvonlisäveroineen)

Rah.laitos	Vastuu (alv 24 %)	Tilikaudella 2015 maksettavat	Tilikauden 2015 jälkeen maksettavat	Eräntyy
Nordea Rahoitus Suomi Oy	12 893,10	4 688,40	8 204,70	31.10.2017
Nordea Rahoitus Suomi Oy	2 177,49	1 244,28	933,21	30.11.2016
Nordea Rahoitus Suomi Oy	6 783,36	1 695,84	5 087,52	31.12.2018
Nordea Rahoitus Suomi Oy	6 783,36	1 695,84	5 087,52	31.12.2018
Nordea Rahoitus Suomi Oy	10 148,92	10 148,92	0,00	31.12.2015
GE Capital AB	2 814,29	2 814,29	0,00	15.10.2015
GE Capital AB				15.10.2015
Danske Finance Oy	11 274,21	8 419,64	2 854,57	30.4.2016
Yhteensä	52 874,73	30 707,21	22 167,52	

Vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Takaukset tytäryhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	137 000,00	0,00	137 000,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	67 000,00	0,00	67 000,00
Takaukset osakkuusyhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	206 933,85	219 106,39	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma	206 933,85	219 106,39	0,00	0,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	8 926 801,43	8 750 704,73	8 865 732,00	8 685 732,00
Jäljellä oleva pääoma	4 364 398,73	4 488 153,86	4 353 640,26	4 464 779,32
Kuntien takauskeskus				
Osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	40 193 778,64	38 633 903,59	40 193 778,64	38 633 903,59
Osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	57 788,84	23 242,73	27 788,84	25 910,01

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

Muut taloudelliset vastuut

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Korkojohdannaiset				
Käypä arvo			-378 645,00	-298 114,00
Kohde-etuuden arvo	7 311 454,25	9 082 749,15	7 021 712,00	8 296 054,00
Vuokravakuudet	63 319,02	25 785,38	25 972,39	23 498,23
Sopimuksiin sisältyvät				
palautusvastuut	64 530,36	61 948,79	0,00	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	26 375,59	25 099,80	0,00	0,00
Valtionosuuden palautusvastuu	2 824 950,00	2 824 950,00	2 824 950,00	2 824 950,00

3.2.8. Kuntayhtymien alijäämiä koskevat liitetiedot

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 9.3.2015 lausunnon (110), jonka mukaan jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus kuntayhtymään kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa kateksi esimerkiksi kuntayhtymän päättämällä muilla toimenpiteillä.

Seuraavassa taulukossa esitetään alijäämätiedot neljästä sosiaali- ja terveydenhuollon alalla toimivasta kuntayhtymästä, joissa Hausjärven kunta on jäsenenä.

	31.12.2014		31.12.2013	
	Kertynyt yli-/alijäämä	Hausjärven kunnan osuus	Kertynyt yli-/alijäämä	Hausjärven kunnan osuus
Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky	-3 884 560,07	-680 186,47	-4 801 587,47	-840 757,97
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky	-25 535 268,55	-1 215 478,78	-24 127 590,31	-1 148 473,30
Eteva ky	-2 103 305,51	-8 202,89	-3 201 878,01	-12 487,32
Hämeen päihdehuollon ky	-591 608,38	-13 606,99	7 205,81	165,73
Yhteensä	-32 114 742,51	-1 917 475,14	-32 123 849,98	-2 001 552,86

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymällä oli tilikauden päättyessä kertynyttä alijäämää 3 884 560,07 euroa, josta Hausjärven kunnan osuus on 680 186,47 euroa. Kuntayhtymä on yhteistyössä jäsenkuntien kanssa tehnyt seuraavat toimet talouden tasapainottamiseksi ja taseen alijäämien kattamiseksi:

Kuntayhtymälle on AudiaPro Oy:n toimesta laadittu talouden tervehdyttämissuunnitelma vuonna 2011. Suunnitelman laati HT Eero Laesterä ja se on käsitelty yhtymähallituksessa 6.4.2011. Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden tarkoituksena on katkaista alijäämäkehitys ja kattaa kuntayhtymän taseeseen aikaisemmin syntynyt alijäämä.

Suunnitelman ehdotuksista osa on jo toteutettu (päivystyksen ja akuuttiosaston siirto Riihimä-

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

en sairaalaan). Suunnitelman sisältämien palvelurakennetta koskevien muutosten toimeenpanoa varten kuntayhtymässä on laadittu suunnitelma, joka on nimetty Riihimäen seudun terveydenhuollon palvelurakennevisioksi. Palvelurakennevisio on hyväksytty yhtymähallituksessa ja sen toimeenpano on aloitettu.

Talouden tervehdyttämiseen liittyvänä toimenpiteenä kuntayhtymän jäsenkuntalaskutus uudistettiin vuoden 2013 alusta. Kuntayhtymässä otettiin käyttöön palveluiden tuotteistukseen perustuva laskutusjärjestelmä. Tuotteistuksen mukainen hinnoittelu vastaa kuntayhtymän toiminnasta ja investoinneista aiheutuvia kustannuksia ja palveluiden käyttöä siten, että alijäämää ei jatkossa synny. Osana talouden tervehdyttämissuunnitelmaa, kuntayhtymän jäsenkunnat maksoivat kuntayhtymälle vuonna 2013 yhteensä 400 000 euron ylimääräisen maksuosuuden. Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi yhtymähallitus on vuosittain vahvistanut kuntayhtymälle kuluvaan talousarviovuotta koskevat sopeuttamistoimet.

Suunnitelma on toteutunut seuraavasti: Talouden tervehdyttämissuunnitelman seurauksena kuntayhtymän taloudellinen tulos oli ylijäämäinen vuonna 2013 yhteensä 137 566 euroa ja vuonna 2014 yhteensä 917 027 euroa. Talouden tervehdyttämistoimilla kuntayhtymän alijäämäkierre on saatu katkaistua ja aiemmin kertyneen alijäämän määrää on merkittävästi pienennetty. Kuntayhtymä ja sen jäsenkunnat ovat sitoutuneet jatkamaan talouden tervehdyttämissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista siten, että kuntayhtymän taseen kertynyt alijäämä saadaan tätä kautta katettua.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymällä on tilikauden päättyessä kertynyttä alijäämää 25 535 268,55 euroa, josta Hausjärven kunnan omistusoikeutta vastaava osuus on 1 215 478,78 euroa. Kuntayhtymän talouden tasapainotuksesta on tehty tasapainotusohjelma, joka on sisällytetty myös kuntayhtymän taloussuunnitelmiin vuosille 2014 ja 2015. Tasapainotusohjelman mukaan kertynyt alijäämä katetaan vuoteen 2018 mennessä seuraavasti:

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky:n talouden tasapainotusohjelma			
	Tasapainotusohjelman mukainen ali-/ylijäämä	Kumulatiivinen alijäämä tasapainotusohjelmassa	Toteutunut kumulatiivinen alijäämä
Tp 2013	- 8 841 000	- 24 128 000	- 24 127 590
Tp 2014	- 2 100 000	- 26 228 000	- 25 535 269
Enn 2015	1 408 000	- 24 820 000	
Enn 2016	4 785 000	- 20 035 000	
Enn 2017	8 713 000	- 11 322 000	
Enn 2018	12 872 000	1 550 000	

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2014 toteutunut alijäämä on jonkin verran pienempi kuin tasapainotusohjelmassa ennakoitu alijäämä.

Kuntamaksujen korotus on keskeinen tasapainotuksen keino. Sen lisäksi taloussuunnitelmassa on päätetty sopeuttaa taloutta, saattaa kehittämistoimenpiteitä käytäntöön ja supistaa investointiohjelmia. Tasapainottamisohjelma on laadittu siten, että alijäämä saadaan katettua vuoteen 2018 mennessä. Käytettävissä olevien tietojen perusteella Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin tasapainottamisohjelma tulee tilinpäätöksen 2014 mukaan toteutumaan suunnitellusti ja

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

alijäämät saadaan katettua vuoteen 2018 mennessä. Vuoden 2015 toteutuman perusteella arvioidaan seuraavan kerran uudelleen alijäämän käsittely. Mikäli tasapainottamisohjelmaa ei noudateta, tulee alijäämä kirjattavaksi pakolliseksi varaukseksi.

Eteva kuntayhtymä

Eteva kuntayhtymän kertynyt alijäämä vuoden 2014 on 2 103 306 euroa. Kuntayhtymän talouden tervehdyttämiseksi on tehty toimenpiteitä, joilla mm. eläkemenoperusteiset vastuut on kohdistettu kunnille. Etevan vuoden 2014 tilinpäätös oli ylijäämäinen. Tämän hetken tiedoilla ei ole nähtävissä perusteita sille, että Etevan alijäämä olisi käsiteltävä menona tai menetyksenä, joka kirjattaisiin pakolliseksi varaukseksi.

Hämeen päihdehuollon kuntayhtymä

Hämeen päihdehuollon kuntayhtymä on päätetty lakkauttaa ja sen palvelutuotannon toiminta on päättynyt. Kuntayhtymä on olemassa niin kauan kuin sen kaikki veloitteet ja vastuut on saatu hoidettua. Kuntayhtymän purkamiseen liittyvät toimenpiteet jatkuvat vuonna 2015. Kuntayhtymällä on maaomaisuutta ja rakennuksia, joiden tasearvo oli yhteensä 785 000 euroa. Oletuksena on, että omaisuuden realisoinnista saadaan tuottoja, jotka vastaavat vähintään kunnan kuntayhtymäosuuden arvoa ja kattavat kertyneen osuuden alijäämästä. Tämän hetken tiedoilla ei ole nähtävissä perusteita sille, että Hämeen päihdehuollon kuntayhtymän alijäämä olisi käsiteltävä menona tai menetyksenä, joka kirjattaisiin pakolliseksi varaukseksi.

3.2.9. *Vahingonkorvausvastuita koskevat liitetiedot*

Syksyllä 2014 ilmeni, että Hausjärven kunnan sosiaaliviranomaiset ovat osittain puutteellisesti hakeneet pitkäaikaisesti kodin ulkopuolelle sijoitetuille lapsille ensisijaisia taloudellisia etuisuuksia. Tästä on aiheutunut taloudellista vahinkoa toisaalta lapsille ja toisaalta kunnalle. Lapsille on kertynyt puutteellisesti itsenäistymisvaroja käytettäväksi huostaanoton ja sijoituksen päättymisen jälkeen (lastensuojelulaki 77 §), ja kunnalta on jäänyt saamatta elatusvelvollisten tai Kelan maksettavaksi kuuluvia suorituksia.

Tapahtuneen taustoja, syitä ja vaikutuksia on selvitetty tarkemmin perusturvalautakunnalle 12.11.2014 (118 §) ja 11.12.2014 (137 §) ja kunnanhallitukselle 13.1.2015 (6 §). Samassa yhteydessä on käsitelty toimenpiteitä, joilla vastaava tilanne voidaan tulevaisuudessa välttää.

Perusturvalautakunnan ja kunnanhallituksen näkemyksenä on, että lapsille aiheutunut vahinko tulee korvata täysimääräisesti. Kunta ei kuitenkaan ole sitoutunut täysimääräiseen korvaamiseen omista varoistaan tai käyttämänsä vakuutusyhtiön rahoittamana, koska osa korvausvastuusta kuuluu muille toimijoille, erityisesti valtion viranomaisille (oikeusaputoimisto). Vastuunjako eri toimijoiden kesken on selvittelyn alla.

Helmikuussa 2015 tarkistetun arvion mukaan aiheutuneen vahingon määrä on noin 124 472 €, josta kunnan osuus on 60 % eli noin 74 683 € ja lasten osuus 40 % eli noin 49 789 €. Nämä summat eivät kuitenkaan ole lopullisia, sillä ne pienenevät elatusvelvollisten maksaessa heille kuuluvia eriä jälkikäteen. Kunnan on kuitenkin varauduttava enimmillään edellä mainitun 49 789 €:n suuruisen summan korvaamiseen lapsille.

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

3.3. Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

3.3.1. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Kunnan henkilöstömäärä

	31.12.2013		31.12.2014		Muutos 2013-2014	
	vakin.	määräaik.	vakin.	määräaik.	vakin.	määräaik.
Keskushallinto	43	7	41	4	-4,7 %	-42,9 %
Perusturvatoimi	83	19	86	26	3,6 %	36,8 %
Sivistystoimi	105	47	103	47	-1,9 %	0,0 %
- varhaiskasvatus	37	6	38	1	2,7 %	-83,3 %
Tekninen toimi	24	1	24	0	0,0 %	-100,0 %
Yhteensä	292	80	292	78	0,0 %	-2,5 %
	372		370		-0,5 %	
Työllistetyt	10		18		80,0 %	
Yhteensä sis. työllistetyt	382		388		1,6 %	

Henkilöstökulut

euroa	Konserni		Kunta	
	2014	2013	2014	2013
Henkilöstökulut				
Tuloslaskelman mukaan	25 916 463,66	26 018 201,80	16 509 531,73	16 481 547,10
Aktivoitu aineellisiin hyödykkeisiin	14 534,00	15 481,21	250,00	15 481,21
Yhteensä	25 930 997,66	26 033 683,01	16 509 781,73	16 497 028,31

3.3.2. Tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Euroa, alv 0	Kunta	
	2014	2013
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot		6 208,80
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		2 336,40
Yhteensä	0,00	8 545,20
PwC Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	19 533,00	6 012,00
Tilintarkastajan lausunnot		3 000,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2 574,00	897,00
Yhteensä	22 107,00	9 909,00
Kaikki yhteensä	22 107,00	18 454,20

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

4. VESIHUOLTOLAITOKSEN TASEYKSIKKÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.1. Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Liikevaihto	1 170 390,50	1 142 879,49	1 037 862,62	1 075 730,43
Valmistus omaan käyttöön			15 187,50	4 250,00
Muut varsinaisen toiminnan tuotot	11 542,55	6 606,25	5 071,25	6 620,00
Toimintatuotot yhteensä	1 181 933,05	1 149 485,74	1 058 121,37	1 086 600,43

4.2. Taseen liitetiedot

4.2.1. Taseen vastavia koskevat liitetiedot

	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot 01.01.	0,00			
Lisäykset tilikauden aikana	2 365 500,00			
Tilikauden poisto	324,04			
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 365 175,96			
Aineelliset hyödykkeet				
Kiinteät rakenteet ja laitteet 01.01	4 533 973,02	4 420 380,13	4 333 673,05	4 405 930,58
Lisäykset tilikauden aikana	32 340,00	498 754,35	366 368,22	202 660,52
Rahoitusosuudet		90 897,02		
Tilikauden poisto	304 777,60	294 264,44	279 661,14	274 918,05
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 261 535,42	4 533 973,02	4 420 380,13	4 333 673,05
Siirtosaamisiin sisältyvät oleelliset erät				
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset</i>				
Hyvinkään kaupunki, ylisuorituksen palautus				13 702,75
Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos, hyvityslasku				37 335,58
Muut				31,69
Muut siirtosaamiset		0,00	0,00	51 070,02

Tilinpäätös 2014

Liitetiedot

4.2.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	2014	2013	2012	2011
Peruspääoma 1.1.			200 000,00	200 000,00
Lisäykset tilikaudella	200 000,00	200 000,00		
Vähennykset tilikaudella				
Peruspääoma 31.12.	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	1 120 076,80	1 147 983,61	1 264 247,19	1 367 063,56
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12	1 120 076,80	1 147 983,61	1 264 247,19	1 367 063,56
Tilikauden yli-/alijäämä	58 897,36	-27 906,81	-116 263,58	-102 816,37
Oma pääoma 31.12.	1 378 974,16	1 320 076,80	1 347 983,61	1 464 247,19
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Kunnalta	4 958 116,50	2 882 096,30	2 945 582,50	2 756 025,01
Velkojen erittely				
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		2 137,29	1 260,40	940,21
Siirtovelkoihin sisältyvät oleelliset erät				
Hyvinkään Vesi			0,00	5 438,26
Lomapalkkajaksotus	28 839,86			
Muut siirtovelat	2 259,00			
Yhteensä	31 098,86			

Tilinpäätös 2014

V LUETTELOT JA SELVITYKSET

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat:

Päiväkirja, sähköinen

Pääkirja, sähköinen

Tasekirja, sidottu

Nrosarja	Tositelajin nimi	Käytetyt tositenumerot	Arkistointi
1	Alkusaldot	1001	1004 Paperitosite
2	Talousarvio	2001	2004 Paperitosite
3	Lisämääräraha	3001	3013 Paperitosite
10	Muistio, ulk. RD	10001	10203 Sähköinen
11	Muistio, ulk. sis. RD	14001	14018 Sähköinen
15	Muistio, ulk. Rondo	15001	15679 Sähköinen
20	Muistio, sis. RD	20001	20102 Sähköinen
25	Muistio, sis. Rondo	25001	25271 Sähköinen
32	Muistio, ulk. tilinpäätös	32001	32031 Sähköinen
33	Irtaimisto	33001	33429 Sähköinen
34	Käyttöomaisuus	34001	34100 Paperitosite
35	Sis.laskut ProeLask	35001	35138 Paperitosite
50	Pankin tiliotteet	50001	50820 Paperitosite
70	Sosiaalityö	70001	70460 Paperitosite
80	Varasto	80001	80025 Paperitosite
100	MR Laskulaji 10	10000001	10000486 Sähköinen
102	Palkat	100001	100025 Paperitosite
180	MR Laskulaji 18	18000001	1000180 Sähköinen
200	MR Laskulaji 20	20000001	20001472 Sähköinen
220	MR Laskulaji 22	22000001	22000665 Sähköinen
240	MR Laskulaji 24	24000001	24000689 Sähköinen
270	MR Laskulaji 27	27000001	27000111 Sähköinen
360	MR Laskulaji 36	36000001	36000088 Sähköinen
420	MR Laskulaji 42	42000001	42000800 Sähköinen
450	MR Laskulaji 45	45000001	45006168 Sähköinen
511	Manuaalisuoritukset	5110001	5110600 Paperitosite
521	Viitesuoritukset	5210001	5210511 Paperitosite
531	Hyvityslaskujen kuittaus	5310001	5310171 Sähköinen
540	MR Laskulaji 54	54000001	54002114 Sähköinen
541	Tileistä poisto	5410001	5410510 Paperitosite
550	MR Laskulaji 55	55000001	55000154 Sähköinen
801	Ostolaskut	8000001	8010775 Sähköinen
820	MR Laskulaji 82	82000001	82002117 Sähköinen
830	MR Laskulaji 83	83000001	83001079 Sähköinen
899	Ostomaksut	8990001	8990444 Paperitosite
900	MR Laskulaji 90	90000001	90000192 Sähköinen
980	MR Laskulaji 98	98000001	90000002 Sähköinen

Kirjanpitoaineisto säilytetään kirjanpitolain 2 luvun 10 §:n mukaisesti. Tositeaineisto sisältää EU:n rahoittamiin hankkeisiin liittyviä tositteita, joten käytännössä tositteet säilytetään vähintään vuoteen 2026 asti.

Tilinpäätös 2014

VI TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Hausjärvellä 31. päivänä maaliskuuta 2015

HAUSJÄRVEN KUNNANHALLITUS

.....
Pekka Lokinperä, puheenjohtaja

.....
Satu Hietanen

.....
Olli-Pekka Hynönen

.....
Jari Mäkinen

.....
Maaret Ollila

.....
Erkki Pokkinen

.....
Timo Ratilainen

.....
Heini Ristavaara

.....
Risto Tiippana

KUNNANJOHTAJA

.....
Päivi Terävä

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Hausjärvellä _____ / _____ 2015

PwC Julkistarkastus Oy, JHTT-yhteisö

.....
Raija Porokka-Maunuksela, KHT, JHTT